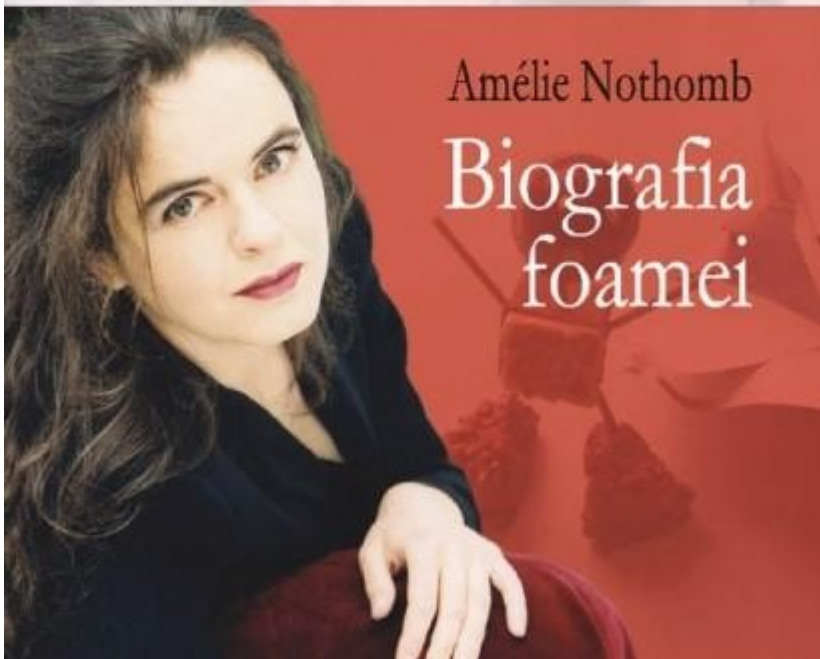

POLIROM

Amélie Nothomb

Biografia foamei

Amélie Nothomb, *Biographie de la faim*

© © by Editura POLIROM, pentru prezenta traducere
Biografia foamei/ Amelie Nothomb; trad. Din lb. Franceză
de Claudiu Constantinescu.

- Iași: Polirom,
Amelie Nothomb
Biografia foamei

Printed in ROMÂNIA
POLIROM

Există în Oceania un arhipelag care se numește Vanuatu, fost Noile Hebride, și care n-a știut niciodată ce este foamea. Aflat în largul coastelor Noii Caledonii și ale Insulelor Fiji, Vanuatu s-a bucurat milenii întregi de două atuuri foarte rare și greu de întâlnit laolaltă: belșugul și izolarea. Această din urmă calitate, fiind vorba de un arhipelag, reprezintă oarecum un pleonasm, firește. Dar dacă există totuși o sumedenie de insule foarte frecventate — ei bine, tări-muri mai puțin vizitate decât Noile Hebride rar s-au mai văzut.

Este un adevăr istoric cu totul straniu: nimeni nu și-a dorit vreodată să meargă în Vanuatu. Până și oropsita geografiei care este, de pildă, Insula Dezolării își are adoratorii săi: lăsarea sa în voia sorții stârneș-te, după câte s-ar părea, o anumită atracție. Cel care vrea să-și afișeze singurătatea ori s-o facă pe poetul damnat va obține cel mai bun rezultat spunând: „Tocmai m-am întors din Insula Dezolării”. Cel care se întoarce din Insulele Marchize va stârni o reflecție pe teme ecologice, cel care se întoarce din Poli-nezia va aminti de Gauguin etc. Întoarcerea din Vanuatu nu trezește nicio reacție.

E cu atât mai ciudat cu cât Noile Hebride sunt niște insule fermecătoare. Ele dețin toate atributele oceaniene obișnuite care predispon la visare: palmieri, plaje cu nisip fin,

cocotieri, flori, viață de huzur etc. L-am putea parodia pe Vialatte, spunând că sunt niște insule cum nu se poate mai... insulare: de ce oare magia insularității, care funcționează pentru cel mai neînsemnat colț de stâncă ițit din mare, nu mai funcționează deloc când e vorba de Vate și de suratele sale? Pe scurt, s-ar zice că Vanuatu nu interesează pe nimeni.

Această lipsă de interes mă fascinează. Am în față harta Oceaniei, așa cum a fost ea publicată în străvechiul *Larousse* din. La vremea respectivă nu exista încă Republica Vanuatu: Noile Hebride erau un condominiu franco-britanic.

Harta vorbește de la sine. Oceania este compartimentată prin acele linii absurde și fermecătoare care sunt frontierele maritime: o chestiune la fel de complicată și de riguroasă precum cubismul. Există totuși și o latură integratoare: astfel, Wallis își intersectează conturul cu Samoa, care, la rândul lor, par să țină de Insulele Cook — e absolut de neînțeles. Descoperi aici probleme politice complexe sau chiar crize acute: Statele Unite și Marea Britanie își contestă reciproc supremația asupra Line Islands, insule la fel de puțin cunoscute și sub numele de Sporades Equatoriale. Carolinele, care reușesc performanța de a aparține simultan Australiei, Noii Zeelande și Marii Britanii, împing perversitatea până la a se plasa totuși sub tutelă engleză. Si așa mai departe.

Se spune că Oceania este excentrica atlasului. În mijlocul atâtor bizarerii, Arhipelagul Vanuatu șochează prin lipsa lui de tonus. Nu are nicio scuză: să fii sub dominația conjugată a două țări rivale prin tradiție, și încă printr-o tradiție atât de îndelungată — Franța și Marea Britanie —, și să nu iști nici cel mai mic litigiu, asta nu poate însemna decât rea-voință. Să-ți câștigi independența fără s-o conteste cineva — și fără să se vorbească vreodată despre ea! - stâr-nește oarecum mila.

De atunci încoace, Vanuatu a rămas profund mâhnit. Nu știu dacă Noile Hebride încercaseră acest sentiment. Vanuatu, însă, sigur este profund mâhnit. Am și dovezi.

Întâmplarea a făcut să primesc un album de artă oceaniană, cu o dedicație pe numele meu (de ce?) din partea autorului, o persoană de origine vanuatiană. Domnul respectiv, al cărui patronim este atât de complicat încât nu reușesc să transcriu, pare destul de supărat pe mine, dacă e să dau crezare celor câteva rânduri scrise de mână:

Pentru Amelie Nothomb, căreia, sunt convins, nu-i prea pasă de asemenea lucruri.

Semnătură

Am făcut ochii mari când am citit. De ce oare individul acela, cu care nu mă întâl-nisem niciodată, considera că albumul său mi-ar stârni o atât de grosolană indiferență?

Ignara de mine a rășfoit, așadar, cartea aceea cu ilustrații. Incompetența-mi în domeniu e notorie: nu cred să existe în tot universul o opinie mai neinteresantă decât a mea. Ceea ce nu înseamnă totuși că nu-mi mai dau și eu câteodată cu părerea.

Am văzut acolo uimitoare amulete din Noua Guinee, țesături elegant pictate din Insulele Samoa, niște evantaie cât se poate de drăguțe din Insulele Wallis, remarcabile vase de lemn din Insulele Solomon etc. De îndată însă ce un obiect îmi zgândărea plictiseala, abia dacă mai catadicseam să citesc textul explicativ: era un pieptene (ori o mască ori o efigie) de proveniență vanuatiană ce semăna cu pieptenii (ori măștile ori efigiile) pe care le găsești în nouăzeci și nouă la sută din muzeele cu vechituri ale civilizației omenești din lumea întreagă, acolo unde te ia cu căscat să tot privești la eternele așchii de silex sau la șiragurile de dinți cu care strămoșii noștri au găsit de cuviință să-și umple grottele. Expunerea unor asemenea obiecte mi s-a părut întotdeauna la fel de absurdă ca eventuala decizie a arheologilor viitorului de a așeza în vitrinele cu vestigii furculițele noastre de plastic și farfuriile de carton presat.

Totul a decurs de parcă acel domn din Vanuatu știuse dinainte că bibelourile din țara sa n-or să mă impresioneze. Mai rău era că avea dreptate. În schimb, nu intuise, poate, că asta avea să mă pună pe gânduri.

La o privire mai atentă, am observat în albumul respectiv un alt amănunt care m-a intrigat. Un motiv recurent al artei primitive oceaniene părea să fie unul culinar:ignamul, un fel de cartof al Oceaniei, făcea obiectul unui adevărat cult. Nu vă grăbiți să râdeți: oamenii noștri preistorici au desenat și ei lucruri legate de hrană. Iar dacă e să nu coborâm în timp chiar atât de departe, nu sunt oare naturile noastre moarte pline de potol?

Celor care mi-ar replica: „Totuși, chiar să te cobori până la niște cartofi!” le-aș răspunde că fiecare trebuie să se descurce cu caviarul pe care- are. Singura constantă a reprezentării artistice a alimentelor este că desenatorul (sculptorul, pictorul etc.) se oprește asupra bucatelor de soi, niciodată asupra celor de rând. S-a putut demonstra, de pildă, că oamenii din Lascaux se hrăneau exclusiv cu carne de ren — or, pe splendorii pereți ai catedralei, nu găsești nicio imagine cu reni. Eterna ingraturdine a spiritului omenesc, care preferă să glorifice ortolani și homari, iar nu pâinea de fiecare zi!...

Pe scurt, faptul că în reprezentările plastice ale oceanienilor apare atât de des ignamul dovedește că el constituia măncarea lor de sărbătoare și că tuberculii respectivi erau foarte greu de cultivat. Dacă la noi cartofii ar fi atât de rari, piureul ar fi o măncaare a snobilor.

Or, în albumul pe care- primisem, nu apărea niciun produs culinar — de altfel, nicio reprezentare a vreunui aliment — de proveniență vanuatiană. In mod cert, oamenii de acolo nu se gândeau la măncaare. De ce oare?

Pentru că nu știau ce e foamea. Nu știuseră niciodată ce este foamea.

O altă constatare: dintre toate insulele Oceaniei, cea în ale cărei reprezentări plastice apăreau cel mai des ignami și, în general, de-ale gurii era Noua Guinee. Tot ea era și insula a cărei creație artistică mi se părise cea mai bogată, vie și originală — și nu doar în cazul efigiilor sale „alimentare”, ci și în cel al unor obiecte cu-adevărat sofisticate. Cum să nu deduci de aici mai întâi faptul că acelor oameni le fusese

foame, iar apoi că lucrul acesta îi destupase la minte?

Jocul, fără îndoială propice, al întâmplă-rii făcuse ca nu cu mult timp înainte să întâlnesc trei persoane de origine vanuatiană. Înfațișarea lor era năucitoare, cei trei bărbați semănând, practic, cu niște baobabi.

Asta îți evocau și dimensiunile trupurilor, și coamele lor stufoase, dar și, ca să zic așa, privirea: niște ochi enormi și adormiți. Nu e vorba aici de nicio nuanță peiorativă, întrucât somnul nu este un defect.

M-am trezit lângă cei trei indivizi la o masă festivă. Toți ceilalți comeseni înfulecau de zor, adică păreau să aibă un apetit sănătos și, prin urmare, băgau pe sub nas într-un ritm susținut.

Cei trei țipi, însă, abia se atingeau de ce aveau în farfurie — dar nu în stilul asceților, ci al unor oameni care tocmai se ridicaseră de la masă. Cineva i-a întrebat dacă nu le place mâncarea ce le fusese servită: unul dintre ei i-a răspuns însă că totul e foarte gustos.

— Atunci, de ce nu mâncați?

— Pentru că nu ne e foame. Nu mințea, era evident.

Celoralți răspunsul li se păruse suficient. Eu am mers totuși cu investigațiile mai departe.

— De ce nu vă e foame? i-am întrebat.

Cei trei țipi din Vanuatu ar fi putut, pe bună dreptate, să se simtă jigniți că trebuie să se justifice pentru un asemenea lucru. N-a fost însă cazul. Cel ce părea a fi purtătorul lor de cuvânt trebuie să fi considerat întrebarea mea drept rezonabilă: încet, ca unul care are burta prea plină și care nu e obișnuit cu efortul, îmi zise:

— În Vanuatu, găsești mâncare peste tot.

N-am fost niciodată nevoiți s-o producem.

întinzi mâinile și într-una îți cade o nucă de cocos, iar în cealaltă, un ciorchine de banane. Intri în mare ca să te răcorești și aduni fără să vrei câteva scoici de soi, arici de mare, crabii și pești cu carnea din cea mai fină. Te plimbi puțin prin pădure, dar acolo sunt exagerat de multe păsări: nu ai încotro și, ca să le faci un bine, le iei din cuiburi

surplusul de ouă sau, uneori, mai sucești gâtul câtorva dintre acele zburătoare care nici măcar nu încearcă să scape. Femelele de facocer au prea mult lapte, pentru că și ele sunt supraalimentate, așa că le vezi cum te imploră să le mulgi: încep să scoată niște guițături ascuțite și nu se opresc până nu dai curs rugăminții lor.

Individul a amuțit. După un moment de tăcere, a adăugat:

— E îngrozitor.

Apoi, consternat de propria-i poveste, a conchis:

— Așa a fost dintotdeauna în Vanuatu.

Cei trei bărbați au schimbat niște priviri întunecate, pătrunși de acel apăsător și incomunicabil secret al belșugului perpetuu, după care s-au scufundat într-o muțenie grea, al cărei înțeles părea să fie: „Nici nu vă imaginați cum e...”

Absența foamei este o dramă asupra căreia nimeni nu s-a aplecat.

La fel ca în cazul acelor maladii orfane cărora cercetarea nu le acordă nicio atenție, nonfoamea nu riscă să trezească vreun interes: în afară de populația din Vanuatu, nimeni nu suferă de așa ceva.

Supraalimentația noastră occidentală este cu totul altceva. E de ajuns să ieși pe stradă, ca să vezi oameni murind de foame. Iar pentru a ne câștiga traiul, trebuie să muncim. La noi, apetitul este cit se poate de vioi.

În Vanuatu nu există apetit. Acolo, oamenii mănâncă din complezență, pentru ca natura, singura stăpână a aceluiași țărâm, să nu se simtă prea ofensată. Ea se ocupă de toate: peștele este fript pe o piatră încinsă de soare, și cu asta basta. Și, bineînțeles, este delicios, fără nici cel mai mic efort. „Nu-i cinstit”, îți vine să te vaiieți.

De ce să mai inventezi deserturi, din moment ce pădurea oferă fructe atât de bune, atât de subtile, încât, în comparație cu ele, dulciurile noastre sunt niște chestii infecte și grosolane? De ce să mai crezi cine știe ce sosuri, din moment ce sucul scoicilor amestecat cu laptele de cocos are o asemenea savoare, încât coboară zeurile bucătăriei noastre la nivelul unor maioneze grețoase? Nu e nevoie de

nicio măiestrie pentru a desface un arici de mare pe care doar te-ai aplecat să- iei și pentru a te regala cu demențiala sa carne crudă. Iar asta e culmea gastronomiei. Câteva goyave tot se vor fi macerat în scobitura în care vor fi căzut, așa că ai și ce să tragi la măsea. E foarte simplu.

M-am uitat un pic mai atentă la cei trei locuitori ai acestei cămări înțesate care este Vanuatu: erau amabili, curtenitori, blajini. Nu lăseau să transpară nici cel mai mic simptom de agresivitate: simțeau că ai de-a face cu niște oameni profund pașnici. În schimb, îți dădeau senzația că sunt un pic lehamisiți: de parcă nimic nu i-ar fi interesat. Viața lor era o perpetuă hoinăreală. Îi lipsea o țintă anume.

. Fruct al unui arbore tropical (n. Tr.).

Opusul lui Vanuatu nu este greu de localizat: el e pretutindeni în rest. Toate celelalte popoare au în comun faptul de a fi cunoscut foamea măcar o dată în decursul istoriei lor. Lipsurile îi apropie pe oameni. Ai despre ce povesti.

Campioana burții goale este China. Trecutul său e o succesiune neîntreruptă de catastrofe alimentare, cu morți în devălmășie. Prima întrebare pe care un chinez i-o pune unui alt chinez este întotdeauna: „Ai mâncat?”

Chinezii au trebuit să se deprindă a mânca lucruri de nemâncat, de unde un inegalabil rafinament în arta culinară.

Există oare o civilizație mai strălucitoare, mai ingenioasă? Chinezii au inventat tot, au gândit tot, au înțeles și au îndrăznit totul. A studia China înseamnă a studia inteligența.

Da, numai că au trișat. Erau dopați: le era foame.

Nu vreau să stabilesc aici o ierarhie între popoare. Dimpotrivă. Vreau să arăt că foamea constituie identitatea lor cea mai înaltă. Să declar, pentru țările care ne tot pisează cu așa-zisul caracter unic al populației lor, că orice națiune este o ecuație ce se articulează în jurul foamei.

Paradox: dacă Noile Hebride nu le-au trezit cu adevărat poftele cuceritorilor externi, asta e pentru că arhipelagul cu pricina nu ducea lipsă de nimic.

Pare ciudat, întrucât Istoria a demonstrat în nenumărate rânduri că țările cele mai colonizate erau cele mai bogate, cele mai fertile etc. Da, însă trebuie reținut că Vanuatu nu e o țară bogată: bogăția este produsul unei anumite munci, iar munca reprezintă o noțiune inexistentă în Vanuatu. Cât despre fertilitate, ea presupune că oamenii au cultivat pământul — or, în Noile Hebride, niciodată nu s-a plantat ceva.

Prin urmare, ceea ce-i atrage pe prădătorii de pământuri nu este, la drept vorbind, un tărâm al abundenței, ci munca pe care oamenii au investit-o acolo, adică rezultatul foamei.

Ființele umane au în comun cu celelalte specii faptul de a căuta ceea ce le seamănă: acolo unde un om vede lucrarea foamei, își aude parcă limba maternă și se simte pe teren cunoscut.

Îmi imaginez sosirea năvălitorilor în Noile Hebride; nu numai că nu li s-a opus nicio rezistență, dar însăși atitudinea localnicilor trebuie să fi fost ceva de genul: „Ați picat la tanc. Ajutați-ne să terminăm acest festin, că nu mai putem”.

Restul l-au făcut moravurile oamenilor: ceea ce nu este apărut nu merită osteneala, n-o să facem o pasiune pentru aceste insule în care o populație total satisfăcută și deloc dispusă să lupte nu a construit nimic.

Bietele Noile Hebride! Probabil că te scoate din sărite să te vezi judecat atât de nedrept. Si cât de jignitor trebuie să fi fost să te trezești colonizat de niște oameni ce păreau că nu-și doresc deloc să rămână acolo!

Subiectul de care mă ocup aici mă privește și pe mine. Sunt fascinată să descopăr în Vanuatu expresia geografică a perfectului meu opus. Căci foamea sunt eu.

Visul fizicienilor este de a reuși să explice universul pe baza unei singure legi. S-ar părea că este foarte greu. Presupunând că eu însămi aș fi un univers, aceasta este

forța unică în care mă sprijin: foamea.

Nu intenționez să-mi arog monopolul asupra foamei; ea este atributul omenesc cel mai larg răspândit. Am însă pretenția că sunt o campioană în acest domeniu. Oricât de adânc aş scotoci printre amintiri, s-ar părea că întotdeauna am crăpat de foame.

Provin dintr-un mediu relativ înstărit: acasă, nu am dus niciodată lipsă de nimic. Asta mă face să văd în propria-mi foame o caracteristică personală, inexplicabilă sub aspect social.

Se cuvine totuși precizat că foamea mea trebuie înțeleasă în sensul ei cel mai larg:

dacă n-ar fi fost vorba decât de o foame de alimente, poate că n-ar fi fost atât de grav. Dar se poate oare să nu-ți fie foame decât de hrană? Există oare o foame a burții care să nu fie semnul unei foame generalizate? Înțeleg prin foame acele lipsuri îngrozitoare ale întregii ființe, acel gol care te arde ca un clește înroșit în foc, acea aspirație nu atât la utopica plenitudine, cât la simpla realitate: acolo unde nu există nimic, implor să fie ceva.

Multă vreme am sperat să descopăr în mine un Vanuatu. La douăzeci de ani, citind versul ieșit de sub pana lui Catul prin care acesta lansa zadarnicul îndemn: „încetează a mai vrea”, am dedus că dacă un asemenea poet nu a izbutit s-o facă, nici mie n-o să-mi reușească.

Foamea înseamnă a vrea. E o dorință mai cuprinzătoare decât dorința. Nu e voință, care înseamnă forță. Dar nu e nici slăbiciune, căci foamea nu cunoaște pasivitatea, înfometatul e cineva care caută.

Dacă acest Catul își poruncește resemnarea, asta e tocmai pentru că nu-i resemnat, în foame există o dinamică ce-ți interzice să-ți accepți propria stare. E o vrere de nesuportat.

Mi se va spune că vrerea lui Catul, care înseamnă lipsa dragostei, obsesia generată de absența iubitei, nu are nicio legătură cu asta. Limbajul meu intuiește totuși aici un registru identic. Foamea, cea adevărată, care nu e un simplu

capriciu al mațelor, foamea care-ți sfâșie pieptul și-ți golește sufletul de substanță, este scara ce duce către dragoste. Marii îndrăgostiți au fost educați la școala foamei.

Făpturile născute sătule — deloc puține la număr — nu vor cunoaște niciodată această neliniște permanentă, această așteptare activă, această febrilitate, această suferință care te roade zi și noapte. Omul se construiește pe sine pornind de la ceea ce i-a fost dat să cunoască în primele luni de viață: dacă nu s-a confruntat cu foamea, va fi unul dintre acei ciudați privilegiați — sau dintre acei ciudați condamnați — care nu-și vor clădi existența în jurul lipsurilor.

Poate că asta e formula cea mai apropiată de grația sau dizgrația de care pomenesc janseniștii: nu se știe de ce unii se nasc flămânzi, iar alții sături. E o loterie.

Eu am tras lozul cel mare. Nu știu dacă e un lucru de invidiat, dar nu începe nicio îndoială că în acest domeniu am niște competențe ieșite din comun. Dacă Nietzsche vorbește despre supraom, eu, una, mă simt îndreptățită să vorbesc despre suprafoame.

Supraom nu sunt; supraflămândă, în schimb, sunt mai abitir decât oricine altcineva.

Am avut dintotdeauna un apetit excelent, în special pentru zahăr. Trebuie să recunosc, bineînțeles, că am întâlnit campioni mult mai tari ca mine în ce privește foamea burții, începând chiar cu tatăl meu. În privința dulciurilor, însă, nu cred că mă întrece nimeni.

Așa cum era de așteptat, foamea aceasta m-a molipsit de cele mai rele lucruri: încă din fragedă pruncie am suferit din pricina chinuitoarei senzații că nu mi se dă decât rația minimală. Când tableta de ciocolată îmi dispărea complet din mână, când jocul se încheia brusc, când povestea se termina aiurea-n tramvai, când titirezul se oprea din învârtit, când ajungeam la ultima pagină a unei cărți care părea că abia atunci începe, ceva în mine se revolta. Cum adică?! M-au tras pe sfoară!

Pe cine credeau ei că păcălesc?! Cine s-ar fi putut mulțumi cu o biată tabletă de ciocolată, cu o partidă câștigată atât de

ușor, cu o poveste încheiată așa de comod, cu o învățare atât de absurd întreruptă, cu o carte care vrea să-ți bage pe gât numai aiureli? î

Intr-un fel, merita să organizezi evenimente așa de mărețe precum ronțăitul dulciurilor, jocurile, poveștile, jucăriile și, *last but not least*, cărțile, dacă ceea ce se urmărea era să fim lăsați într-atât de nesătui.

Insist asupra lui „într-atât”, căci în niciun caz nu apăr sațietatea. E bine ca sufletul să-și conserve o parte din dorință. Numai că între a te sătura și a-și bate cineva joc de tine era o diferență sensibilă.

Cazurile cele mai flagrante le constituiau basmele. Un creator fabulos de povești scotea din pământ, din iarbă verde niște începuturi extraordinare: acolo unde nu exista nimic, el punea în funcțiune niște mecanisme fantastice, niște scorneli fascinante care dădeau minții tale apă la moară. Aveai de-a face cu cizme care săreau câte șapte poște o dată, cu dovleci transformiști, cu animale dispunând de o voce încântătoare și de un vocabular bogat, cu rochii de culoarea lunii, cu broaște care pretindeau a fi prinți. Si pentru ce toate astea? Pentru a descoperi că broasca era într-adevăr un prinț și că, prin urmare, trebuia luat de soț și făcut cu el cât mai mulți copii.

De cine-și băteau joc?

Era un complot ni cărui scop secret trebuie să fi fost frustrarea. „Cineva” (cine anume? n-am știut niciodată) încerca să-mi amăgească foamea. Era scandalos! Din păcate, indignarea mea avea să fie repede urmată de rușine, atunci când am constatat că alți copii erau foarte mulțumiți cu o atare situație — ba mai mult, nici nu înțelegeau care-i problema.

Rușine tipică pentru frageda pruncie: în loc să te mândrești cu înaltele tale exigențe, le trăiești ca pe o singularitate vinovată, întrucât idealul constă în a fi asemănător celor de vârsta ta.

Exigențe, da. Vechea opoziție dintre cantitate și calitate este, adeseori, o mare prostie: supraflămândul nu are doar apetit, ci, în primul rând, niște apetituri mai greu de satisfăcut. Există o scară de valori unde „mai mult” îl presupune pe „mai bine”: marii îndrăgostiți știu asta, la fel ca și artiștii obsesivi. Culmea deliciului are cel mai bun aliat în supraabundență.

Stiu ce spun. Suprapofticioasă de zaharicale cum eram, umblam neîncetat după tainul zilnic: căutarea zahărului era, pentru mine, căutarea Graalului. Maică-mea dezaproba și reprima această pasiune a mea, crezând că mă păcălește dacă, în loc de ciocolata după care mă tânguiam atâta, îmi dădea o felie de brânză care-mi întorcea stomacul pe dos, niște ouă tari, care mă scoteau din sărite, sau niște mere fade, care mă lăsau indiferentă.

Or, nu numai că foamea nu mi se lăsa amăgită, dar chiar sporea. Primind ceea ce nu voiam, pofta mea devenea și mai mare. Mă trezeam, astfel, în situația aberantă a unei flămânde pe care trebuie s-o forțezi să mănânce.

Numai suprafoamea păcălită râvnește la orice. În starea ei normală și necenzurată, suprafoamea știe foarte bine ce vrea: ea vrea ce este mai bun, ce este desfătător, încântător, și are grijă să descopere aceste lucruri pentru fiecare segment al plăcerii.

Când mă plângeam că mi se interzice zahărul, mama îmi zicea: „O să-ți treacă”. Greșit. Nu mi-a trecut niciodată. De cum am fost liberă să mănânc ce vreau, am ținut-o numai pe dulciuri. La fel fac și-n ziua de azi. Si totul merge de minune. Nici când nu m-am simțit mai în formă. Când e să-ți fie bine, niciodată nu-i prea târziu.

„Prea dulce”: expresia aceasta mi se pare la fel de absurdă ca „prea frumos” ori „prea îndrăgostit”. Nu există lucruri prea frumoase — există doar percepții a căror foame de frumusețe este mediocră. Si să nu-mi vină mie nimeni să-mi vorbească despre barocul opus clasicismului: cei care nu văd supraabundența ce explodează în chiar miezul ideii de măsură au o percepție jalnică.

— Mi-e foame, îi spuneam aşadar mai-că-mii, refuzându-i mâncărurile saţioase.

— Nu, nu ți-e foame. Dacă ți-ar fi foame, ai mânca ce-ți dau eu, auzeam spunân-du-mi-se de mii de ori,

— Ba chiar mi-e foame! protestam eu.

— Asta e o maladie sănătoasă, conchidea ea de fiecare dată.

Rămâneam întotdeauna dezorientată de finalul acestui refuz de a mi se da ceva. O maladie. Sănătoasă. Măi să fie!

Mai târziu, am aflat etimologia cuvântului „maladie”. Termenul venea de la „mal â dire”. Bolnavul este cel căruia îi e greu să spună un anumit lucru. Corpul său îl spune în locul acestuia sub forma unei boli. Era o idee fascinantă, prin care se subînţelegea că, dacă ai reuşi să spui lucrul respectiv, nu ai mai suferi.

Dacă foamea era o maladie sănătoasă, ce anume trebuia oare să fi spus pentru a mă vedea vindecată? Care era misterul pe care ea îl ascundea? Ce enigmă trebuia rezolvată pentru a nu mai simţi într-atât de puternic tentaţia zahărului?

La trei sau patru ani, nu eram în măsură să-mi pun asemenea întrebări. Totuşi, fără să-mi dau seama, încercam deja să găsesc răspunsul — şi fremătam toata, pentru că aceea a fost perioada în care am început să-mi povestesc tot felul de istorioare.

Ce e o istorioară, când ai patru ani? E un concentrat de viaţă, de senzaţii tari. O prinţesă închisă în turn era supusă la chinuri. Nişte copii abandonăţi ajungeau să trăiască în mizeria cea mai cruntă. Un erou era cado-risit cu puterea de a zbura în înaltul cerului. Nişte broaşte mă înghiţeau, iar eu ţopăiam prin burta lor.

Atunci când Rimbaud, al cărui geniu datorează atât de multe copilăriei, evocă dezgustat poezia „îngrozitor de fadă” a contemporanilor săi, revendicarea lui este cea a unui puşti care vrea ceva puternic, ameţitor, insuportabil, sfâşietor, bizar, căci, până la urmă, „o muzică savantă lipseşte dorinţei noastre”.

Fondul istorioarelor pe care mi le povesteam conta mai puțin decât forma, care nu a fost niciodată una scrisă; pe de altă parte, ar fi impropriu să o consider o formă orală, căci murmurului aceuia din mintea mea nu i-am dat niciodată glas. Nu erau nici istorioare pur mentale, deoarece sunetul avea aici o importanță capitală — un sunet de zero decibeli, care nu este decât vibrație a corzilor mute și ritm exclusiv cranian, asemănător doar cu zgomotul din stațiile de metrou pustii, atunci când nu trece nicio garnitură de tren. Genul ăsta de mormăit surd este cel mai bun, dacă vrei să-ți stea mmea-n loc.

Stilul era cel al febrilității. Febril era și prințul care se înverșuna să descopere înfiorătoarele cotloane unde era închisă prințesa, febrili erau și copiii care smulgeau naturii cele trebuincioase supraviețuirii, febril era și zborul haotic al eroului, febrilă era și digestia broaștei în al cărei pântec ajunsesem. Ea, febrilitatea asta, mă făcea să cad într-un fel de transă în timpul istorioarelor mele interioare.

Atunci când, în urma unor căutări clandestine, dădeam în sfârșit peste niște dulciuri — bezele sau șoricei de gumă —, mă ascundeam cu pradă cu tot și molfăiam la ea cu înfocare, în timp ce creierul meu, confiscat de urgența plăcerii, provoca adevărate scurtcircuite, așa de mare era voltajul extazului meu ce încălca orice normă a contoarelor electrice; iar eu mă cufundam în starea aceea de beție, pentru a urca și mai vertiginos în gheizerul ei terminal.

Dacă tatăl meu n-ar fi fost mereu omul cel mai ocupat din lume, presupun că l-aș fi văzut mai des intrând în bucătărie cu o figură încordată și cotrobăind după vreun aliment prin definiție interzis, deoarece nu cred ca mâncatul între mese să-i fi fost permis acestui bulimic înveterat. În rarele ocazii când l-am putut urmări dedân-du-se propriei sale porniri, sfârșea prin a o șterge cu un pumn de mâncare otova — pâine, alune sau alte flecuștețe de ronțăit —, tot ce putea încăpea într-o mână rușinoasă.

Tata este un martir al alimentației. E un individ căruia foamea i-a fost injectată cu forța de către cei din jur, apoi

continuu reprimată. El, care era un copil delicat, sensibil și firav, a fost obligat să mănânce în numele unui asemenea șantaj sentimental, așa-încât a ajuns să îmbrățișeze cauza călăilor săi (în special a bunicii dinspre mamă) și să imprime stomacului său niște dimensiuni astronomice.

Omul acesta a fost victima unei farse mârșave: i s-a impus mai întâi obsesia îmbuibării, iar când el i-a cedat complet, s-a trezit pus la regim pentru tot restul vieții. Bietul taică-meu a cunoscut această soartă absurdă a contrarietății, cu tot ce implică ea.

Infulecă cu o rapiditate înspăimântătoare, pe nemestecate, și cu o asemenea angoasă, încât ai zice că mâncatul nu-i face nicio plăcere. Rămân întotdeauna uluită când îi aud pe unii considerându- chefliu. Trupul lui rotofei îi înșală: el este anxietatea întruchipată, persoana total incapabilă să se bucure de prezent.

Mama a hotărât foarte repede că eu sunt leit taică-meu. Acolo unde era vorba de o oarecare asemănare, ea a văzut identitatea perfectă. Când aveam trei ani, întâmpinam hoardele de invitați ai părinților mei cu o voce sastisită: „Eu sunt Patrick”. Toți rămî-neau cu gura căscată.

De fapt, mă obișnuisem atât de tare ca maică-mea, atunci când își prezenta cei trei copii, să încheie cu cea mai mică, spunând: „Iar ea e Patrick”, încât i-o luam înainte. Așadar, eram îmbrăcată în rochii, aveam părul lung și ondulat și mă numeam Patrick.

Greșeala ei mă necăjea. Eu știam foarte bine că nu sunt Patrick. Si nu doar pentru că nu eram băiat. E adevărat că semănăm mai mult cu tata decât cu mama, dar deosebirea dintre el și mine nu era mai puțin substanțială.

Degeaba fusese tata consul, că tot un sclav rămăsese. In primul rând, sclavul său personal: n-am văzut pe nimeni care să pretindă de la sine însuși atâta muncă, efort, randament, îndatoriri. Sclav era apoi și prin stilul său de a se hrăni: permanent înfometat, așteptând cu o dureroasă nerăbdare o rație care nu te lăsa chiar hămesit, dar care așa părea să fie. In sfârșit, sclav al ininteligibilei sale concepții de

viață, care consta poate într-o lipsă a oricărei concepții, dar care nu- făcea mai puțin sclav.

Si dacă mama nu era, șeful tatălui meu, era, în schimb, administratorul sclaviei sale alimentare. Ea deținea puterea în privința alimentației. E o situație întâlnită în multe familii. Totuși, am impresia că, în cazul părinților mei, puterea aceasta a avut un impact ceva mai serios. Si unul, și celălalt întrețineau o relație obsesivă cu mâncarea -situația maică-mii fiind încă și mai greu de definit.

Eu, însă, eram opusul unui sclav, întrucât eram Dumnezeu. Domneam peste întreg universul și, în special, peste ceea ce înseamnă plăcere, prerogativă a prerogativelor, pe care mi-o chivernisem pe toată durata zilei. Mama mă ținea din scurt cu dulciurile, dar nu era o problemă, fiindcă eu tot găseam nenumărate prilejuri de bucurie — trebuia doar să le provoc.

Era și un pic enervant ca maică-mea să mă identifice cu tata. Acesta din urmă, mult prea fericit că i se oferea un dublu al său, se ralia opticii ei și susținea, la rândul lui, că eu sunt el. In mintea mea, băteam furioasă din picior, neținându-mă puterile să le demonstrez confuzia pe care o făceau.

Aș fi vrut să le explic cine sunt eu, cine eram convinsă că sunt. Eram revărsarea, plinătatea, desăvârșita absență a golului, fluviul în curgerea sa cea mai masivă, dătătorul de viață, forța pe care s-o implori.

Convingerea asta era motivată de niște lucruri pe care le consemnasem în tratatul meu referitor la metafizica tuburilor, dar și de suprafoame. Înțelesesem că eram singura care suferea de așa ceva. Tatăl meu era bulimic, maică-mea era obsedată de alimente, fratele și sora mea, mai mari ca mine, erau normali, la fel ca și cei care gravitau în jurul nostru. Eu eram singura deținătoare a acestei comori care, de îndată ce aveam să împlinesc șase ani, mă va face să mă simt oarecum rușinată, dar care, la trei ani, la patru ani, îmi apărea sub adevăratul ei chip: o suprafație, un semn al alesului.

Suprafoamea nu însemna posibilitatea de a-ți oferi mai multă plăcere, ci deținerea principiului însuși al plăcerii, care este infinitul. Eu eram zăcământul acestei lipse atât de grandioase încât totul ajungea să-mi stea la îndemână.

Mama găsea de cuviință să mă țină în frâu, întrucât eu eram tata, iar taică-meu trebuia să fie ținut în frâu. „Asta ca să nu ajungi ca taică-tău”, îmi spunea ea. Nu era deloc logic, atâta vreme cât, în opinia ei, eu eram deja Patrick.

În plus, tata nu simțea o atracție deosebită pentru zaharuri. Și nici nu pretindea vreo postură divină. Neconcordanțele astea atât de flagrante nu i-au deschis totuși ochii maică-mii asupra singularității mele fundamentale.

Dacă Dumnezeu ar mânca, atunci ar mânca dulciuri. Jertfele de oameni sau de animale mi s-au părut întotdeauna niște aberații: câtă risipă de sânge pentru o ființă care ar fi fost atât de fericită cu o ofrandă sub formă de bomboane!

Ar trebui introduse totuși niște nuanțe, în cadrul zaharurilor, există unele mai mult sau mai puțin metafizice. În urma unor cercetări îndelungate, am ajuns la această concluzie: alimentul teologal este ciocolata.

Aș putea aduce mai multe probe științifice, începând cu teobromina, pe care numai ea o conține și a cărei etimologie este cum nu se poate mai grăitoare. Dar aș avea senzația că insult întrurivta ciocolata. Caracterul ei divin îmi pare că precede orice apologetică.

Nu e oare de ajuns să ai în gură niște ciocolată foarte bună, nu doar ca să crezi în Dumnezeu, ci și ca să te simți în prezența Lui? Dumnezeu nu este ciocolata, ci întâl-nirea dintre ciocolată și un văl palatin capabil s-o aprecieze.

Dumnezeu eram eu în starea de plăcere sau de potențialitate a plăcerii — adică eu clipă de clipă.

Deși părinții mei nu-mi înțelegeau la modul conștient latura divină, aveam uneori impresia că o zonă obscură a creierului lor era la curent cu ea și o accepta. Mă bucuram de un statut special. Astfel, când a venit vremea să fiu înscrisă într-o instituție de învățământ, nu m-au dat la

școala americană unde mergeau frate-meu și soră-mea, ci la un *yochien*, o grădiniță japoneză aflată în capătul străzii.

Am aterizat, așadar, într-o *tampopogumi* (clasa prichindeilor). Am primit și uniforma: fustiță bleumarin, sacou bleumarin, bască bleumarin și un ghiozdănel de pus în spate. Vara, această ținută era înlocuită cu un sarafan care stătea pe tine ca un cort și cu o pălărie de paie ascuțită, de ziceai că sunt toată numai acoperișuri. Eram ca o casă cu mai multe etaje.

Totul părea drăgălaș; în realitate, era abject. Încă din prima zi, am simțit o aversiune nemărginită pentru *yochien*. Această *tampopogumi*, era anticamera armatei. Să pleci la război, mai ziceam, dar să faci mersul piticului în cadența impusă de fluier, să ascuți de ordinele sacadate ale caporalilor deghizați în educatoare, toate astea erau sub demnitatea mea și ar fi trebuit să fie și sub demnitatea celorlalți.

Eram singura neniponă din *yochien*. Nu vreau să spun prin asta că tovarășii mei de suferință se împăcau cu situația de acolo. Ar fi, de altfel, o infamie să crezi că, pentru simplul motiv că aparții unui popor sau altuia, ai o anumită aplecare spre sclavie.

De fapt, bănuiesc că și ceilalți copii percepeau lucrurile la fel ca mine. Si că toți ne prefăceam. Fotografiele din perioada aceea o dovedesc cu prisosință: acolo pot fi văzută zâmbind alături de colegii mei sau cosind cuminte la ora de croitorie, cu ochii plecați asupra lucrării la care rasoleam cu sârg. Pe de altă parte, îmi amintesc foarte bine ce simțeam când eram la *tampopogumi*: eram mereu indignată, furioasă și, în același timp, terorizată. Educatoarele întruchipau într-o asemenea măsură opusul blândeii mele guvernante Nishio-san, încât le uram. Suavitatea chipului lor era o trădare în plus.

Tin minte o scenă. Una dintre caporale avea obsesia de a ne pune să cântăm, într-o armonie perfectă, un cântecel plin de entuziasm ce exprima bucuria noastră de a fi niște prichindei disciplinați și voioși. În ce mă privește, hotărâsem din capul locului că intonarea aceluși cântec era un fel de a-ți

turna cenușă-n cap în fața dușmanului și profitam de efectul coral pentru a simula cântatul, așa cum simulam complezența școlară: gura mea schița rostirea cuvintelor, dar fără nicio implicare a corzilor vocale. Eram foarte mândră de stratagama asta a mea, prin care mă eschivam atât de comod. Pesemne însă că educatoarea mi-a dibuit șmecheria, fiindcă într-o zi a zis:

— O să schimbăm exercițiul: fiecare elev va cânta singur două versuri din imnul prichindeilor, apoi îl va lăsa pe vecinul lui să continue, și tot așa, până la sfârșit.

Mintea mea n-a sesizat imediat pericolul. Am hotărât să fac o excepție de la regulă și să cânt, de astă dată, de-adevăratelea. Treptat, însă, mi-am dat seama că nu știam deloc cuvintele: creierul meu refuzase atât de categoric imnul prichindeilor, încât nu reținuse nicio fărâmbă din el. Atunci când simulam cântatul, buzele mele nu imitau ceea ce ar fi trebuit să rostească, ci se mișcau la întâmplare, într-un mutism anarhic.

Intre timp, cântecul avansa inexorabil, urmând parcă un principiu al dominoului. Singurul lucru care m-ar fi putut salva, în afară de un cutremur, ar fi fost ivirea unui alt simulant înainte de a-mi fi venit mie rândul. Nici nu mai respiram.

N-a mai fost nimeni care să fi umblat cu asemenea parșivenii, așa că momentul fatidic sosi: am deschis gura, dar din ea nu a ieșit niciun sunet. Imnul prichindeilor, care până atunci trecuse vesel de pe buzele unuia pe ale altuia, într-un ritm neîntrerupt, căzu într-o prăpastie a tăcerii ce purta numele meu. Toți ochii se întoarseră spre mine, începând cu cei ai educatoarei. Luându-și un fals aer binevoitor, ea se prefăcu că vede în toată tărășenia o mărunță scăpare de memorie și că încearcă să mă repună în circuit suflân du-mi primul cuvânt al porțiunii mele de cântec.

Inutil. Eram paralizată; N-am putut nici măcar să repet cuvântul respectiv. Abia mă abțineam să nu vomit. A insistat, însă fără niciun rezultat. Îmi făcu favoarea de a-mi

spune și cuvântul următor, dar degeaba. Mă întrebă apoi dacă mă durea în gât. Nu i-am dat niciun răspuns.

Apogeul a fost atins atunci când m-a întrebat dacă înțelegeam ce-mi spunea. Sugera astfel că, dacă aș fi fost japoneză, nu ar fi apărut asemenea probleme — adică, dacă aș fi vorbit limba ei, aș fi cântat ca toți ceilalți.

Numai că eu vorbeam japoneza. Atâta doar că, în acel moment, nu puteam s-o demonstrez: îmi pierise, pur și simplu, graiul. Nici măcar asta nu puteam s-o spun. Iar în ochii celorlalți pișpirei citeam deja un lucru înflorător, de genul: „Cum de n-om fi observat până acum că nu e niponă?”

Episodul s-a încheiat cu îngrozitoarea indulgență a educatoarei pentru acea micuță străină care, evident, nu avea aptitudinile prichindeilor naționali. Pișpirica belgiancă părea să fie un subprichindel. Așa că următorul copil cântă ce nu putusem eu să cânt.

Acasă nu îndrăzneau să scot o vorbă despre ura pe care mi-o stârnea *yochien-ul*. M-ar fi mutat, poate, la școala americană și aș fi pierdut astfel semnul cel mai clar al singularității mele. În plus, observasem că atunci când fratele meu și soră-mea vorbeau în engleză, nu înțelegeam nimic. Pentru mine, a fost o descoperire intelectuală de-a dreptul scandaloașă: o limbă ininteligibilă!

Exista, prin urmare, un gen de limbaj la care nu aveam acces. În loc să mă gândesc că puteam deprinde cu ușurință acest nou teritoriu al verbului, îl condamnam pentru crima de lezdivinitate: cu ce drept îmi opuneau rezistență acele cuvinte? Niciodată n-aveam să mă înjosesc până într-atât, încât să cer cheia descifrării lor. Ele erau cele care trebuiau să se înalțe până la mine, ele trebuiau să dobândească deosebita onoare de a trece hotarul minții mele și bariera dinților mei.

Eu, una, vorbeam o singură limbă: franponeza. Cei care vedeau aici două limbi distincte păcătuiau prin superficialitate, se opreau asupra unor chestiuni de amănunt ca vocabularul sau sintaxa. Asemenea fleacuri n-ar fi trebuit să le ascundă niște puncte comune obiective precum

latinitatea consonanțelor ori precizia gramaticii și, cu atât mai puțin, acea înrudire metafizică ce le unea în măreția lor: delectabilul.

Cum să nu-ți fie foame de franponeza? Cuvintele acelea cu silabe bine delimitate unele de altele, cu sonorități clare, erau su-shi-urile, îmbucăturile pralinate, tabletele de ciocolată din care fiecare pătrățică verbală se decupa cu ușurință, erau prăjiturile pentru ceremonia ceaiului, ale căror ambalaje individuale permiteau voluptatea dezbrăcării și diferențierea aromelor.

Nu-mi era foame de engleză, o limbă răscoaptă, un terci de șuierături, o gumă mestecată pe care ți-o treceai de la unul la altul. Anglo-americană nu știa ce-i aia crud, călit, fript, gătit la aburi: nu cunoștea decât fiertura. Abia dacă articulai, ca la acele mese ale unor oameni extenuați care hagă sub nas fără să scoată un cuvânt. Era o zeamă lungă și primitivă.

Frate-meu și soră-mea erau încântați de școala americană și aveam motive să cred că acolo aș fi fost deosebit de liberă și de liniștită. Totuși, preferam deocamdată să-mi continui serviciul militar în limba mea delectabilă, decât să mă duc să mă joc în limba aceea răsfâartă.

Foarte curând, am găsit soluția: nu trebuia decât să fug de la *yochien*.

Strategia era simplă: așteptam recreația de la zece dimineața, mă prefăceam că am o nevoie presantă, mă închideam la toaletă, apoi deschideam fereastra cocotându-mă pe scaunul WC-ului. Momentul fabulos era cel al saltului în gol. După aceea, într-un elan de eroism, mă năpusteam spre ieșirea de serviciu.

Nebunia începea de îndată ce ajungeam în stradă. Lumea nu era diferită de cea pe care o vedeam zi de zi, când ieșeam la plimbare: nimic mai mult decât un sat japonez de munte, la începutul anilor ' . Numai că, în urma evadării, el nu mai era cartierul meu, ci cucerirea mea. Teritoriul acela vuia de delirul insurecției mele.

Ceea ce descopeream se numea libertate, în sensul ei cel mai concret. Nu mai eram legată în lanțuri, alături de vâslașii

la galeră de la grădiniță, și nici sub blinda tutelă a guvernantei nu mă aflu: era o nebunie să te trezești că poți face orice, inclusiv să te culci în mijlocul străzii, să țopăi prin șanțuri, să mergi pe țiglele de pe înaltele ziduri împrejmuitoare ce ascundeau privirii casele din spatele lor sau să urci până la micuțul iezer cu apă verzuie. Toate aceste gesturi, care nu aveau nimic extraordinar în sine, căpătau prin prisma libertății mele un prestigiu ce-ți tăia răsufarea.

Cel mai adesea, nu făceam nimic. Mă așezam pe marginea drumului și priveam metamorfoza lucrurilor din jur, cărora le re-dasem, în avântul meu vitejesc, înfățișarea măreață a unui trecut de legendă. Micuța gară din Shukugawa devenea la fel de minunată precum castelul cel alb de la Himeji, calea ferată, care reprezintă virtutea cel mai larg răspândită la niponi, deschidea drumul unui dragon din suburbii, rigola de piatră de la marginea străduței devenea un fluviu involburat pe care cavalerii abia îndrăzneau să- treacă, munții din apropiere se făceau atât de abrupti și ascuțiți, încât păreau imposibil de escaladat, și cu cât peisajul arăta mai ostil, cu atât era mai frumos.

Mă lua cu ameteală de la atâta splendoare, așa că picioarele mă cărau înapoi acasă, pentru a mă trezi din beția epopeii.

— Te-ai și întors? se mira Nishio-san.

— Da. Astăzi a fost o chestie mai scurtă.

„Chestia” începu să fie mai scurtă cu o regularitate suspectă. Nishio-san mă respecta mult prea mult ca să meargă mai departe cu ancheta. Din păcate, una dintre caporale trecu într-o zi pe la noi pentru a semnala disparițiile mele.

Toți au sărit ca arși. Eu o făceam pe naiva.

— Credeam că la zece se termină.

— Să nu mai crezi.

A trebuit să mă resemnez să fiu prichindel câte patru ore pe zi.

Din fericire, îmi rămâneau după-amiezile. Mi-era foame de momentele acelea de trândăveală. Pe cit detestam senzația de a fi trecută sub tutela *yochien-ului* și a comenzilor sale din fluier, pe atât de tare îmi plăcea să fiu lăsată în voia mea. A merge încolonată în urma drapelului educatoarei mi se părea o soartă cum nu se poate mai crudă; a mă juca în grădină cu arcul și săgețile mele îmi amintea de adevărata mea fire.

Mai aveam și alte îndeletniciri minunate: să golesc mașina de spălat împreună cu Nishio-san și să ling rufele pe care le întindea la uscat — îmi înfigeam atunci dinții cu poftă în cearsăfurile curate, ca să-mi rămână gustul acela încântător de detergent.

Ai mei au văzut cât de tare îmi plăcea treaba asta, așa încât, la împlinirea vârstei de patru ani, am primit cadou o micuță mașină de spălat, cu baterii. Trebuia să o umpli cu apă, să adaugi o linguriță de detergent, apoi o batistă. Închideai mașina, apăsași pe buton și te uitai cum se învârtește ce era înăuntru. După aceea, trebuia s-o deschizi și să-i golești conținutul.

În continuare însă, în loc să-mi bat joc de toată munca întinzând batista la uscat, eu o băgăm în gură și o molfăiam. N-o scoteam decât după ce gustul de săpun dispăruse complet. Iar atunci, trebuia spălată din nou, din pricina salivei.

Mi-era foame de Nishio-san, de soră-mea și de mama: simțeam nevoia ca ele să mă ia în brațe, să mă strângă la piept, mi-era foame de ochii lor coborâți asupra-mi.

Mi-era foame de privirea tatălui meu, dar nu și de brațele sale. Relația mea cu el era una cerebrală.

Nu-mi era foame de frate-meu, așa cum nu-mi era foame nici de ceilalți copii. Nu aveam nimic împotriva lor; pur și simplu nu trezeau în mine niciun fel de apetit.

Foamea mea de ființe omenești era, așadar, satisfăcută: cele trei zeițe ale panteonului meu nu-mi refuzau dragostea lor, taică-meu nu-mi refuza privirea sa, iar restul omenirii nu mă sâcăia prea tare.

Dacă mă rugam de Nishio-san și o linguseam puțin,

puteam obține de la ea bomboane, batoane mici de ciocolată, iar uneori -oh, minune a minunilor! — chiar și *umeshu*: alcoolul era piscul amețitor al zahărului, dovada divinității lui, apogeul existenței sale.

Alcoolul de prune era un sirop care ți se urca la cap: nu exista ceva mai bun pe lume.

Nishio-san nu se îndupleca prea des să-mi dea *umeshu*.

— Nu e bun pentru copii.

— De ce?

— Te îmbată. E pentru oamenii mari. Ciudat raționament! Stiam cum e beția:

o adoram. De ce ar avea parte de ea numai oamenii mari?

Interdicțiile nu erau niciodată foarte drastice: puteai să le driblezi. Așa că am început să-mi trăiesc pasiunea pentru alcool într-o aceeași clandestinitate ca și pasiunea pentru dulciuri.

Părinții mei erau de profesie oameni de lume. Casa noastră devenise, așadar, teatrul unor cocteiluri nesfârșite. Prezența mea la asemenea întâlniri nu era obligatorie. Puteam totuși să trec pe acolo, dacă așa aveam chef. Spuneam; „Eu sunt Patrick”. Oamenii cădeau în extaz, după care îmi dădeau pace. Odată îndeplinite formalitățile, mă duceam țintă la bar.

Nimeni nu mă vedea înșfăcând cupele de șampanie care zăceau acolo pe jumătate pline. Vinul acela auriu și acidulat devenise într-o clipită prietenul meu cel mai bun: înghițiturile delicat înțepătoare, gustul de bal al papilelor, modul acela de a te pili atât de repede și de ușor mi se păreau ideale. Lucrurile mergeau strună: invitații plecau, șampania rămânea. Iar eu dădeam pe gât pahar după pahar.

Incântător de cherchelită, mă duceam apoi să trag câteva piruete prin grădină. Cerul se învârtea mai tare decât mine. Rotația universală era atât de vizibilă și de sensibilă, încât mă făcea să chiui de plăcere.

La *yochien* mă simțeam uneori mahmură. Pișpirica belgiancă mergea mai puțin drept decât ceilalți și într-o cadență bizară. Onorata conducere m-a supus unui test și a stabilit că sufăr de aritmie, chestie care-mi interzicea accesul

la câteva cariere admirabile. Nimeni n-a bănuit că explicația handicapului meu era alcoolismul.

Nu vreau să preamăresc alcoolismul infantil, dar trebuie să spun că niciodată nu mi-a făcut vreo problemă. Copilăria mea se împăca foarte bine cu pasiunile mele. Nu eram o nevolnică, trupul meu amărât se călea prin suprafoame.

Aveam o constituție cu totul aiurea. O dovedesc fotografiile de pe plajă: un cap enorm așezat pe niște umeri debili, brațe prea lungi, un trunchi prea mare, picioare minuscule, uscate și strâmbe, pieptul scobit, burta umflată și scoasă în față de o scolioză dramatică; disproporția domnea în toate, dându-mi aerul unui copil defect.

Mie, însă, puțin îmi păsa. Nishio-san îmi zicea „frumoaso” și asta îmi era de ajuns.

Acasă, mă îmbuibam de frumusețe omenească prin spectacolul oferit de mama și de soră-mea. Mama era o minunăție binecunoscută, o religie revelată luminii celor mulți. În fața ei rămâneam cu gura căscată ca în fața unei statui, dar și mai mult mă adăpam din drăgălășenia lui Juliette, care-mi era mai accesibilă. Mai mare cu doi ani și jumătate ca mine, cu un căpșor încân-tător și un trup delicat, fin, cu un păr de zână și un chip de o prospețime sfâșietoare, ea oferea o imagine desăvârșită prenumelui său de fetiță fatală.

Consumarea frumuseții nu însemna alterarea ei: puteam s-o privesc pe mama ore întregi, puteam s-o devorez din ochi pe soră-mea, fără ca apoi să lipsească vreo fărâșmă din ele. La fel cum mă bucuram și de munți, de păduri, de cer și pământ.

Suprafoamea include și suprasetea. Foarte repede mi-am descoperit o caracteristică formidabilă: potomania.

Faptul că adoram alcoolul nu mă împiedica să venerez apa, de care mă simțeam foarte legată. Apa se adresa unei alte sete decât alcoolul; dacă acesta din urmă răspundea nevoii mele de arsură, război, dans, senzații tari, apa murmură niște promisiuni înnebunitoare deșertului ancestral pe care-l aveam în gâtlee. Era de ajuns să cobor

numai un pic în lăuntrul meu, ca să dau peste niște teritorii de o ariditate siderantă — maluri râpoase ce așteptau de milenii întregi revărsarea Nilului. Revelația acestei secete mi-a stârnit odată pentru totdeauna setea de apă. Textele mistice vorbesc despre o sete de nestins: mi se pare o chestie enervantă, în-trucât e vorba de o metaforă. De fapt, marele mistic sorbea din căușul palmelor câteva înghițituri din apa unui izvor sau din cuvintele divine, și cu asta basta.

Setea cu care mă învățasem eu nu avea nimic metaforic: când mă pălea un acces de potomanie, puteam să beau până la sfârșitul veacurilor. La fântânile din temple, unde apa, mereu înprospătată, era cea mai bună, îmi umpleam întruna polonicul de lemn și beam miracolul de mii de ori reînnoit. Singura limită era propria-mi capacitate, altminteri imensă: nici nu vă imaginați cât poate încăpea într-un butoiăș din asta pe două picioare.

Ce-mi spunea apa era minunat: „Dacă vrei, poți să bei tot. Nicio înghițitură din mine nu-ți e refuzată. Si pentru că mă iubești atât de tare, îți voi da harul de a mă dori neîncetat. Spre deosebire de toți acei amărăți cărora le trece setea pe măsură ce beau, ție, cu cât mă vei bea, cu atât pofta de mine îți va fi mai mare, și cu atât mai vie plăcerea de a ți-o potoli. O soartă fabuloasă a vrut ca eu să-ți fiu binele suprem, și tocmai acela a cărui absolută generozitate îți va fi acordată. Nu-ți fie teamă, nimeni nu-ți va spune să te oprești, poți să continui, eu sunt prerogativa ta, stă scris că îți voi fi oferită nelimitat, ție și numai ție, căci doar tu ești înzestrată cu atâta sete încât să mă desfeți”.

Apa avea gustul pietrelor de fântână: era așa de bună, că aș fi urlat de plăcere, dacă n-aș fi avut mereu gura plină. Mușcătura ei rece îmi făcea gâtlejui să zvâcnească și îmi umplea ochii de lacrimi.

Problema era că adeseori treceau pe acolo pelerini, cărora trebuia să le cedez singurul polonic de lemn existent. Mă agasa nu atât faptul că eram întreruptă, ci că eram întreruptă doar pentru atâta lucru. Unul după altul, umpleau linguroiul sub jetul de apă, sorbeau o înghițitură,

după care deșertau recipientul. Bună treabă! Apogeul era atins de cei care scuipau apa pe jos. Ce insultă!

Trecerea pe la fântână nu era pentru ei decât un ritual de purificare, după îndeplinirea căruia puteau merge să se roage în templul shintoist. Pentru mine, templul era chiar fântâna, iar băutul era rugăciunea, accesul direct spre sacru. Si de ce să te mulțumești cu o singură gură de sacru, când aveai atâta de băut? Dintre frumusețile lumii, apa era cea mai miraculoasă. Ea era singura pe care, deși n-o consumi doar cu ochii, nu se îpuțina. Beam litri întregi, dar întotdeauna rămânea la fel de multă ca la început.

Apa mă împrăpăta, fără să se altereze și fără să-mi altereze setea. Ea mă învăța adevăratul infinit, care nu e o idee sau o noțiune, ci o experiență.

Nishio-san se ruga fără convingere. I-am cerut să-mi explice religia shintoistă. A stat puțin pe gânduri, după care păru a se hotărî că n-o să se complice cu lungi discursuri, și mi-a zis:

— Principiul este că tot ce-i frumos e Dumnezeu.

Mi se părea nemaipomenit. M-am mirat că Nishio-san nu se arăta mai entuziastă. Aveam să aflu apoi că acest principiu îl desemnase ca frumusețe supremă pe împărat, care era mai degrabă urât, și am înțeles ceva mai bine moleșeala religioasă a guvernantei mele. La vremea respectivă nu știam însă acest amănunt, așa că mi-am însușit imediat principiul cu pricina, la fel cum asimilasem și sacrul din apă.

Asimilare tranzitorie: odată întoarsă acasă, mă instalam la toaletă, devenind eu însămi fântână.

Tata și mama fuseseră crescuți în credința catolică, credință pe care au pierdut-o în momentul nașterii mele. Ar fi o monumentală grozăvie să se poată stabili aici o legătură de tip cauză-efect, dar, din păcate, s-ar părea că ivirea mea pe lume nu a jucat niciun rol în această pierdere mistică: determinantă a fost descoperirea de către ai mei a Japoniei.

În tinerețe, părinților mei li se explicase, că bătrânul creștinism — mai exact, catolicismul — era singura religie

bună și adevărată. Fuseseră îndopați cu dogma aceasta. Când au ajuns în Kansai, au dat peste o civilizație sublimă, unde creștinismul nu jucase totuși niciun rol: au considerat atunci că fuseseră mințiți în privința religiei și au aruncat apa din copae cu tot cu copil, renunțând la orice aplecare mistică.

Asta nu înseamnă că nu rămăseseră niște foarte buni cunoscători ai Bibliei, care apărea neconținut în discursurile lor — ici minunea cu peștii, colo femeia lui Putifar, iar mirul văduvei și înmulțirea pâinilor ori de câte ori se ivea ocazia.

Textul acesta fantomă, dar atât de prezent, n-avea cum să nu mă pasioneze, la asta adăugându-se teama de a nu fi surprinsă citindu-: „Stai să citești Evangheliile, când ai *Tintin*? \” Citeam *Tintin* cu plăcere, iar Biblia, cu o groază absolut agreabilă.

Era o teroare pe care o adoram, ea amin-tindu-mi de cea pe care o simțeam atunci când urmam un itinerar cunoscut ce mă conducea spre necunoscut, acolo unde răsuna marea voce întunecată care-mi spunea tot felul de fraze sepulcrale, „ține minte, eu sunt cel care trăiește, eu sunt cel care trăiește în tine”, ceea ce mă făcea să tremur cu ochii deschiși, singura mea certitudine fiind că acea întunecime vorbitoare nu-mi era străină; dacă era Dumnezeu, însemna că Dumnezeu locuia în mine, iar dacă nu era Dumnezeu, însemna că ceea ce nu era Dumnezeu era creat de mine, lucru care mă făcea egala lui Dumnezeu; mă rog, apologetica asta nu prea mă interesa, exista un Dumnezeu în cea căreia îi era o sete neconținută de fântâni, în cea care trăia acea așteptare virulentă de mii de ori umplută cu vârf și îndesat, împlinită până la extazul inepuizabil și totuși niciodată potolită, miracolul acela al dorinței maxime în maxima ei satisfacere.

Credeam așadar în Dumnezeu, fără a mă exclude din El — și fără a vorbi vreodată despre El, deoarece înțelesesem că un asemenea lucru nu era văzut cu ochi buni la noi acasă. Era o credință secretă, pe care o trăiam în tăcere, un fel de credință paleocreștină corcită cu ceva shintoism.

Simțeam, de la bun început, că viața mea nu avea să fie o reușită. Stiam că aveam să părăsesc la un moment dat Japonia, ceea ce nu putea fi decât un eșec monumental. La patru ani, o terminasem deja cu vârsta de aur, așa că nu mai eram o divinitate, chiar dacă Nishio-san încerca să mă convingă de contrariu. Dacă în străfundul meu păstram încă viu sentimentul unei înrudiri cu divinul, la *yochien* și în alte părți mi se oferea, zi de zi, dovada că în ochii celorlalți revenisem la specia umană comună. Trecerea timpului își anunța astfel, din start, naufragiul.

Nu aveam prieteni printre prichindei și nici nu căutam să am. După povestea cu cân-tecul-domino, *tampopogumi* se uita la mine cam strâmb. Mie, însă, puțin îmi păsa.

Din păcate, nu se mai punea problema evadărilor, așa că trebuia să îndur recreațiile alături de ceilalți. Dacă un leagăn era liber, mă izolam repede în el și nu mai plecam de acolo, căci era o poziție strategică foarte râvnită.

Într-o zi, pe când mă instalam confortabil în scrânciob, mi-am dat seama că inamicul mă înconjură din toate părțile. Cei ce mă împresurau nu erau doar pișpireii de la *tampopogumi*, ci copiii întregii grădinițe: toată suflarea regiunii Shukugawa cu vârsta între trei și șase ani mă fixa acum cu o privire de gheață. Complice, leagănul se opri.

Mulțimea de copii mă înșfacă. N-ar fi avut niciun rost să opun vreo rezistență; m-am lăsat luată pe sus ca un star de muzică rock ușor plictisit. M-au culcat la pă-mânt, iar niște mâini ai căror proprietari nu-i puteam vedea m-au dezbrăcat. Totul, într-o tăcere de mormânt. Când am rămas goală, m-au măsurat din cap până-n picioare, cu mare atenție. Niciun comentariu nu s-a făcut auzit.

O femeie-caporal a apărut atunci vocife-rând, iar când dădu cu ochii de mine, începu să urle la copii cât o țineau puterile.

— De ce-ați făcut una ca asta? îi întrebă ea tremurând de furie.

— Voiam să vedem dacă e albă peste tot, zise un purtător de cuvânt ales ad-hoc.

Educatoarea cea furioasă strigă la ei că era un lucru foarte urât, că își făcuseră țara de rușine etc, după care se apropie de goliciunea mea întinsă pe pământ, înge-nunche și le ordonă copiilor să-mi dea înapoi veșmintele. Fără să scoată o vorbă, unul întinse o șosetă, una o fustiță, și tot așa, un pic dezamăgiți că trebuiau să înapoieze acea captură de război, dar disciplinați și serioși. Femeia îmi înmâna obiectele de îmbrăcăminte în ordinea în care-i soseau: mai întâi am fost goală cu o șosetă, apoi goală cu o șosetă și o fustiță etc, până când edificiul inițial a fost complet reconstituit.

Puștimea a fost pusă și să-și ceară scuze: cu toții au spus atunci, într-un glas, un *șomeri nasai* de curte marțială, dinaintea sobrei mele indiferențe. După care au șters-o carencotro, adio și n-am cuvinte.

— Cum te simți? mă întrebă femeia-ca-poral.

— Bine, răspunsei eu cu demnitate.

— Vrei să te duci acasă?

Am acceptat, considerând că nu trebuia ratată o asemenea ocazie. I-au dat telefon mamei, care a venit să mă ia.

Mama și Nishio-san ra-au admirat pentru stăpânirea de sine într-o situație atât de dificilă: nu păream din cale-afară de șocată de batjocura la care fusesem supusă. În forul meu interior, simțeam în chip tulbure că, dacă agresorii mei ar fi fost oameni mari, altfel aș fi reacționat. În situația dată, fusesem însă dezbrăcată de niște copii de vârsta mea: era doar unul dintre riscurile războiului.

A avea cinci ani s-a dovedit a fi un fapt dezastruos. Amenințarea tulbure care plutea asupra capetelor noastre de mai bine de doi ani s-a concretizat brusc: plecam din Japonia. Ne mutam la Beijing.

Degeaba știusem eu din timp că avea să se producă o asemenea dramă, fiindcă tot nepregătită eram. Te poți oare înarma pentru sfârșitul lumii? S-o părăsești pe Nishio-san, să fii smulsă din acest univers al perfecțiunii, să pleci în necunoscut: îmi venea să vărs, nu alta.

Ultimele zile le-am petrecut cu senzația unui haos absolut. Tara aceasta care de cincizeci de ani trăia cu spaima de

uriașul cutremur ce-i fusese promis nu-și dădea seama de iminența catastrofei: nu cumva pământul se zguduia deja, pentru că persoana mea avea să fie catapultată atât de departe? Groaza mea interioară nu avea nicio limită.

A venit și momentul fatidic: trebuia să urc în mașina care ne ducea la aeroport. Ieșită în fața casei, Nishio-san a îngenuncheat chiar acolo în stradă. M-a cuprins cu brațele și m-a strâns la piept atât cât poți strânge un copil.

M-am trezit apoi în mașină, a cărei portieră a fost închisă. Pe geam, o vedeam pe Nishio-san stând tot în genunchi și atin-gând cu fruntea caldarâmul. A rămas în poziția asta tot timpul cât s-a aflat în câmpul nostru vizual. Apoi, n-a mai fost nicio Nishio-san.

Așa s-a încheiat povestea divinității mele.

La aeroport, eram atât de mâhnită de pierderea mamei mele japoneze, încât abia am băgat de seamă momentul în care pământul natal a scuiat avionul nostru înspre cer.

Aerianul strop de salivă a traversat Marea Japoniei, Coreea de Sud, Marea Galbenă, după care a aterizat pe pământ străin: în China. Trebuie să precizez că, de atunci înainte, orice altă țară decât cea a Soarelui Răsare a fost considerată de mine astfel.

Totuși, China populară din contribuia și ea serios în privința asta: era străinătatea însăși.

Spațiul acesta al terorii și suspiciunii permanente îmi era cu totul străin. Dacă nu am avut de suferit niciuna dintre atrocitățile pe care poporul chinez le-a îndurat în acea perioadă de sfârșit al Revoluției Culturale, dacă vârsta mea fragedă m-a ținut departe de tensiunea neîncetată în care au trăit părinții mei, asta nu înseamnă că nu m-am simțit la Beijing ca în plină urgie.

În primul rând, dintr-un motiv personal: nu numai că țara aceasta făcea greșeala de a nu fi Japonia, dar împingea viciul până la a fi contrariul Japoniei. Lăsam în urmă un munte înverzit și dădeam peste un deșert, Gobi, ce reprezenta clima însăși a Beijingului.

Tinutul meu era unul al apei, China era uscăciunea. Aerul

de aici te durea când îl respirai, atât de arid era. Exilarea mea de umiditate s-a tradus imediat prin descoperirea astmului, de care nu suferisem niciodată până atunci și care urma să mă însoțească pretutindeni, de-a lungul întregii mele vieți. Trăitul în străinătate însemna o problemă respiratorie.

Tinutul meu era cel al naturii, al florilor și copacilor, Japonia mea era o grădină de munte. Beijingul era tot ce a inventat orașul mai urât, mai concentraționar în materie de betoane.

Tinutul meu era populat cu păsări și maimuțe, cu pești și verigițe, toate libere în fluiditatea spațiului lor. La Beijing, nu erau animale decât în prizonierat: măgari încărcăți cu poveri, cai legați trainic la niște docare enorme, porci care-și citeau moartea iminentă în ochii unei populații înfometate căreia n-aveam dreptul să-i adresăm niciun cuvânt.

Tinutul meu era cel al. Lui Nishio-san, mama mea niponă, care însemna tandrețe, mâini iubitoare, sărutări, care vorbea japoneza femeilor și a copiilor, o limbă a blândeții transformate în cuvânt. La Beijing, tovarășa Tre, a cărei unică misiune era să mă tragă de păr dimineața, vorbea limba din perioada Bandei celor Patru, un fel de dialect an-ti-mandarin care era față de chineză cam ce era germana lui Hitler față de cea a lui Goethe: o pervertire imundă, cu consonanțe de labe trase peste bot.

Depart de mine intenția absurdă de a strecura niște fine analize politice în judecata unei copile de cinci ani. Oroarea acelui regim n-aveam s-o înțeleg decât mult mai târziu, citindu- pe Simon Leys și făcând ceea ce la vremea respectivă era interzis, adică vorbind cu câțiva chinezi. Intre și, a i te adresa unui om de pe stradă însemna a- trimite la închisoare.

Chiar dacă nu pricepeam mare lucru am trăit povestea din China ca pe o lungă apocalipsă, cu toată abjecția și bucuria conținute în acest cuvânt. Experiența apocaliptică este contrariul plictisului. Cine vede lumea prăbușindu-se este deopotrivă îndurerat și amuzat: grozăvia permanentă este un

spectacol, dezastrul este un joc tonic, mai ales când ai între cinci și opt ani.

Orice ar fi pretins propaganda, Beijingul suferea de foame. Mai puțin totuși decât în câmpia din jur, unde bântuia o foamete în toată puterea cuvântului. Viața în capitală însemna însă, în esență, căutarea hranei.

În Japonia domneau abundența și varietatea. Domnul Chang, bucătarul chinez, trebuia să se dea peste cap pentru a obține de pe piața Beijingului eterna varză și eterna grăsime de porc. Era un artist: în fiecare zi, varza cu grăsime de porc era gătită altfel. Revoluția Culturală nu reușise să distrugă pe de-a-ntregul geniul — inclusiv culinar — al poporului.

Uneori, domnul Chang înfăptuia adevărate minuni. Dacă găsea puțin zahăr, îl topea și plămădea din el splendide figurine din caramel, coșulețe, fundițe crocante, care îmi stârneau entuziasmul.

Îmi amintesc că într-o zi a adus niște căpșuni. Căpșunile erau o fericire pe care o cunoscusem deja în Japonia și pe care aveam s-o mai cunosc deseori după aceea. Sunt datoare totuși, de dragul adevărului, cu această revelație: căpșunile din Beijing sunt cele mai bune din univers. Căpșuna e delicată prin excelență; căpșuna de Beijing este sublimul delicateții.

În China am descoperit și o foame pe care n-o știam: foamea de ceilalți. Și, în special, foamea de alți copii. În Japonia, n-avusesem timp să mi se facă foame de ființele omenesti: Nishio-san mă alimenta din belșug cu o dragoste de o asemenea calitate, încât nu-mi trecuse niciodată prin minte să cer mai mult. Iar pispireii de la *yochien* mă lăsau cu totul indiferentă.

La Beijing, simțeam lipsa lui Nishio-san. Oare asta să-mi fi trezit apetitul? Posibil. Din fericire, mama, tata și soră-mea nu se zgârceau în a-mi arăta dragostea lor. Numai că ea nu putea înlocui adorația, cultul pe care mi-l închina femeia aceea din Kobe.

Am început astfel campania de cucerire a iubirii. Pentru

aceasta, prima condiție era să mă îndrăgostesc, lucru care s-a petrecut neîntârziat și care, evident, a fost un dezastru în urma căruia foamea mea s-a dublat. Avea să fie doar cel dintâi sabotaj din iubire dintr-o lungă serie. Nu e întâmplător că el s-a petrecut în acea Chină devastată. Într-o țară a prosperității și a liniștii, poate că foamea mea n-ar fi mers până la insurecție. Cele mai frumoase săruturi din cinema le găsești în filmele de război.

Beijingul m-a făcut totodată să descopăr un lucru interesant: tai-că-meu era un om ciudat.

Când eram între noi, nu ezita să spună despre regimul chinez de atunci tot răul pe care acesta îl merita. Într-adevăr, până și în vremurile acelea ticăloșite, Banda celor Patru era de domeniul inimaginabilului. Doamna Mao și ai săi reprezentau tot ce s-a inventat mai aprig ca infamie de nedescris. În panteonul mârșavilor, ei se bucură de o eternitate pe care nimeni nu le-o poate submina.

Faptul că tata a trebuit să aibă contacte și chiar să negocieze cu un asemenea guvern era fatalitatea meseriei sale de diplomat. Din prima clipă mi s-a părut admirabil că putea face față unei misiuni într-atât de ingrate, a cărei utilitate era ușor de înțeles.

Nu l-am văzut niciodată pe tata să nu-i mai fie foame, în afară de serile când se întorcea de la banchetele chinezești desfășurate în prezența oficialilor regimului. Atunci venea sătul în toate sensurile cuvântului și exclama rând pe rând: „Să nu mai aud de mâncare!” și: „Să nu mai aud de Banda celor Patru!” Ai fi zis că ținea de politica acesteia din urmă să-și amețească interlocutorii atât cu alcool, cât și cu mâncăruri, ca la acele festinuri primitive unde supraalimentarea tribului advers era o chestiune de artă militară.

Uneori, însă, se întâmpla ca taică-meu să se întoarcă de la un astfel de dineu fără nicio îngrețosare; era semn că avusese ocazia să stea de vorbă cu Zhou En-lai. Acesta îi inspira o imensă admirație. Faptul de a fi fost prim-ministrul unui guvern nefast nu părea să constituie o problemă.

Pentru mine, era un lucru greu de înțeles. Erai sau un om bun, sau un om rău. N-aveai cum să fi amândouă în același timp.

Ei bine, Zhou En-lai era. Datele sunt grăitoare: nu puteai fi prim-ministrul Chinei Populare din până în fără ceea ce unii ar numi o anumită capacitate de a trăda. Aici puteai vedea însă și ceva mai înălțător decât abilitatea: marea virtute a supleții. El participa la cea mai rea dintre guvernări, moderându-i acea nebunie care, altminteri, ar fi fost probabil încă și mai nocivă.

Dacă există un personaj al Istoriei care să fi acționat dincolo de bine și de rău, el este acela. Până și detractorii săi cei mai virulenți recunosc dimensiunea și impactul inteligenței lui.

Entuziasmul tatălui meu pentru Zhou En-lai mă lăsa pe gânduri. Dincolo de faptul că nu puteam emite o judecată politică, în-trucât era un lucru care mă depășea, rămî-neam perplexă descoperind că autorul zilelor mele era de neînțeles și că avea dreptate să fie așa.

Personalitatea paternă nu era singura în cauză. China a fost prilejul întâlnirii cu tot ce înseamnă complexitate. În Japonia, credeam că omenirea este alcătuită din niponi, belgieni, plus niște americani pe care abia de-i zăreai. La Beijing, mi-am dat seama că trebuia să-i adaug pe această listă nu numai pe chinezi, ci și pe francezi, italieni, nemți, camerunezi, peruani, alături de alte naționalități încă și mai bizare.

Descoperirea existenței francezilor m-a amuzat. Așadar, exista pe pământ o populație care vorbea aproape aceeași limbă ca a noastră și a cărei denumire au acaparat-o. Tara lor se numea Franța, era departe de aici și ea deținea școala.

Căci se terminase cu grădinițele japoneze. Primul an serios de studii l-am început la Scoala primară franceză din Beijing. Personalul didactic era francez și rareori calificat.

Cel dinții învățător pe care l-am avut era o brută ca re-mi trăgea șuturi în fund când îi ceream voie să merg la toaletă. Temându-mă de această pedeapsă publică, nici n-am mai

îndrăznit să-i întrerup ora pentru astfel de nevoi.

Într-o bună zi, nemaiputând să mă țin, m-am hotărât să fac pipi în clasă. Cum învățătorul vorbea, i-am dat drumul fără să mă mișc de pe scaun. Inițial, totul a mers strună și deja mizam pe succesul acestei operațiuni secrete când, deodată, excesul de lichid se prelinse peste marginile scaunului și curse pe podea cu fășăitul unui șarpe de apă. Zgomotul acela îi atrase atenția unui pârâcios care strigă:

— Domnule, domnule, asta face pipi în clasă!

M-am topit de rușine: șutul învățătorului mă azvârli afară în hohotele de râs ale celorlalți.

Pe de altă parte, am avut revelația complexității naționale: existau și belgieni care nu vorbeau franceza. Hotărât lucru, lumea era foarte ciudată. Iar limbi erau cu nemiluita. Mi se părea cam greu să nu te pierzi pe planeta asta.

Dacă Biblia a fost marea carte a anilor mei niponi, atlasul a fost principala lectură a anilor petrecuți la Beijing, îmi era foame de țări. Claritatea hărților mă fermeca.

La ora șase dimineața, mă găseau întinsă peste Eurasia, urmărind cu degetul frontierele și mângâind cu nostalgie arhipelagul japonez. Geografia mă scufunda în poezia pură: pentru mine, nu exista ceva mai frumos ca desfășurarea spațiilor.

Niciun stat nu-mi rezista. Într-o seară, la un cocteil, pe când traversam în patru labe sala pentru a mă duce să fur niște șampanie, taică-meu m-a luat în brațe și m-a prezentat ambasadorului Bangladeshului.

— Ah, Pakistanul răsăritean, comentai eu, flegmatică.

Aveam șase ani și pasiunea naționalităților, închise fiind cu toatele în ghetoul Sanlitun, puteam să le examinez. Singura țară căreia rămăsese să-i prind identitatea era China.

Cuvântul „atlas” îmi plăcea la nebunie. Dacă într-o zi aș avea un copil, ăsta ar fi numele pe care i l-aș pune. Descoperisem, într-un dicționar, că existase deja cineva care s-a numit astfel.

Dicționarul era atlasul cuvintelor. El le definea suprafața,

populația, granițele. Unele dintre aceste imperii erau de o bizarerie amețitoare. De exemplu: azimut, berii, odaliscă, abracadabra.

Dacă cercetai cu atenție paginile, aflai și lucrul de care sufereai. Al meu se numea dorul de Japonia, care este adevărata definiție a cuvântului „nostalgie”.

Orice nostalgie este niponă. Nu există ceva mai japonez decât să tânjești după pro-priu-ți trecut, după măreția ta de atunci, și să trăiești scurgerea timpului ca pe o înfrân-gere tragică și grandioasă. Un senegalez care duce dorul Senegalului de odinioară este un nipon care se ignoră. O fetiță bel-giancă ce plânge la amintirea Tării Soare-lui-Răsare merită de două ori naționalitatea japoneză.

— Când ne întoarcem acasă? - îl întrebam adeseori pe tata
— acasă însemnând Shukugawa.

— Niciodată.

Dicționarul îmi confirma că răspunsul acesta era într-adevăr teribil.

Niciodată era țara în care locuiam. Era o țară fără de întoarcere. Nu-mi plăcea. Japonia era adevărata mea țară, cea pe care o alesesem, dar care nu voise să mă aleagă la rândul ei. Cel care mă alesese era niciodată: eram un cetățean al statului niciodată.

Locuitorii acestui niciodată nu nutresc speranțe. Limba pe care o vorbesc este nostalgia. Moneda lor e timpul care trece: sunt incapabili să pună ceva deoparte, iar viața lor se irosește în direcția unei prăpăstii care se numește moarte și care este capitala țării lor.

Niciodatezii sunt niște mari constructori ai iubirilor, ai prietenilor și ai altor edificii sfâșietoare care-și conțin deja ruinele, dar sunt incapabili să construiască o casă, o locuință sau orice ar aduce cât de cât cu un adăpost stabil și locuibil. Si totuși nimic nu le pare mai invidiabil decât un morman de pietre care să le fie adăpost. O fatalitate le răpește acest pământ al făgăduinței de îndată ce cred că au ajuns să-i dețină cheia.

Niciodatezii nu cred că existența este o creștere, o

acumulare de frumusețe, înțelepciune, bogăție și experiență; ei știu de când se nasc că viața este descreștere, diminuare, depozitare, dezmembrare. Li se oferă o împărăție doar cu scopul de a o pierde. Niciodată știu încă de la trei ani ceea ce oamenii din alte țări ajung să știe abia pe la șaiszeci și trei.

N-ar trebui să deducem de aici că locuitorii acestui niciodată sunt triști. Dimpotrivă: nu există un popor mai vesel. Cele mai mărunte firimituri de bunăstare îi aduc pe niciodatezi în stare de ebrietate. Aplecarea lor înspre râs, voie bună, extaz și uimire e fără pereche pe această planetă. Moartea îi bântuie în așa măsură, încât au o delirantă poftă de viață.

Imnul lor național este un marș funebru, marșul lor funebru este un imn al bucuriei: e o rapsodie atât de frenetică, încât simpla lectură a partiturii te face să freacăți. Si totuși, niciodatezii îi cântă toate notele.

Simbolul care înflorește pe blazonul lor este măslarița.

La Beijing, procurarea dulciurilor era mult mai dificilă ca în Japonia. Trebuia să-ți iei bicicleta, să le arăți soldaților că la șase ani nu reprezentai un pericol capital pentru populația chineză, apoi s-o turești la piață ca să-ți cumperi niște bomboane excelente și niște caramelle expirate. Dar ce te făceau când puținii bani de buzunar se terminau?

Atunci, trebuia să devalizezi garajele din ghetou. Acolo își ascundeau proviziile adulții comunității de străini. Acele peșteri ale lui Aii Baba erau încuiate cu lacăt și nimic nu e mai ușor decât să spargi un lacăt de calitate comunistă.

Nu eram rasistă, așa că furam din toate garajele, inclusiv din cel al părinților mei, care nu era cel mai rău. Într-o zi, am descoperit acolo o delicatesă belgiană pe care n-o cunoșteam: *speculoos*\

. Sortiment rafinat de biscuiți, foarte apreciat în țările nordice (n. Tr.).

Am gustat imediat. M-am înroșit toată: chestia aceea crocantă și aromată era demențială, un eveniment prea important pentru a- sărbători într-un garaj. Care era locul cel mai potrivit pentru o asemenea sărbătoare? Gata, știam.

Am țâșnit până la clădirea în care locuiam, am urcat în fugă cele patru etaje și m-am năpustit în baie, închizând ușa în urma mea. M-am postat în fața uriașei oglinzi, am scos prada de sub pulover și am început să mă nânc, observându-mi imaginea reflectată: voiam să mă văd în starea de extaz. Ceea ce se citea pe chipul meu era gustul acelor *speculoos*.

Era un spectacol. Doar privind-mă, și puteam deja să identific savorile: era, bineînțeles, ceva dulce, altfel n-aș fi avut un aer așa de fericit; acest dulce trebuie să fi fost dat de zahărul brun, judecând după freamătul caracteristic al nărilor. Multă scortîșoară, spunea vârful nasului încrețit de plăcere. Ochii plini de strălucire anunțau culoarea celorlalte mirodenii, pe cât de necunoscute, pe atât de entuziasmante. Cât despre prezența mierii, cum s-o mai pun la îndoială, când îmi vedeam buzele țuguindu-se fericite?

Ca să stau mai comod, m-am așezat pe marginea chiuvetei și am continuat să înfulec din *speculoos* devorându-mă din priviri. Imaginea propriei mele voluptăți îmi sporea voluptatea.

Fără să știu, procedam asemenea acelor oameni care mergeau în bordelurile singa-porene cu tavanele în întregime din oglinzi, pentru a se privi în timp ce făceau amor, încinși de spectacolul propriilor lor zbenguie li.

Maică-mea a intrat în baie, prinzându-mă în flagrant. Eu însă eram atât de absorbită de propria-mi contemplare, încât nici n-am văzut-o, așa că mi-am continuat acel exercițiu de dublă devorare.

Prima ei reacție a fost una de furie: „Ia uite, fură! Si dulciuri, pe deasupra! Si încă delicatose, singurul nostru pachet de *speculoos*, o adevărată comoară! Să dai cu tunul, și nu mai găsești așa ceva la Beijing!”

Urmă perplexitatea: „Dar chiar nu mă vede? De ce stă și se uită la ea cum mă-nâncă?”

Înțelese, în sfârșit, și zâmbi: „A descoperit plăcerea și vrea să vadă cum arată!”

Dovedi atunci că era o mamă grozavă: ieși în vârful picioarelor și închise ușa. Mă lăsă singură cu extazul meu.

N-aș fi aflat niciodată de intruziunea ei, dacă n-aș fi auzit-o povestind acest episod unei prietene.

Vreme de câteva zile, l-am găzduit în modestul nostru apartament pe un domn care nu prea obișnuia să zâmbească. Purta barbă, lucru pe care credeam a fi atributul unei vârste înaintate: în realitate, era de vârsta tatălui meu, iar taică-meu vorbea despre el cu cea mai mare admirație. Domnul acesta era Simon Leys. Tata se ocupa de problemele sale legate de viză.

Dacă aș fi știut cât de importantă avea să fie pentru mine opera sa peste cincisprezece ani, l-aș fi privit altfel. Acea scurtă perioadă în care l-am putut vedea zi de zi m-a făcut totuși să descopăr, datorită considerației pe care părinții mei i-o arătau, acest lucru capital: un individ care scrie cărți frumoase și percutante merită venerația tuturor.

Interesul meu pentru lectură a crescut atunci simțitor. Prin urmare, nu mai trebuia să citesc doar *Tintin*, Biblia, atlasul și dicționarul, trebuia să citesc și acele oglinzi ale plăcerii și durerii care erau romanele.

Am cerut și eu așa ceva. Mi s-au arătat cu degetul romanele pentru copii. În bătrâni-cioasa bibliotecă a părinților mei găseai cărțile lui Jules Verne, Hector Malot, Frances Burnett, ale contesei de Segur... Am început cu parcimonie. Existau totuși și alte activități, mai serioase: războiul din Sanlitun, spionajul pe bicicletă, furatul cu intrarea prin efracție, făcutul pipiului la țintă, din picioare.

Cu toate acestea, am simțit că acolo se afla o sursă serioasă de siderări: copiii părăsiți care mureau de foame și de frig, fetițele cele răutăcioase și disprețuitoare, cursele în jurul lumii și decăderile sociale, toate erau un fel de dulciuri rafinate pentru spiritul omului. Încă nu simțeam nevoia lor, dar intuiam că o să vină și asta într-o bună zi.

Preferam poveștile, de care-mi era și foame, și sete. În Japonia, erau cele povestite de Nishio-san (*Yamamba, vrăjitoarea din munți; Momutaru, fiul piersicilor; Cocorul alb; Recunoștința vulpii*) sau de mama (*Albă ca Zăpada, Cenușăreasa, Barbă Albastră, Pielea de măgar* etc). În China,

au fost poveștile din *O mie și una de nopți*, pe care le-am citit în traducerea din secolul al XVIII-lea și cărora le datorez cele mai vio-lente emoții literare de la cei șase ani ai mei.

Lucrul care-mi plăcea cel mai mult în aceste istorioare cu sultani, *calenderi*, viziri și marinari era prezentarea prințeselor. Te trezeai cu câte una de o frumusețe uluitoare, relatarea neomițând niciun detaliu al grației acesteia, și abia ce apucaai să-ți vii un pic în fire, că deja țâșnea o alta; aceasta, preciza textul, era infinit mai frumoasă decât prima, dovadă stând descrierile care urmau. Încetul cu încetul, ajungeai să te convingi că e vorba de o făptură care o depășea cu mult pe cea anterioară, când, brusc, apărea o a treia, a cărei splendoare trimitea la vestiar frumusețea celei de-a doua, așa de surclasantă era. Deja bănuiai atunci că această a treia minunăție trebuia să-și cam vadă lungul nasului, căci epifania celei de-a patra avea s-o eclipseze complet, lucru care nu întârzia să se producă. Și așa mai departe.

O asemenea supralicitare în ale frumuseții depășea puterea imaginației mele. Era o adevărate delectare.

. Călugări turci sau persani, adepți de obicei ai unei vieți de pribegie (n. Tr.).

La șapte ani, am avut senzația clară că mi se întâmplaseră toate câte se puteau întâmpla.

Am făcut o recapitulare, pentru a fi sigură că n-am uitat nimic din parcursul omenesc: cunoscusem divinitatea și satisfacția ei absolută, cunoscusem nașterea, furia, neînțelegerea, plăcerea, rostirea, accidentele, florile, pe ceilalți, peștii, ploaia, sinuciderea, salvarea, școala, destituirea, dezrădăcinarea, exilul, deșertul, boala, creșterea și sentimentul pierzaniei care-o însoțea, războiul, beția subtilă de a avea un dușman, alcoolul și — *last but not least* — iubirea, această săgeată trimisă atât de măiastru în gol.

În afară de moarte, pe lângă care trecusem de mai multe ori și care ar fi adus contorul la zero, ce mai aveam de aflat?

Mama mi-a povestit despre o femeie care murise mâncând din greșeală o ciupercă otrăvitoare. Am întrebat-o câți ani avea femeia aceea. „Patruzeci și nouă de ani”, zise ea. De șapte ori vârsta mea: de cine-și băteau joc? Ce mare chestie era să mori după o viață de o întindere atât de nesăbuită?

M-a luat cu ameteală la ideea că providențiala ciupercă m-ar putea găsi la o vârstă atât de înaintată: trebuia oare să mai îndur încă de șase ori viața mea până să ajung la termenul ei limită?

Ca să mă mai liniștesc, mi-am fixat decesul la doisprezece ani. Am simțit cum mă cuprinde un profund sentiment de ușurare. Doisprezece ani însemnau vârsta ideală pentru a muri. Trebuia plecat înainte de începerea procesului de decrepitudine.

Acestea fiind zise, mai aveam de tras încă cinci ani. Oare aveam să mă plictisesc?

Mi-am amintit că la vârsta de trei ani, imediat după tentativa mea de sinucidere, avusesem deja sfâșietoarea convingere că le trăisem pe toate. Numai că, deși era adevărat că în acea perioadă străveche nu mai aveam nimic de aflat în privința supremei deziluzii pe care o constituia absența eternității, am descoperit totuși, după aceea, o serie de lucruri care făceau să merite ocolul. De exemplu, mi-ar fi lipsit de pe listă războiul, care te aducea într-o stare de extaz fără pereche.

Prin urmare, nu trebuia pierdută din vedere posibilitatea de a nu fi cunoscut încă ceea ce nu experimentasem.

Gândul acesta era deopotrivă agreabil și frustrant. Curiozitatea mă rodea: care să fi fost acele lucruri pe care mintea mea nu reușea să le dibuiască?

Tot gândindu-mă eu așa, am dat peste o posibilitate care-mi scăpase: cunoscusem iubirea, dar nu cunoscusem fericirea iubirii. Dintr-odată, mi s-a părut de neconceput să mori fără a fi trăit o beție atât de greu de imaginat.

În primăvara lui, am aflat că, la vară, aveam să ne mutăm din Beijing la New York. Vestea asta m-a lăsat cu gura căscată: se putea așadar trăi și altundeva decât în Extremul

Orient?

Taică-meu a fost foarte necăjit. Sperase că ministerul belgian îl va trimite în Malaiezia. America nu-tenta. Pe de altă parte, se simțea ușurat că pleca din această Chină. Ca noi toți, de altfel.

Pentru tata, părăsirea Beijingului însemna ieșirea din infernul maoismului, din dezgustul de a se ști în preajma atâtor crime fără nume.

Pentru mine, însemna să scap de școala care fusese martora umilirii mele în iubire, și să nu mai am de-a face cu Tre, care mă trăgea de păr în fiecare dimineață. Singura chestie tristă era că trebuia să ne luăm adio de la domnul Chang, bucătarul fermecat.

Ceea ce China avea autentic chinezesc ne încânta. Din păcate, China aceea se strângea tot mai mult, ca o piele de șagri. Revoluția Culturală o înlocuise cu un uriaș penitenciar.

În plus, războiul mă învățase că trebuia să-ți alegi tabăra. Între China și Japonia, n-am avut nicio umbră de ezitare. Se poate spune fără a greși că, dincolo de orice politică, aceste două țări erau doi poli adverși: a o adora pe una implica, dacă nu erai ipocritul ipocriților, a avea reticențe în privința celeilalte. Eu, una, veneram Imperiul Soare-lui-Răsare, sobrietatea sa, dezvoltatul său simț al umbrei, blândețea și politețea lui. Lumina orbitoare a Imperiului de Mijloc, omniprezența roșului, țipătorul său simț al fastului, duritatea și uscăciunea lui — splendoarea acestor realități nu-mi scăpa, dar mă făcea să mă simt din start o exilată.

Dualitatea respectivă o trăiam și la nivelul său cel mai simplu: între țara lui Nishio-san și țara lui Tre, preferința mea era clară. Una dintre cele două țări era mult prea intens a mea pentru ca cealaltă să mă mai accepte.

Pentru aniversarea mea de opt ani, am primit așadar cel mai fantastic cadou: New Yorkul.

Complotul fusese pus la cale în așa fel încât să ne traumatizeze până în pragul crizei cardiace. Petrecuserăm trei ani sub supraveghere în ghetoul Sanlitun, înconjurați de

soldați chinezi care nu ne slăbeau o clipă din ochi. Vreme de trei ani tremuraserăm la ideea răului pe care cel mai mărunț gest sau cuvânt al nostru l-ar fi putut pri-cinui unui popor deja martir.

Apoi ne strânseserăm catrafusele în mai multe cufere și ne duseserăm la aeroportul din Beijing cu cinci bilete pentru Kennedy Airport. Avionul survolase deșertul Gobi, insula Sahalin, Kamceatka, strâmtoarea Bering. Aterizase mai întâi la Anchorage, Alaska, pentru o escală de câteva ore. Prin hublou, vedeam o ciudată lume înghețată.

După aceea, avionul decolase din nou, iar eu am adormit. Soră-mea m-a trezit, spu-nându-mi aceste cuvinte incredibile:

— Scoală-te, am ajuns la New York.

Aveai de ce să te scoli: întregul oraș făcea asta. Totul se înălța spre tării, totul încerca să atingă cerul. Nu mai văzusem până atunci un univers atât de vertical. New Yorkul mi-a insuflat, încă din prima clipă, un obicei de care nu m-am mai dezbărat niciodată: mersul cu nasul pe sus.

Nu-mi venea să cred. Nimic de pe lumea asta nu putea fi atât de departe de Beijingul din. Părăsisem o planetă pentru o alta care cu siguranță nu se afla în același sistem solar.

Când, în taxiul galben fiind, am dat cu ochii de *skyline*, am început pur și simplu să chiui. Chiuitul acesta a durat trei ani.

Ar fi, evident, multe de spus despre America lui Gerald Ford și despre New York în special, despre inegalitățile monstruoase pe care orașul le găzduia și despre criminalitatea înspăimântătoare generată de atâta nedreptate. Sunt lucruri care nu pot fi negate.

Dacă aceste pagini abia vorbesc despre ele, aceasta se explică prin grija pentru redare autentică a delirului unei puștoaice de opt ani. Nici măcar nu pretind că aș fi locuit la New York: vreme de trei ani, am fost un copil care a trăit New Yorkul ca pe o nebunie.

Sunt de acord, din capul locului, să semnez toate derogările: nu eram lucidă, părinții mei erau la vremea aceea

niște privilegiați etc. Odată luate aceste precauții, pot însă să afirm sus și tare: să ai, la New York, opt ani, nouă ani, zece ani — ce delir! ce delir! ce delir!

Taxiul galben s-a oprit în fața unei clădiri cu patruzeci de etaje. Avea ascensoare cu nemiluita și care urcau atât de repede, încât abia aveai timp să-ți desfunzi urechile: ajunseseam deja la al șaisprezecelea etaj, etajul nostru.

O fericire scandalosă nu vine niciodată singură. Descoperind apartamentul spațios și confortabil, cu vedere spre Guggenheim Museum, am descoperit ceva și mai măreț: tânăra guvernantă care ne aștepta.

Inge abia ce sosise și ea la New York. Venea din Belgia germanofonă. Avea nouăsprezece ani, dar era de o frumusețe într-atât de desăvârșită, încât părea să aibă cu zece ani mai mult. Ziceai că-i Greta Garbo.

New Yorkul și Inge: viața avea să fie grandioasă.

Două fericiri scandalosase au tendința de a atrage după ele o a treia: frate-meu a fost trimis în Belgia pentru a-și continua școala într-un internat iezuit. Asa că Andre, cu cei doisprezece ani ai lui, inamicul meu public numărul unu, cel al cărui Graal era să mă facă să-mi ies din minți, cel care nu pierdea nicio ocazie când era vorba să-și bată joc de mine, marele frate mai mare, cel mai mare frate cu putință, nu numai că avea să fie trimis la ocnă, ceea ce mă încânta, dar, în primul rând, avea să dispară din preajma mea, avea să se cărăbănească din peisajul meu, lăsându-mă în sfârșit singură cu divina mea soră.

L-am privit împreună cu Juliette cum urca în mașină, însoțit de părinții noștri care îl duceau la aeroport.

— Îți dai seama? zise ea. Sărăcuțul de el se duce într-o închisoare belgiană, în vreme ce noi o să stăm la New York.

— Există o dreptate pe lumea asta, am scrâșnit eu din dinți.

Juliette avea zece ani și jumătate și era visul meu. Când cineva o întreba ce voia să se facă atunci când o să fie mare, ea răspundea: „Zână”. În realitate, ea era zână de mai bine de o veșnicie, după cum o dovedea frumosul său chip mereu

distrat. Ambiția ei cea mai mare era să ajungă într-o bună zi să aibă părul cel mai lung din lume. Cum să nu iubești la nebunie o ființă animată de dorințe atât de nobile?

Am făcut o evaluare rapidă a situației în care mă aflam: în preajma mea avea să fie de acum încolo mama, a cărei frumusețe solară n-o voi putea niciodată povesti îndeajuns, avea să fie încântătoarea mea soră -elf între elfi —, și avea să fie Inge, sublima necunoscută.

Mai avea să fie tata, suporterul meu dintotdeauna, și nu mai avea să fie fratele cel mare,

Când existența se anunță atât de exagerat de exaltantă, asta se numește New York,

New York, oraș plin de ascensoare supersonice pe care nu mai pridideam să le încerc, oraș al vijeliilor atât de puternice, încât deveneam un zmeu de hârtie printre creștetele zgârie-norilor, oraș al dezvățurilor sinelui, al deșănțatei explorări a propriilor excese și propriilor adâncuri interioare, oraș care mută inima din piept la tâmpla asupra căreia e ațintit în permanență revolverul plăcerii: „Exultă sau crapi!”

Exultam. Vreme de trei ani, pulsul meu a ținut, secundă de secundă, ritmul delirant al străzilor New Yorkului, străbătute de hoarde întregi de oameni care păreau să se îndrepte cu hotărâre înspre un loc numai de ei știut. Mă alăturam lor, neînfricată și fremătătoare.

Trebuia să urci în vârful fiecărei clădiri ceva mai înalte: defunctele turnuri gemene, Empire State Building și acea bijuterie absolută care e Chrysler Building. Existau clădiri de forma unei fuste, care-i dădeau orașului un mers înnebunitor.

De-acolo de sus, priveliștea te făcea întotdeauna să chiui. De jos, amețea era încă și mai mare.

Inge avea un metru optzeci înălțime. Era o femeie zgârie-nori. Când mergeam prin New York, o țineam de mână. Se parașutase aici din sătucul ei belgian și nu-i venea să-și creadă ochilor. Newyorkezii, deși obișnuiți cu minunățiile, întorceau capul după frumusețea aceea care trecuse prin dreptul lor, iar eu mă întorceam spre ei, scoțându-le limba:

„Pe mine mă ține de mână, nu pe voi!”

— Orașul ăsta e făcut pentru mine, zicea Inge, cu nasul tot pe sus.

Avea dreptate: pentru ea era făcut acel oraș al gigantilor. Tinuturile natale sunt absurde: Inge nu se putea naște într-un cătun obscur de prin cantoanele din Est, ea care avea talia și eleganța lui Chrysler Building.

Într-o zi, pe când ne plimbam pe Madison Avenue, un tip veni în fugă din urmă și îi întinse lui Inge cartea sa de vizită: făcea recrutări pentru o agenție de manechine și îi propunea o ședință foto.

— Eu nu mă dezbrac, răspunse ea speriată.

— Dacă vă e teamă de ceva, puteți veni cu fetița, zise el.

Argumentul acesta îi inspiră tinerei încredere. Două zile mai târziu, am însoțit-o într-un studio unde a fost coafată, machiată și mitraliată cu un aparat foto. Au învățat-o să meargă ca un manechin.

Mă uitam la ea plină de admirație. Am fost complimentată că sunt atât de cuminte, nu mai văzuseră un copil atât de discret. Păi, bineînțeles: eram la spectacol, subjugată de prestigiul de care se bucura frumusețea.

Părinții mei și-au pierdut mințile. După trei ani de carceră maoistă, exuberanțele capitaliste i-au zăpăcit cu totul. Febra care i-a cuprins nu i-a mai părăsit nicio clipă.

— Trebuie să ieșim în fiecare seară, a zis tata.

Au vrut să vadă tot, să audă tot, să încerce tot, să bea tot, să mănânce tot. Juliette și cu mine îi însoțeam întotdeauna. După flecare concert sau comedie muzicală, puteam fi văzute la restaurant, așezate dinaintea unor fripturi mai mari decât noi, apoi la cabaret, unde le ascultam pe cântărețe la un pahar de bourbon. Părinții mei s-au gândit că trebuia să ne îmbrăcăm adecvat pentru asemenea împrejurări și ne-au cumpărat niște etole din blană sintetică.

Si eu, și Juliette eram năucite de atâta fast. Ne îmbătăm înfășurându-ne etolele în jurul gâtului și trăgeam bobârnace în geamul care ne despărțea de homarii vii.

Intr-o seară, spectacolul a fost un balet. Am descoperit

atunci că-ți puteai folosi trupul ca să zbori. Soră-mea și cu mine ne-am decretat, într-un glas, vocația noastră de stele, așa că aveam să fim înscrise imediat la o școală de dans.

Noaptea târziu, un taxi galben ducea acasă patru belgieni afumați, care se uitau întruna spre cer.

— Asta-i adevărata viață, zicea mai- că-mea.

Inge refuza să vină cu noi. „Mie nu-mi place decât la cinema și, în plus, sunt la regim”, spunea ea. Avea propria-i viață de noapte, iar în camera sa, un poster cu Robert Redford, la care se uita topită.

— Ce are el și eu n-am? am întrebat-o într-o zi, înfigându-mi mâinile în șold.

Ea a zâmbit și mi-a dat un pupic. Mă iubea tare mult.

Aici am trăit primul început serios de an școlar. Liceul francez din New York era altceva decât Școala primară franceză din Beijing. Era un așezământ snob, reacționar, disprețuitor. Profesorii se țineau foarte bățoși și ne explicau că trebuie să ne comportăm ca o elită.

Aiurelile astea mă lăsau indiferentă. Clasa mea era plină până la refuz de copii, pe care îi iscodeam curioasă. Majoritatea o formau francezii, dar se aflau acolo și destui americani, căci, pentru newyorkezi, a-ți înscrie progenitura la Liceul francez era o chestie cum nu se poate mai șic.

Belgieni nu erau deloc. Acest curios fenomen l-am remarcat peste tot în lume: întotdeauna eram singura belgiancă din clasă, fapt soldat cu valuri întregi de ironii, la care eu râdeam prima.

Pe vremea aceea, creierul meu funcționa perfect. Ii ajungea mai puțin de-o secundă pentru a face înmulțiri cu numere iraționale, ale căror zecimale le enumerăm plictisită, într-atât de conștientă eram de exactitatea mea. Gramatica o aveam parcă în sânge, ignoranța mi se părea din altă lume, atlasul era cartea mea de identitate, limbile străine mă aleseseră ca pe un turn Babei.

Aș fi fost odioasă dacă nu mi-ar fi părut atât de puțin de lucrurile astea.

Profesorii cădeau în extaz și mă întrebau:

— Chiar sunteți belgiancă?

Li asiguram că da. Da, și mama era tot belgiancă. Da, și strămoșii mei.

Profesorii francezi rămâneau perplecși.

Băieții din clasă se uitau la mine cu neîncredere, părând să spună: „E o șmecherie la mijloc”.

Fetele îmi făceau ochi dulci. Monstruosul elitism al liceului se răsfrângea și asupra lor, așa că îmi declarau fără înconjur: „Ești cea mai bună. Vrei să fii prietena mea?” Eram consternată. Asemenea maniere ar fi fost de neconceput la Beijing, unde singurele merite erau cele războinice. Nu puteam însă să refuz: inimile fetițelor nu se refuză.

Uneori, apărea câte o fată din Coasta de Fildeș, din Iugoslavia sau Yemen. Eram foarte impresionată de aceste naționalități la fel de sporadice ca a mea. Americanilor și francezilor li se părea întotdeauna incredibil că nu erai american sau francez.

O franțuzoaică venită la două săptămâni după începerea anului școlar ajunsese să mă iubească foarte tare. O chema Mărie.

Într-o zi, luată de valul pasiunii, i-am mărturisit cruntul adevăr:

— Sunt belgiancă, să știi.

Mărie mi-a oferit atunci o frumoasă dovadă a dragostei sale, declarându-mi, pe un ton reținut:

— N-o să spun la nimeni.

Esențial nu era mersul la liceu, ci la școala de balet, pe care o frecventam cu asiduitate.

Acolo, cel puțin, era într-adevăr greu. Trebuia să-ți înveți corpul să devină un arc pe care să- poți întinde până simțea că stă să se rupă; săgețile n-aveai să le primești decât atunci când ajungeai să le meriți.

Prima etapă era șpagatul. Profesoara americană, o bătrână dansatoare scheletică ce fuma ca un turc, se burzuluia la cele care nu reușeau să- facă:

— La opt ani, n-are cum să nu-ți iasă șpagatul. La vârsta voastră, articulațiile sunt ca guma de mestecat.

M-am grăbit așadar să-mi întind gumele, ca să obțin crăcănarea mult sperată. A fost de-ajuns să forțez numai un pic natura, și iată-mă reușind, fără prea mari bătăi de cap. Ce ciudat era să-ți vezi picioarele desfăcute ca un compas în jurul tău.

La școala de balet, toate elevele erau americance. Degeaba le-am dat eu târcoale atâția ani, că tot nu mi-am făcut nicio prietenă printre ele. Mediul acesta al dansului mi s-a părut teribil de individualist: triumful lui „fiecare pentru sine”. Când o elevă cădea grămadă după câte un salt și se rănea, celelalte zâmbeau: o concurentă mai puțin. Fetitețele astea vorbeau puțin între ele, iar când o făceau totuși, abordau un singur subiect: selecția pentru *Nutcracker*.

În fiecare an, de Crăciun, baletul *Spărgătorul de nuci* era dansat în cea mai mare sală newyorkeză, de copii care aveau în jur de zece ani. Într-un oraș în care lumea dansului se bucura de aceeași atenție ca la Moscova, era un eveniment.

Selecționerii luau școlile la rând pentru a repera cele mai bune elemente. Profesoara noastră își scotea în față cele mai bune eleve și le spunea celorlalte că n-avea rost să mai tragă vreo nădejde. Foarte suplă fiind, dar cam împiedicată și croită șui, făceam parte din cea de-a doua categorie.

Betia venea după cursul de balet. Întoarsă acasă, urcam glonț la al patruzecilea etaj al clădirii, unde se afla o piscină cu acoperișul de sticlă. Înotam privind asfințitul soarelui după meterezele celor mai frumoase turnuri gotice. Cerul newyorkez avea niște culori incredibile. Era acolo mai multă splendoare decât puteai duce; și totuși, ochii mei reușeau să absoarbă tot.

Când în sfârșit intram în casă, primeam dispoziție să-mi pun imediat costumația de gală. Rezolvam cu temele în opt secunde, apoi mă duceam în salon și mă așezam lângă tata, care-mi turna un whisky pentru a bea cu el.

îmi povestea cât îi displăcea munca lui:

— ONU nu e pentru mine. Trebuie să dai întruna din gură. Eu, unul, sunt un om de acțiune.

Clătinam din cap, plină de înțelegere.

- Si tu, cum ți-ai petrecut ziua?
- Ca de obicei.
- Prima la liceu, nu tocmai sclipitoare la balet?
- Da. Dar tot o să ajung dansatoare.
- Bineînțeles.

Nu credea nimic din ce zicea. L-am auzit spunându-le prietenilor săi că aveam să lucrez în diplomație. „Seamănă cu mine.”

Apoi mergeam pe Broadway să ne petrecem noaptea. Îmi plăcea la nebunie să ies în oraș. N-am fost pasăre de noapte decât la vârsta aceea.

Succesul meu la fetițele de la liceu mă încuraja să încerc o cucerire mai dificilă: Inge.

Ii scriam poeme de dragoste, după care îi băteam la ușă și i le ofeream. Ea le citea pe loc, întinzându-se pe pat și trăgând dintr-o țigară. Eu mă așezam lângă ea, privind cum urca fumul spre tavan: cele care ardeau erau versurile mele.

- Ce drăguț, spunea ea.
- Asta înseamnă că mă iubești?
- Bineînțeles că te iubesc.
- Atunci, dă-mi un pupic.

Ea mă pupa, gădilându-mă pe burtă. Urlam de răs.

După aceea, își lua din nou aerul ei melancolic și continua să fumeze, privind undeva în sus.

Stiam de ce era tristă.

- N-ai reușit nici acum să vorbești cu el?
- Nu.

„El” era un domn de care se îndrăgostise.

Una dintre marile fericiri ale vieții era s-o însoțești pe Inge la *laundry*, încăperea cu mașini de spălat de la subsolul clădirii. Eu mă uitam cum se învârtesc rufe, iar în acest timp, Inge se uita la necunoscutul care fuma așteptând ca mașina lui să-și încheie programul.

Era cu siguranță celibatar, dat fiind că se ocupa el însuși de spălatul hainelor. Lui Inge i se părea că americanul acela înjur de treizeci de ani, serios, țațoș în costumul său, aducea întrucâtva cu Robert Redford.

Observase la ce oră cobora el la *laundry* și nu pierdea niciodată ocazia să se ducă și ea. N-am mai văzut vreo femeie care să se bibilească atâta pentru a spăla niște rufe.

— Până la urmă, tot o să mă observe, zicea ea.

Făcea în așa fel încât să plece exact în momentul în care pleca și el. În ascensor, apăsa ostentativ pe butonul cu numărul, asta ca tipul să știe la ce etaj o putea găsi. El, cu capul în nori, apăsa pe.

— Dublul lui... E un semn, suspina ea.

„Gogorițe”, îmi ziceam eu în sinea mea.

Prostovanul nici n-o băga în seamă. În ceea ce mă privea, rufele care clăbuceau în mașina de spălat mi se păreau infinit mai interesante decât el. Nu reușeam însă nicicum s-o câștig pe Inge de partea mea în această chestiune.

— Sunt sigură că poartă ochelari când citește, murmura ea. Are o urmă mică pe nas.

— Ce aiurea, un bărbat cu ochelari!

— Ador chestia asta...

Am făcut niște cercetări și am aflat că pe domnul gândurilor ei de taină îl chema Clayton Newlin.

Bucuroasă, am dat fuga să-i spun și lui Inge, convinsă că asta avea s-o lecuiască.

— Nu poți să te îndrăgostești de un tip pe care- cheamă Clayton, i-am zis eu, con vinsă că ce spuneam era de domeniul evi denței.

Fata se întinse atunci pe pat, repetând ca în transă:

— Clayton Newlin... Clayton Newlin...

Clayton... Inge Newlin... Clayton Newlin...

Situația ei mi s-a părut brusc disperată.

Merita să fii nespus de sublimă dacă asta te ajuta să te îndrăgostești de Clayton Newlin. Ce știa ea despre el? Că-și spăla singur rufele, că purta ochelari la citit... Era de-ajuns, care va să zică? Ah, femeile astea!

Părinții mei au închiriat în afara New Yorkului, la oră și jumătate de mers cu mașina, o cabană din lemn, pierdută în mijlocul pădurii, unde ne petreceam adesea weekendul și o parte din vacanță.

Asta e formidabil în America: de cum ieși din oraș, te trezești în plin nicăieri; cu două secunde mai devreme, erau clădiri peste clădiri, iar două secunde mai târziu, nu mai e nimic. Natura era lăsată incredibil de în voia ei. Nimic n-o delimita. Debarcai în neant, cu senzația că te afli la o mie de *miles* de orice formă de civilizație.

Inge refuza să calce pe-acolo: abia reușise să plece din sătucul ei belgian, doar n-avea să umble acum prin păduri; plus că nu voia să rateze momentul în care Clayton Newlin se va hotărî să-i bată la ușă.

Mie și lui Juliette ne plăcea la nebunie locul acela, care se numea Kent Cliffes. Dormeam într-o cămăruță în care se auzeau atât de puternic zgomotele vietăților nocturne și ale copacilor care trosneau, încât ne strângeam una într-alta în pat, terifiate de plăcere.

Ne spălam împreună, folosind un duș mizerabil a cărui apă curgea când rece ca gheața, când clocotită, o adevărată ruletă rusească a igienei, ce ocupa un loc imens în mitologia noastră.

Ne organizam distracțiile cu grijă: eu, una, făceam în așa fel încât să am o criză de potomanie chiar înainte de culcare. Apoi mă întindeam lângă Juliette, iar ea îmi zgâlțâia burta umflată de apă: gălgâitul niagarian care ieșea de-acolo ne făcea să râdem până la lacrimi.

Ziua, mergeam până la un ranch aproape fantomatic, unde un tip complet zăbăuc ne lăsa să călărim.

Soția lui ne-a învățat lucrurile de bază: cum să punem șaua și cum să tragem de hățuri. Cu asemenea cunoștințe, am putut să ne aventurăm în pădure. În sezonul cald, am avut parte de cea mai fantastică distracție: înotul cu caii. Li încălecam fără să-i mai înșeuăm și intram în lac ținându-ne încălestate pe spinarea lor. Momentul sublim era când ei nu mai atingeau fundul apei și începeau să înoate cu adevărat,

zvâcnind din picioare și ținându-și nările ridicate spre cer. Atunci trebuia să te prinzi bine cu mâinile de grumazul lor, dacă voiai să rămâi în continuare călare.

Iarna, cădeau metri întregi de zăpadă. Bidiviii noștri ne duceau până în inima iama-culării. Uneori, Juliette și cu mine ne uitam una la alta, înspăimântate de atâta fericire.

Da, aveai de ce să-ți fie frică. Frică de ce, asta n-aș ști să spun. Era ceva în neregulă cu atâta extaz. Trăiam cu această teamă confuză, care-mi sporea și mai mult exaltarea.

Frica îmi întețea foamea. Îmbucăturile mele se făceau de două ori mai mari. Îmbrățișam lumea până la sufocare. Si zăpada voiam s-o mănânc. Am inventat șerbetul de omăt: storceam niște lămâi, adăugam zahăr și gin, apoi mă duceam cu acest elixir în pădure, alegeam frumușel un loc cu zăpadă groasă, afinată, neatinsă, vărsăm peste ea poțiunea, îmi scoteam lingurița și mâncam până mă pileam. Mă întorceam acasă cu niște grame bune de alcool în sânge și cu inima arsă de excesul de zăpadă.

La Liceul francez din New York s-a produs un fenomen îngrijorător: zece fete din clasa mea s-au îndrăgostit de mine. Eu, în schimb, nu eram îndrăgostită decât de două dintre ele. Era o problemă de matematică aici.

Povestea ar fi putut să rămână doar o dramă de budoar, dacă n-ar fi existat acea traversare zilnică a bulevardului. La amiază, după prânzul luat împreună la cantină, toți elevii liceului aveau dreptul la o oră de recreere în Central Park. Date fiind mărimea și frumusețea parcului, ora respectivă era momentul cel mai așteptat al oricărei zile de școală.

Pentru a ne deplasa în acel loc sublim, autoritățile ne cereau să formăm un lung șir de copii, încolonându-ne doi câte doi și ținându-ne de mină. Astfel, puteam traversa bulevardul ce ne despărțea de Central Park fără a ne face liceul de rușine.

Trebuia așadar să alegi pe cineva cu care să te ții de mână, cât timp traversai pe bulevardul respectiv. Eu alternam între cele două prietene bune ale mele, franțuzoaica Mărie și elvețianca Roselyne.

într-o zi, mărinoasă Roselyne m-a avertizat în legătură cu iminența unei veritabile crize.

— Să știi că în clasa noastră sunt mai multe fete care ar vrea să te țină de mână când mergem în parc.

— Eu nu vreau să mă țin de mână decât cu Mărie și cu tine, am răspuns eu, implacabilă.

— Sunt foarte nefericite, obiectă Roselyne. Corinne a plâns în neștire.

Am izbucnit în râs, lacrimile vărsate pentru o asemenea cauză părându-mi-se o prostie. Roselyne vedea altfel lucrurile.

— Ar trebui s-o mai ții uneori de mână pe Corinne sau pe Caroline. Așa ar fi frumos.

Cam așa procedează și unele favorite, în haremuri, când îl sfătuiesc pe sultan să le onoreze și pe soțiile lăsate de izbeliște; e de presupus că gestul lor vine din mărinimie, dar și din prudență — atenția specială de care ele se bucură atrăgându-le antipatii notorii.

În bunătatea mea, am anunțat-o a doua zi pe Corinne că îi voi da mâna ca să traversăm bulevardul. Prin urmare: după masa de prânz, când trebuia să ne încolonăm, m-am dus spre ea cu părere de rău, arun-cându-le totodată o privire disperată lui Roselyne și Mărie, care dispuneau nu numai de favorurile mele, ci și de niște mâmi subțiri și catifelate; numai eu mă găsiseam să-mi umplu palma cu lăboiul lui Corinne.

Si de-ar fi fost numai asta! A trebuit, mai întâi de toate, să suport urletele de bucurie ale fetei, care a trăit această strângere de mână ca pe un triumf, lăudându-se toată ziua cu ceea ce ei i se părea un eveniment planetar.

Căci, de la prima oră a dimineții, Corinne nu încetase să anunțe, înnebunită:

— O să mă țină de mână!

Iar după-amiaza și-a petrecut-o repetând întruna:

— M-a ținut de mână!

Am crezut că acest episod ridicol se va încheia fără niciun fel de urmări.

A doua zi dimineța, ajungând în clasă înainte de începutul orelor, am asistat la o scenă halucinantă: Corinne, Caroline, Denise, Nicole, Nathalie, Annick, Patricia, Veronique, ba chiar și cele două favorite ale mele încinseseră o păruială de o violență incredibilă. Băieții savurau spectacolul și numărau punctele.

L-am întrebat pe Philippe ce se întâmpla.

— Din cauza ta s-au pornit, îmi răspunse el plin de veselie. Au zis că ieri i-ai dat mâna lui Corinne și-acum vor toate să te țină de mână. Sunt proaste rău, fetele astea!

Nenorocirea era că avea dreptate: fetele astea erau proaste rău de tot. Am izbucnit în râs și m-am alăturat publicului băiețesc. Jubilam la ideea că tot acel caft avea ca motiv dorința de a-mi fi atinsă mână timp de două minute și jumătate.

Treptat, însă, nu mi-a mai venit să râd. Pentru că fetele nu se mulțumeau să se tragă de ciuf și să-și dea la țurloaie, ci încinseseră o bătaie în toată regula! Pumni în coaste colea, degete în ochi dincolo — iar la un moment dat am văzut că una dintre frumoasele mele favorite era pe punctul de a fi desfigurată în acea învălmășeală demnă de un meci de rugby.

Atunci, asemenea lui Hristos, am ridicat niște brațe pacificatoare și am glăsuț, ce-rându-le tuturor să se liniștească.

Cele zece fete s-au oprit pe dată și m-au privit pline, de evlavie. Cel mai greu îmi era să nu izbucnesc în râs.

— Gata, am zis eu, să uităm povestea de ieri. De-acum încolo, n-o să mă mai țin de mână decât cu Mărie și Roselyne.

Furie în opt perechi de ochi. Insurecția era iminentă:

— Nu e drept! Ieri ai luat-o de mină pe Corinne! Trebuie să mă iei și pe mine!

— Si pe mine!

— Si pe mine!

— N-am chef să mă țin de mină cu voi! N-o să mă țin decât cu Mărie și cu Roselyne!

Acestea din urmă se uitau la mine disperate, așteptând să mă răzgândesc, și am înțeles că le pășteau nenumărate persecuții. Cât despre celelalte fete, o luaseră de la capăt cu protestele.

— Dacă-i pe-așa, am strigat eu ca să le acopăr, o să instalez un regulament.

Am luat o foaie uriașă de hârtie, pe care am schițat un calendar al atingerilor manuale pentru lunile următoare: fiecare căsuță corespundea unei traversări a bulevardului, iar acolo am înscris, potrivit nedreptului hazard al preferințelor mele, câte un nume.

— Luni, Patricia. Marți, Roselyne.
Miercuri...

Si așa mai departe. Numele favoritelor mele au fost înscrise mult mai des, pentru că aveam totuși dreptul să-mi păstrez anumite predilecții. Lucrul cel mai caraghios era supușenia aceluia harem care, de atunci încolo, și-a făcut un obicei din a veni să consulte prețiosul document. Si nu de puține ori dădeai peste câte o fată care se uita pioasă la program și suspina:

— Ah, eu o să fiu joi.

Toate astea sub privirile consternate ale băieților, care exclamau:

— Sunt blege rău, fetele astea!

Le dădeam al naibii de multă dreptate. Mă delectam, ce-i drept, cu admirația aceasta exagerată pentru persoana mea, dar nu eram de acord cu ea. Dacă fetele acelea m-ar fi iubit pentru ceea ce eu consideram a fi calitățile mele, adică îndemânarea mea la scrimă, șpagatul meu nemaipomenit, talentul localizărilor geografice, șerbetul meu cu zăpadă sau sensibilitatea mea, aș mai fi înțeles.

Numai că ele mă iubeau pentru ceea ce dascălii numeau, cu un termen pompos, inteligența mea și care nu era, în fond, decât o aptitudine absurdă. Ele mă iubeau pentru că eram cea mai bună elevă. Mi-era rușine pentru ele.

Asta nu mă împiedica însă să leșin de bucurie atunci când în mâna mea stătea cea a uneia dintre favorite. Nu știam ce

reprezintă pentru Mărie sau Roselyne — o atracție? un obiect de *standing* un divertisment? O tandrețe veritabilă? -, dar știam ce reprezentau ele pentru mine. Înainte vreme, lucrul acela îmi fusese mult prea ades refuzat ca să nu-i fi înțeles valoarea.

Lucrul pe care mi- ofereau ele, mi- ofereau în virtutea unui sistem ce mă întorcea pur și simplu pe dos: infecta lege a Liceului francez, care-i arăta cu degetul pe codași și-i propunea admirației generale pe cei aflați în frunte. Eu le iubeam pe acele fetele care mă făceau să visez, cele ale căror ochi frumoși dezintegrau reperele, cele ale căror mâini delicate te purtau spre destinații misterioase, cele care deschideau porțile exaltării prin uitare; ele însă o iubeau pe cea care avea succes.

Acasă, era cam la fel. O iubeam cu toată ființa pe preafrumoasa mea mamă, care mă iubea și ea, bineînțeles, numai că dragostea ei o simțeam a fi de alt soi. Mama era tare mândră de lucrul acela găunos numit inteligența mea și se lăuda cu așa-zisele mele triumfuri. Oare asta să fi fost eu — suma acelor chestii de prestigiu? N-aș prea fi zis. Eu mă recunoșteam în visele mele și în suferințele nopților mele de astm, când îmi cream niște viziuni sublime pentru a scăpa de sufocare; carnetul meu de note nu era cartea mea de identitate.

O iubeam cu toată ființa pe celesta Inge, care mă iubea și ea, bineînțeles, numai că, și aici la fel, pe cine iubea de fapt? O iubea pe puștoaica aceea ciudată care-i scria poezii și care-i declara focul inimii sale cu o emfază caraghioasă. Oare frânturile acelea eram eu? Mă cam îndoiam.

O iubeam cu toată ființa pe încântătoarea Juliette, iar ea — o, minune a minunilor -mă iubea așa cum o iubeam și eu, necondiționat, mă iubea pentru ceea ce eram, dormea lângă mine și mă iubea când tușeam noaptea: iubirea adevărată încăpea și ea în lumea asta.

Cu bărbații, lucrurile stăteau foarte clar: a-i iubi sau a fi iubită de ei era pur și simplu un dat al firii. Îi iubeam pe tata și el mă iubea. Nu vedeam în asta nimic complicat și, de altfel, nici nu-mi băteam capul.

Faptul că dragostea unui băiat ar fi putut să constituie obiectul unei căutări mi se părea ceva grotesc. Să te bați pentru un drapel sau pentru un Graal, da, avea un sens; un băiat, însă, nu era niciuna, nici alta. Asta mă străduiam eu să-i explic lui Inge. Din păcate însă, nu voia deloc să-nțeleagă.

Pe de altă parte, le recunoșteam băieților tot felul de virtuți: erau mai buni tovarăși de luptă, băteau mai bine mingea, în timpul cafturilor nu se încurcau cu agasante stări sufletești și mă stimau deschis pentru ceea ce eram: o adversară.

Reușisem să-ucid pe un tip din clasa mea numai prin forța gândului. Îi dorisem moartea o noapte întreagă, iar dimineața, diriginta ne anunțase, distrusă, decesul aceluia elev.

Cine poate mult poate și puțin: dacă omorâsem un băiat, aveam să pot omori și niște cuvinte.

Existau trei cuvinte pe care nu le suportam: suferință, veșmânt și îmbăiere (acesta din urmă mi se părea odios mai ales ca verb reflexiv). Sensurile lor nu mă deranjau, dovadă că acceptam fără probleme sinonimele. Sonoritatea lor era cea care făcea să mi se ridice părul în cap.

Am început prin a le urî de moarte o noapte întreagă, în speranța unei victorii la fel de ușoară ca în cazul colegului de clasă. Din păcate, a doua zi, am asistat la nenumărate utilizări ale rușinoaselor vocabule.

Trebuia dat așadar un decret. Am promulgat, și acasă, și la liceu, un edict care scotea în afara legii cele trei cuvinte. Toți s-au uitat la mine mirați, continuând să sufere, să poarte veșminte și să se îmbăieze.

Fină pedagogă, le-am explicat că puteau obține rezultate la fel de bune cu a te durea, a face baie și a purta haine. S-au uitat la mine perplecși și n-au schimbat nimic din

vocabularul lor.

Am simțit că-mi pierd mințile. Cuvintele acelea îmi erau realmente insuportabile.

Sonoritatea riguroasă a verbului „a suferi” mă făcea să mă urc pe pereți. Prețiozitatea cuvântului „veșmânt”, subliniată de acel „eșm” fandosit, îmi trezea dorințe ucigașe. Culmea ororii era atinsă de „a se îmbăia”, sintagmă abstractă care avea pretenția de a desemna cel mai frumos lucru pe care poate face omul pe această planetă: intratul în apă.

Am început să am crize de furie de fiecare dată când erau folosite în prezența mea. Oamenii ridicau din umeri și persistau în ticurile lor verbale. Din gura mea ieșeau spume.

Juliette mi-a declarat că era de acord cu mine:

— Cuvintele astea sunt îngrozitoare. N-o să le mai folosesc niciodată.

Cineva totuși mă iubea și pe mine.

Pentru vacanța de Crăciun, fratelui meu i s-a dat drumul din internatul său belgian și a venit să petreacă două săptămâni cu noi la New York. A aflat cu mare bucurie de legile mele lexicale și s-a apucat să folosească vocabulele interzise de patru ori pe minut. Ii plăcea la nebunie să-mi observe reacțiile și susținea că semănăm cu eroina din *Exorcistul*.

La capătul celor cincisprezece zile, a trebuit să plece înapoi spre temnița lui iezuită.

„Uite ce pățești dacă-mi nesocotești decretetele”, am zis eu în gând când l-am văzut pierind spre aeroport.

Până la urmă, cu bărbații era mai simplu decât cu cuvintele: puteam asasina un băiat într-o singură noapte de concentrare. Împotriva cuvintelor n-aveam nicio putere.

Mă socoteam ghinionistă: cele trei vocabule insuportabile erau niște cuvinte de uz frecvent. Nu trecea o zi fără să le îndur prezența; ele erau gloanțele rătăcite ale oricărei discuții.

Dacă aș fi fost alergică la termeni precum „cenotaf”, „zitung”, „nomarh”, viața mea ar fi fost mai puțin complicată.

Intr-o zi, un individ de la liceu a sunat-o pe mama.

— Fiica dumneavoastră arc un creier supradezvoltat.
— Stiu, răspunse mama, pe care asemenea lucruri n-o impresionau.

— Credeți că suferă din cauza asta?

— Fiica mea nu suferă niciodată, zise ea izbucnind în râs.

Si a închis. Tipul de la celălalt capăt al firului trebuie să-și fi spus că veneam din-tr-o familie de țicniți.

Altminteri, mama nu greșea: în afară de alergiile mele verbale și de calvarurile astmatice, nu sufeream de nimic. Pretinsa-mi supradotare mentală însemna pentru mine mai cu seamă un extraordinar instrument al plăcerii: îmi era foame și-mi cream lumi care cu siguranță nu mă îndestulau, dar care declanșau extaz acolo unde era foame.

Pentru vacanța de vară, părinții mei și-au înscris cei trei copii într-o tabără de activități practice pentru tineret, aflată nu departe de Kent Clifles. Voiau să ne cufundăm într-un mediu sută la sută american, ca să vorbim limba ceva mai fluent.

La nouă dimineața, tata ne conducea până la tabără și nu mai venea să ne ia decât la șase seara. Ziua începea întotdeauna cu lucrul cel mai grotesc din univers: salutul drapelului.

Toți copiii și instructorii se adunau în poiana din jurul catargului, unde drapelul american tocmai fusese înălțat. Apoi, din cele o sută de piepturi prezente, se ridica următoarea rugă:

— *To the flag of the United States of America, orie nation, orie...*

Acest blabla patriotic, cu majusculele răsunând răspicat, se pierdea treptat într-o hărmălaie plină de patos. Andre, Juliette și cu mine ne cruceam văzând atâta prostie: nu mai eram la New York, eram în pădurea americană, unde se cultivau adevăratele valori — să te tăvălești pe jos de râs, nu alta. Frate-meu, soră-mea și cu mine psal-modiam pe ascuns o variantă proprie a textului:

— *To the corn flakes of the United States of America, one ketchup, onc...*

Instructorii ne spuneau „cei trei bulgari”: asta înțeleseseră ei când le-am dezvăluit naționalitatea noastră belgiană. Altminteri, erau foarte drăguți și s-au declarat încântați să aibă în tabără niște copii din Europa de Est:

— Nu-i minunat să vedeți cum arată o țară liberă?!

Existau activități de vreme frumoasă și activități de vreme urâtă. Cum timpul era excelent, petreceam câteva ore bune pe zi cu învățatul echității ei. În rarele dați când catadicsea să plouă, eram inițiați în arta confecționării păturilor de șei apașe sau a podoabelor irocheze.

Profesorul de meșteșuguri americane (așa-i zicea acelei discipline) se numea Peter și a făcut o adevărată pasiune pentru mine. Nu pierdea nicio ocazie să-mi sugereze utilizarea cutărei sau cutărei perle pentru confecționarea unui colier sioux.

— Ai, într-adevăr, o figură autentic bulgărească, mi-a spus el, pe tonul unui în drăgostit.

M-am apucat atunci să-i explic adevărata mea origine: veneam din Belgia, ea era țara care inventase biscuiții *speculoos*, iar ciocolata de acolo era mai bună decât cea din alte părți.

— Parcă Sofia e capitala Bulgariei, nu? mă întrebă el cu duioșie

N-am mai insistat.

Peter avea treizeci și cinci de ani, iar eu, nouă. Avea un fiu de vârsta mea, Terry, care nu mi-a adresat niciodată vreun cuvânt și viceversa. Într-o seară, instructorul acesta -a întrebă pe tata dacă mă lăsa să dorm la el acasă noaptea următoare, ca să mă joc cu băiețelul lui: tata a acceptat. Mi s-a părut cam bizar: dacă Terry avea ochi pentru mine, atunci ascunsese asta foarte bine.

A doua zi seara, Peter m-a luat la el acasă. Pe pereți erau numai pături de șei apașe. Soția sa, urâtă și amabilă, purta podoabe chayenne. M-am uitat la televizor cu Terry, care n-a vorbit deloc cu mine și viceversa.

Cina a fost groaznică. Jurai că în ham-burgerii aceia cu carne uscată puseseră o pastă de păianjeni terciuiți. Ca un

omagiu adus Bulgariei, s-au servit iaurturi, cu scuzele de rigoare că nu erau chiar autentice (cuvânt foarte drag lui Peter).

Apoi am fost condusă într-o ditamai camera în care nu se afla decât un pat. Mi s-a părut ciudat că nu dormeam cu Terry, dar, în fond, preferam așa. Mi-am pus pijama și m-am băgat sub pătură.

În momentul acela a intrat Peter, ținând în mână un obiect mare, învelit într-o pânză. S-a așezat pe pat, lingă mine. Tulburat, a desfăcut pânza și mi-a arătat o cască de soldat:

— Asta e casca tatălui meu.

Am privit-o, politicoasă.

— A murit încercând să-ți elibereze țara, zise el cu o voce tremurată.

N-am îndrăznit să cer precizări nici despre ce țară, nici despre ce încercare de eliberare vorbea. Eram dezorientată, neștiind ce se cuvenea să fac într-o asemenea situație.

Trebuia oare să spun ceva de genul „Mulțumesc Statelor Unite că l-au trimis pe tatăl dumneavoastră să moară încercând să elibereze biata mea țară”? Era o situație ridicolă, iar eu sufeream în demnitatea mea de copil.

Spectacolul, însă, abia acum începea. Peter privi îndelung casca tatălui său, apoi izbucni în plâns și mă prinse în brațe, repetând spasmodic:

— I love you '. *I love you !*

Mă strângea ca un nebun. Cu capul înălțat deasupra umărului său, mă schimonosisem toată de rușine.

Am stat așa o veșnicie. Ce-i puteai spune unui tip careți declara una ca asta? Nimic, fără îndoială.

În cele din urmă, mă așeză înapoi pe pat. Cu chipul scaldat în lacrimi, mă privi în ochi și mă mângâie pe obraz. Părea într-adevăr să mă iubească. Aș fi dat orice să nu fiu acolo. Eram conștientă că n-aveam nimic să-i reproșez, dar mă simțeam îngrozitor de jenată. Mi-a mulțumit, cu o voce demnă de Actors's Studio, că „îi fusesem alături în acele clipe”.

După aceea a plecat, lăsându-mă singură în cameră.

Am petrecut o noapte de totală perplexitate. Niciodată n-aveam să aflu mai multe.

Ne-am întors la New York pentru începerea noului an școlar.

Iubirea dintre Inge și Clayton Newlin nu progresase niciun strop. Mama a sfătuit-o să încerce să intre în vorbă cu el, să facă ea primul pas.

— Niciodată, răspunse bătoasă fata.

Petreceam mult timp în preajma ei. Îmi plăcea s-o privesc. Ea încerca diferite ținute în fața oglinzii, iar eu comentam. Nu mai avea mult și s-ar fi îmbrăcat în rochie de seară ca să coboare la etajul *Laundry* să tragă un spălat.

Orice pretext era bun ca să se ducă să mai bage niște rufe într-o mașină. Pretindea că poate ghici când vine și Clayton Newlin. De cum îl zărea, se schimba la față. Împietrea, pur și simplu.

Ne-am urcat de nu știu câte ori în lift împreună cu Clayton Newlin. Situația asta devenea obsedantă: el, ea și eu, într-un ascensor. Ea îl sorbea din ochi, el nici măcar n-o vedea, iar eu asistam, neputincioasă, la întreaga scenă.

Intr-o seară, miracolul s-a produs.

Inge și cu mine săriserăm în lift în același timp cu fabulosul celibatar. Iar atunci s-a întâmplat un lucru formidabil: am devenit Clayton Newlin. Pe dată, ochii mi s-au deschis și am văzut. Am văzut, dinaintea mea, cea mai frumoasă fată din univers, care mă privea palpitând de iubire. Eram un bărbat pe care o femeie sublimă îl iubea cu toată ființa ei: eram Dumnezeu.

Acest năuc de Clayton Newlin n-ar fi observat poate niciodată minunea aceea dacă eu n-aș fi devenit el. El nu era totuși pe de-a-ntregul eu, căci n-a îngenucheat în fața ei și n-a cerut-o de soție. Dar amândouă am aflat în sfârșit cum suna vocea lui Clayton Newlin: i-a propus lui Inge să ia cina cu el.

Avea o voce frumoasă. Clipa mult așteptată sosise.

Eu eram ochii americanului, o vedeam pe fată stând să leșine, simțeam că inima ei se oprea, deveneam viața sa,

ascensorul acela era o grădină, un mic șarpe o ținea pe îndrăgostită de mână, era cel mai înălțător moment din Istorie.

Eram puștoaica de nouă ani care asista la scena dintre cei doi aleși, femeia gîndurilor mele, Inge la cei douăzeci de ani ai săi de perfecțiune pură, și bărbatul gîndurilor ei, căruia îi împrumutam puterile mele, fără îndoială cel mai fericit om al zilei.

Inge nu mai avea glas, era toată numai ochi; merita să fii Clayton Newlin ca să fii privit astfel. Oare n-ar fi răscumpărată întreaga umanitate dacă o făptură celestă ar avea, preț de un singur minut, asemenea ochi pentru cineva?

El intra deja în îmbrățișarea ei, iar ea îi sorbea răsufierea, o să-ți spun un mare secret, te așteptam de-atîta timp, un timp cu mult mai lung decât timpul vieții mele, atîtea milenii pînă să ajung la tine, lasă-ți mâinile să-mi atingă chipul, știu în sfârșit de ce respir, chiar dacă în secunda asta nu mai respir deloc, o să-ți spun un mare secret, e mult mai ușor să mori decât să trăiești, de-asta eu am să trăiesc pentru tine, dragostea mea — căci toți îndrăgostiții adevărați citează din Aragon fără s-o știe, sau cu bună știință.

Legea nescrisă a genului: când apar o grădină, un bărbat, o femeie, o dorință și un șarpe, trebuie să te aștepți la un dezastru.

Catastrofa planetară se petrecu în liftul acela newyorkez.

Inge și-a recăpătat glasul. O răceală de neînțeleș i se cuibări în ochi, iar răspunsul ei fu un cuvînt infect:

— Nu.

Nu, nu va fi nicio cină cu Clayton Newlin, nu va fi nicio iubire, m-ai așteptat milenii întregi, iar eu îți trag clapa, îmbrățișarea ta se va încleșta în gol, răsufierea ta nu va arde pe nimeni, te-am așteptat stînd acolo, în grădină, dar între noi nu se va petrece nimic, asta este suprema dorință a nefericirii, nu-ți voi spune niciun secret, e mai ușor să mori decât să trăiești, de aceea viața mea va fi numai moarte, în fiecare dimineață, la ieșirea din somn, primul meu gînd va fi că sunt deja moartă, că m-am omorât spunînd nu

bărbatului care era viața mea, așa, fără niciun motiv, fără alt motiv decât vârtejul care te împinge să ratezi totul, decât această putere abjectă a cuvântului nu, un nu care a pus stăpânire pe mine în momentul crucial al existenței mele, stingeți făcliile, dați-vă jos hainele de sărbătoare, petrecerea s-a terminat înainte de a fi început, să nu mai existe soare, să nu mai existe timp, să nu mai existe lume, să nu mai existe nimic, să nu mai simt în inimă acest enorm de ce, eram cea care ținea universul în mâini și eu am hotărât că va muri. Deși voiam să trăiască, nu înțeleg ce s-a întâmplat.

Nimeni n-a înțeles ce s-a întâmplat. Inge a zis nu fără să știe de ce. Cuvântul acela m-a alungat brusc din trupul americanului, făcându-mă să redevin eu și să ridic spre chipul fetei niște ochi stupefiați.

Am văzut impactul refuzului în pieptul lui Clayton Newlin. Ceva urieșesc a fost ucis instantaneu. Tipul a reacționat cu multă demnitate. A articulat doar un mic „oh”.

Al naibii caz de litotă: în el tocmai se produsese apocalipsa, iar singurul lui comentariu era „oh”.

După asta și-a plecat privirea spre bombeuri și a amuțit. Niciodată n-aveam să-i mai auzim vocea.

Ascensorul s-a oprit la etajul al șaisprezecelea. Inge și cu mine am coborât. Povestea sfârșitului lumii avusese loc într-un lift newyorkez, între etajul minus unu și etajul plus șaisprezece.

Ușile automate s-au închis. Așa s-a încheiat episodul acelei lovituri de greblă pe care o încasase Clayton Newlin.

Am înșfăcat-o pe Inge de o mână rece ca gheața și i-am târât cadavrul până în holul apartamentului.

Fata s-a prăbușit pe canapea. Ore întregi n-a făcut decât să repete, buimacă:

— De ce am zis nu? De ce am zis nu?

Prima întrebare pe care i-am pus-o a fost:

— De ce ai zis nu?

— Nu știu.

Mama veni în fuga mare. În câteva fraze spasmodice, Inge îi povesti și ei drama.

— De ce ai zis nu?

— Nu știu.

Nu plângea. Era moartă. Mama hotărî atunci să schimbe cursul Istoriei:

— N-are nimic, Inge. N-o să lași lucrurile așa. O să-ți repari greșeala. Te duci imediat la el și-i spui că ai obținut în sfârșit o seară liberă. Poți să-i spui orice, că nu te-ai uitat bine în agendă, inventezi tu ceva. Ar fi o prostie să pierzi o asemenea ocazie pentru o aiureală,

— Nu, doamnă.

— Măi să fie, de ce?

— Ar însemna să mint.

— Dimpotrivă. Ar însemna să restabilești adevărul. I-ai zis nu, în timp ce gândeai da: aia era o minciună.

— Nu, nu era o minciună.

— Dar ce era atunci?

— Era vocea nefericirii. Era destinul.

— Fii serioasă, Inge, ce prostie!

— Nu, doamnă.

— Vrei să mă duc eu să vorbesc cu el?

— În niciun caz, doamnă.

— Când te-aud cu chestiile astea, Inge, îmi vine să mă dau cu capul de pereți.

— Asta e.

— Oricine poate să greșească. Dar greșelile pot fi îndreptate.

— E prea târziu, doamnă. Nu mai insistați.

Inge nu s-a lăsat nicicum înduplecată.

Descoperisem în seara aceea un lucru teribil: îți puteai rata viața din cauza unui singur cuvânt.

Trebuie precizat că acel cuvânt nu era unul oarecare, era cuvântul „nu”, cuvânt al morții, prăbușire a universului. Cuvânt indispensabil, fără discuție, dar pe care, după episodul din liftul newyorkez, nu l-am mai pronunțat niciodată fără a-mi răsună în urechi șuieratul unui glonț. În Vestul american, o creștătură pe patul unei arme de foc însemna un mort: palmaresul unei puști se citea în numărul

de semne făcute pe pat. Dacă și cuvintele au asemenea creștături, cu siguranță că „nu” are cele mai multe cadavre la activ.

În scurt timp, Inge a fost concediată de la agenția de manechine.

— Sunteți prea nefericită ca să mai fiți frumoasă, îi spuse sec cel care o recrutase.

Păcat: tocmai când nu mai avea nevoie de niciun regim pentru fi slabă ca un țâr...

Inge a trăit în continuare, a avut parte și de bărbați, iar eu nici măcar nu pretind că aș ști totul despre existența sa ulterioară. Am totuși convingerea că partea esențială a ființei sale a murit sub ochii mei, în lift, din cauza unui cuvânt absurd.

De atunci încolo, n-am mai văzut-o niciodată zâmbind.

Moartea conținută în viață m-a speriat rău de tot.

Ca să mă liniștesc, am vrut iubire în exces. Asemenea suveranilor medievali care-și cocoșau cu impozite poporul vlăguit, le-am cerut favoritelor mele niște tributuri de iubire de-a dreptul inumane: le-am pus literalmente să cadă în genunchi.

Ele au acceptat bucuroase, dar ofrandele lor nu-mi erau de ajuns. Inge murise și nu mai putea să-mi ofere dragoste. Mi-am îndreptat atunci atenția spre cea mai sublimă dintre femei: mama.

M-am atârnat de gâtul ei.

— Mamă, te iubesc.

— Si eu te iubesc.

— Iubește-mă mai tare.

— Te iubesc foarte tare.

— Iubește-mă și mai tare.

— Te iubesc așa cum numai o mamă își poate iubi copilul.

— Iubește-mă și mai mult.

Brusc, mama văzu monstrul care o înlănțuise. Văzu căpcăunul pe care- născuse, văzu foamea în persoană, cu ochii săi uriași care cereau un tain incomensurabil.

Inspirată probabil de niște forțe obscure, mama spuse un

cuvânt pe care unii l-ar putea interpreta drept cruzime, dar care era de o fermitate indispensabilă și care a jucat un rol capital în existența mea de după aceea:

— Dacă vrei să te iubesc și mai mult, sedu-mă!

Fraza asta m-a umplut de indignare. Sân-gele mi-a urcat în obraji:

— Nu! Ești mama mea! Nu trebuie să te seduc! Trebuie să mă iubești!

— Cine-a mai pomenit așa ceva? Nimeni nu trebuie să iubească pe nimeni. Iubirea trebuie s-o meriți.

Am rămas interzisă. Era cea mai proastă veste pe care o primisem vreodată: trebuia să-mi seduc mama. Trebuia să merit iubirea ei și toate celelalte iubiri.

Care va să zică, nu era de ajuns să apari și să ceri să fii iubită. Care va să zică, nu eram de esență divină. Dozele faraonice de iubire pe care le ceream nu erau, care va să zică, îndreptățite. Avalanșa aceea de „care va să zică” m-a pus în fund.

Să-mi seduc mama: N-avea să fie deloc floare la ureche. Cum să procedez? Habar n-aveam.

Si mai grav încă: trebuia să merit dragostea. Eram ca familia regală a Angliei aflând că va trebui să plătească impozite: cum adică? Nu mi se cuvenea totul?

În plus, simțeam foarte clar că aveam nevoie de iubire în exces: rația normală nu putea să mă satisfacă. Trebuia să fac în așa fel încât să merit niște doze anormale de dragoste. Pe scurt, aveam să mă chinui ca un câine.

Erau multe de făcut. Am înțeles atunci un lucru care s-a confirmat ulterior și care n-a încetat să se tot confirme: cât aveam să trăiesc, trebuia să pun osul la treabă.

Ideea asta m-a epuizat din start.

Din fericire, o aveam pe Juliette. Cu ea, excesul era absolut și necondiționat.

Era admirabilă. Scria poeme presărate cu adjective ininteligibile. Își pune mereu flori în păr. Își farda ochii și carnetul de note. Era iubită de cai. Cânta fără să falseze. Se duelase cu un tip din clasa ei și se alesese cu o tăietură

adâncă la deget. Stia să răsucescă în aer clătitele. Era impertinentă cu adulții.

Mă lăsa, pur și simplu, cu gura căscată.

Părinții o lăudau că citea Theophile Gautier. Aici am văzut o modalitate de a o seduce pe mama.

Am hotărât așadar să trec la lecturi serioase. Am citit *Mizerabilii*. Mi-a plăcut la nebunie. Cosette persecutată de Thenardier -un deliciu. Urmărirea lui Jean Valjean de către Javert — fascinant.

Citiseam ca să fiu admirată. Acum citeam și descopeream că admiram eu însămi. Admiratul era o îndeletnicire încântătoare, îți dădea furtive în degete și-ți stimula respirația.

Lectura era spațiul privilegiat al admirației. M-am apucat să citesc mult ca să admir cât mai des.

Viața noastră newyorkeză continua cu cortegiul ei neîntrerupt de extaze.

Era o continuă desfătare, dar Juliette și cu mine știam de-acum regula: toate aveau un sfârșit. De îndată ce ministerul belgian de Externe va fi luat o hotărâre, aveam să ne ducem acolo unde urma să ne trimită.

Trebuia așadar să-i tragem tare cu bețiile. Oriunde s-ar fi mutat postul tatei, n-avea cum să fie o țară atât de delirantă, n-avea cum să fie atâtea ieșiri nocturne și atât a whisky.

M-am îndrăgostit de o dansatoare, Susan Farrell, marea stea a New Yorkului la vremea respectivă. Era de o grație înspăimântătoare. Mă duceam să-i văd toate baletele, într-o seară, am așteptat-o în culise pentru a o ruga să-mi vândă pantofii de balet cu care fusese încălțată: sub privirea mea îndrăgostită, și i-a scos din picioarele-i delicate și mi i-a dat cu dedicație, apoi m-a sărutat.

Am constatat că, în ciuda celor nouă ani ai mei, aveam aceeași mărime la picior: pesemne că, tot mergând în poante, lui Susan Farrell i se tasaseră falangele. Plină de pioșenie, nu mă mai încălțam acum decât cu pantofii ei. La liceu, mă deplasam în poante. Băieții din clasă au zis că aveau de-acum dovada clară a țicnelii mele.

Când îmi petreceam în jurul gleznelor panglicile pantofilor de balet ai lui Susan Farrell, simțeam, ca să zic așa, strânsoarea picioarelor ei pe picioarele mele și mă înfioram toată de plăcere.

O ascultam pe profesoară privind-o țintă în ochi, ca să dau impresia unei atenții ca la carte. În timpul ăsta, nu mă gândeam decât că degetele mele de la picioare stăteau cuibărite acolo unde se cuibăriseră și cele ale zeiței mele. Extazul meu era nesfârșit.

În vara următoare, tata ne-a imbarcat în Dodge-ul său și ne-a dus să vedem Vestul american.

Credeam că știu când poți să spui despre ceva că e „mare”. Trebuie să străbați mai întâi Statele Unite cu mașina ca să începi să înțelegi cum arată de fapt lucrurile mari: zile întregi de mers pe niște șosele care o țineau tot drept, fără să vezi țipenie de om.

Deserturi nesfârșite, câmpuri atât de enorme încât păreau necultivate, prerii cât vedeai cu ochii, munți până la marginea cerului, orașele la marginea civilizației, moteluri populate cu zombi, copaci atât de bătrâni, încât viața noastră părea un fleac, California și, pentru aniversarea celor zece ani ai mei, San Francisco, pe care l-am iubit de îndată din toată inima. Cu denivelările lui iraționale, orașul acesta era amețitorul Golden Gate Bridge și reminiscențele *Vertigo*-ului lui Hitchcock la fiecare colț de stradă.

Zece ani: vârsta cea mai semeață a vieții mele, maturitatea absolută a copilăriei. Fericirea mea nu-și găsea egal decât în neliniștea care mă încolțea: auzeam în depărtare cum bat clopotele. Zgomotele surde ale pubertății nu erau încă perceptibile, în schimb începeau să prindă contur sinistrele zvonuri legate de plecare.

Avea să fie ultimul an pe care- petreceam la New York. Ceva mai mult de douăsprezece luni. Gustul morții se insinua deja în savoarea lucrurilor, făcându-le deopotrivă sublime și sfâșietoare. Orchestrele viitoarei nostalgii își acordau instrumentele.

Tatăl meu află că în cursul verii viitoare urma să fie mutat

cu postul în Bangladesh. Pentru prima dată în viața lui avea să fie ambasador. A fost foarte bucuros, mai ales că pleca în sfârșit de la ONU, unde se plictisea peste măsură.

Deși nu mai fusesem niciodată acolo, știam că Bangladeshul, țara cea mai săracă din lume, avea să fie perfectul opus al New Yorkului. Preventiv, mi-am dublat porțiile de whisky. Nu ești niciodată îndeajuns de prudent.

Îmi intrase al naibii de adine în cap ideea că existența e o lungă desfățare alcoolizată, populată cu dansatoare, animată de comedii muzicale și având drept orizont zgârie-norii din Manhattan.

Preferam să nu mă gândesc la extrema mizerie care ne aștepta în următoarea noastră țară.

De comun acord, Juliette și cu mine ne-am dat dezmățului. La precedentele sărbători de Halloween ne deghizaserăm convențional, în vrăjitoare sau în gheșe. Anul acesta, pentru ultimul Halloween din viața noastră, Juliette și-a tras un machiaj de templier *fin de siècle*, iar eu, unul de pagodă marțiană. Ne-am băgat pe străduțe întunecoase, urlând cântece barbare și ata-cându-i cu săbiile pe trecători.

Juliette a decretat că aici, la New York, trebuia să ne facem praf micile noastre economii.

— În Bangladesh n-o să fie nimic de cumpărat, mă avertiză ea.

Ne-am spart pușculițele și am pornit-o prin baruri să-i tragem cu *Irish coffees*, *whiskies sour on the rocks*, cocteiluri cu nume hirsute. Acasă, ne trosneam cu lichior verde de plante, pe care soră-mea îl numea fastuos absint. Inge ne dădea țigări, așa încât chercheleala noastră devenea de cinci ori mai strașnică. La liceu, eram întotdeauna mahmură.

— Ce viață frumoasă! exclamam noi într-un glas.

Părăsirea New Yorkului însemna și părăsirea favoritelor mele. Pasiunea mea pentru Mărie și Roselyne s-a dublat. Ne-am jurat dragoste eternă, ne-am dat unele altora sânge, unghii, șuvițe de păr.

Scena despărțirii a durat, la fel ca la Operă, luni întregi. Ne tot luam rămas-bun închinând ode iubirii noastre arzătoare, evo-când supliciul de a nu ne mai vedea, povestind sacrificiile pe care am fi gata să le facem unele pentru altele („după ce o să pleci, n-o să mai mănânc niciodată înghețată cu fistic”), scoțând de prin cărți pasaje suficient de tulburătoare pentru a se potrivi iminentei tragedii („... înceapă ziua și sfârșească-se ziua...”), atingându-ne gleznelor pe sub bancă, la ore.

Mărie și Roselyne m-au asigurat că aveau să fie văduvele mele înlăcrimate. Ziceau că aveau să țină doliu după mine și să-și toarne cenușă în cap. În bunătatea mea, mi-am făcut griji pentru patimile lor viitoare: spre a mai îmblânzi din atrocitatea acelei vieți fără mine, le-am sugerat să se iubească una pe cealaltă. Memoria mea avea să fie onorată prin persistența dragostei ce le-ar uni. Eram foarte serioasă când proferam asemenea enormități. I-am povestit și mamei despre nesfârșitul calvar pe care aveau să- trăiască cele două favorite după plecarea mea. Ca răspuns, mama m-a dus să văd *Così fan tutte*. Mi-a plăcut foarte mult, dar n-am înțeles mesajul. Semn că eu, una, mă pregăteam să le port o dragoste veșnică.

Într-o seară, pe când îmi potoleam o criză de potomanie sorbind al nu știu câtelea litru de apă, mama, care asista în tăcere la acel spectacol recurent, mă întrerupse cu o mișcare scurtă din mână:

— Ajunge.

— Mi-e sete!

— Îți ajunge! Ai golit cincisprezece pahare de apă în patru minute. O să explodezi.

— Ba n-o să explodez deloc. Mi-e o sete de mor.

— O să-ți treacă. Acuma, gata!

Am simțit un *tsunami* de revoltă. Beția cu apă era fericirea

mea mistică și nu deranja pe nimeni. Nicio altă experiență nu mă satisfăcea atât de deplin, plus că ea îmi demonstra existența unei generozități realmente de nestăvilit. Într-o lume în care totul era drămuț, în care și porțiile cele mai urieșești mi se păreau a fi totuși rodul unei raționalizări, singurul infinit fiabil era apa, robinetul deschis prin care curgea izvorul etern.

Nu știi dacă potomania mea era o boală trupească. Mi se părea mai degrabă un semn al sănătății sufletului: nu era ea oare metafora fiziologică a nevoii mele de absolut?

Mama se temea probabil să nu-mi explodeze burta de atâta lichid: nu-mi cunoștea structura infantilă care mă făcea să funcționez asemenea tuburilor. Tubulatura mea era atât de rapidă încât, la cinci minute după o criză de potomanie, mă instalam la toaletă pentru un pipi de zece minute fără întrerupere, lucru care o făcea pe Juliette să se tăvălească pe jos de răs și care a devenit astfel una dintre marile plăceri ale existenței.

Furia a fost cea care m-a făcut să explodez. Căutau să mă despartă de apă, elementul meu. Voiau să mă țină departe de ceea ce mă definea. Un baraj interior a cedat atunci, iar din mine s-au revărsat puhoai de furie.

M-am calmat totuși foarte repede. Aveam să procedez și cu această pasiune așa cum procedam cu toate celelalte: aveam s-o trăiesc în clandestinitate, acea veche prietenă care îngăduia dulciurile, alcoolul și nebănuitele destrăbălări ale unei fete belgiene.

Aveam deja o lungă listă de apucături care mă obligau să acționez pe ascuns.

Inge n-avea să părăsească New Yorkul. Voia să rămână pe teritoriul nefericirii sale.

Ea a fost cea care ne-a condus, într-o teribilă zi din vara lui, la aeroport.

Eram năucă de durere. Nu era pentru prima oară când trăiam Apocalipsa. Însă pentru astfel de smulgeri nu exista niciun mecanism de acomodare, ci doar o acumulare de suferințe.

Au trebuit s-o tragă cu forța pe Inge din îmbrățișarea mea. De partea cealaltă a geamului, favoritele mele îmi trimiteau bezele. Spaima mă încolțise din toate părțile.

Juliette m-a luat de mână. Groaza ei era egală cu a mea, știam exact.

Avionul. Decolarea. Disparația New Yorku-lui în depărtări. Niciodată. New Yorkul anexat brusc țării lui niciodată. În mine, numai dă-râmături. Cum să trăiești cu atâta moarte?

Soră-mea, fată subțire, îmi arată o sticlută pe care o ținea în geantă.

— E apă de la Kent Cliffes.

Am făcut ochii mari în fața acelei comori. Kent Cliffes era locul unde Juliette și cu mine petrecuserăm cele mai frumoase nopți ale noastre. Apă de la Kent Cliffes! O decantare de magie! Elixirul acela avea să ne însoțească pretutindeni.

În, Bangladeshul era o uliță plină de oameni care trăgeau să moară.

Niciodată nu mai văzusem o populație atât de înflăcărată. Toată lumea avea flăcări în priviri. Oamenii crăpau cu înflăcărare. Foamea omniprezentă incendia sângele băștinașilor.

Casa noastră era un buncăr oribil în care exista mâncare: luxul suprem.

Zilele oamenilor din acea țară aveau ca unică acțiune lupta cu agonia.

Părinții mei aveau patruzeci de ani, vârsta la care îți sufleci mânecele și îți dovedești responsabilitatea prin muncă. Tata, îmbătat de amploarea misiunii sale, a înfăptuit acolo niște lucruri imense.

Eu aveam unsprezece ani. Nu era o vârstă a compasiunii. În acel uriaș muritoriu, nu simțeam altceva decât spaimă. Eram ca o soprană trimisă pe cel mai sângeros câmp de bătălie și care, văzând spectacolul de acolo, înțelegea brusc cât de nepotrivită îi era vocea, fără ca asta să-i dea puterea de a-și schimba registrul. Cel mai bine era să tacă.

Am tăcut.

Soră-mea a amuțit și ea. Eram mult prea conștiente de statutul nostru de privilegiate pentru a mai îndrăzni să scoatem vreun sunet. Ieșirea pe stradă ne cerea un curaj nemaipomenit: trebuia să-ți protejezi ochii, să le pregătești dinainte un scut.

Chiar și pusă în gardă, privirea rămânea poroasă. Încasam în stomac directa acelor trupuri de o slăbănogeață neînchipuită, a acelor cioturi care se ițeau acolo unde nici nu te-ai fi așteptat, a acelor plăgi, gușe, gâlme, dar mai ales a acelei flămânzeli urlate în cor de atâtea perechi de ochi, încât nicio pleoapă nu te-ar fi putut scăpa de spectacolul ei.

Mă întorceam în buncăr bolnavă de ură, o ură care nu i se adresa cuiva anume și pe care mi-o vărsăm pe ce se nimerea, păstrând pentru mine o parte echitabilă.

Am început să urăsc foamea, orice foame, foamea mea, a celorlalți, ba chiar și pe cei care o puteau simți. Uram oamenii, animalele, plantele. Doar pietrele scăpaseră. Aș fi vrut să fiu o piatră.

Juliette și cu mine alunecaserăm pe o pantă greșită. Tata a ținut să aibă cu noi o discuție răspicată: eram rugate să ne revizuiem comportamentul. Nu trebuia să uităm nicio clipă că, aici, oricine ar fi vrut să fie în locul nostru. Trebuia să încetăm odată cu strâmbatul ăsta din nas. Fusesse întotdeauna mândru de noi și spera că avea să poată fi în continuare.

— Viața merge înainte, zise el.

Această ultimă frază a fost ca o plută de care am încercat să mă agăț. M-am gândit la favoritele mele și i-am scris fiecareia câte o scrisoare lungă, plină de ardoare. N-am încercat să le povestesc despre Bangladesh: nu-mi găseam cuvintele. Le-am sfătuit să profite cât mai mult de New York.

Juliette și cu mine ne-am refugiat apoi în lectură. Toată ziua, stăteam late una lângă alta pe canapea și citeam: ea, *Dialogurile necuvântătoarelor*, eu, *Contele de Monte Cristo*. Era extraordinar să descoperi că exista o lume în care animale bine hrănite întrețineau conversații sofisticate și unde îți puteai dedica viața unor țeluri atât de luxoase

precum răzbunarea.

Ieșeam din ce în ce mai puțin, lucru pe care părinții ni-reproșau. Invocam ca pretext căldura. Tata, care făcea flească patru cămăși pe zi, ne-a zis că nu vedea unde era problema.

— Sunteți niște răzgâiate.

Juliette a acceptat verdictul. Eu, teribil de jignită, am hotărât să mă duc pe front pentru a-mi arăta vitejia. Am încălecat pe o bicicletă și, strecurându-mă prin mulțime, am ținut-o tot într-o goană până la piața cea mare din centrul orașului. Acolo am găsit o tejghea plină de muște; băteai din palme, norul de insecte se ridica și astfel descopereai carnea împuțită pe care o vindea măcelarul.

Cât despre farmacist, acesta era un lepros care avea trei degete la mâna dreaptă și, poate ca o compensație, șase degete la mâna stângă. Dacă îi cereai niște aspirine, trăgea un sertar, își strecura acolo ciotul înzestrat cu mai multe falange și îți întindea apoi un pumn de tablete.

Oamenii care nu erau foarte marcați de boli mi se păreau nespus de frumoși.

Slăbiciunea le scotea chipul în evidență. Ceva violent strălucea în ochii lor. Hainele, reduse la expresia lor cea mai simplă, dezvăluiau privirii niște trupuri ca surceaua.

Brusc, dinspre strada principală s-a auzit mare zarvă. Luată de puhoiul de lume, m-am îndreptat și eu într-acolo, având grijă să nu scap din mâini coarnea bicicletei. Un tip fusese strivit de o mașină care îi trecuse cu roțile peste cap. Teasta îi explodase, pur și simplu. Împrăștiat în jurul lui, creierul îi lucea în soare.

Am simțit că-mi vine să vărs, așa că mi-am pus repede fundul în șa și am luat-o la sănătoasa. Nu mai voiam să văd nimic.

Ajunsă în buncăr, m-am prăvălit lângă soră-mea, pe canapea. N-am mai plecat de acolo.

Ajunsesse ca un gag: la orice oră din zi, puteai fi sigur că pe Juliette și pe mine ne găseai tolănite pe canapea, cu câte o carte în mână. Singura transhumantă avea loc seara, când ne duceam să ne băgăm în pat.

Pe vremea aceea, Bangladeshul încerca varianta democrației. Curajosul președinte Zia ur-Rahman voia să dezmință prejudecata potrivit căreia sărăcia extremă duce la dictatură. El se străduia ca țara sa să fie o republică demnă de acest statut. Invocând din proprie inițiativă libertatea presei, a încurajat înființarea nu a unui cotidian independent, ci a două cotidiene independente, pentru a putea exista o dezbatere. Așa au luat ființă *Bangladesh Times* și *Bangladesh Observer*.

Din păcate, intențiile acestea atât de nobile au avut un rezultat consternant: în fiecare dimineață, când cele două cotidiene apăreau, descopereai că. Se reproduceau unul pe altul cuvânt cu cuvânt, virgulă cu virgulă, fotografie cu fotografie. Orice anchetă a fost zadarnică: nu s-a găsit nicio explicație. Iar acest blestem jurnalistic a continuat.

În fiecare duminică seara, soră-mea și cu mine trebuia să-i scriem o scrisoare bunicului nostru dinspre mamă, care trăia la Bruxelles; depeșa urma să plece a doua zi, cu valiza diplomatică. Fiecare primeam o foaie albă de hârtie, cu obligația de a o umple. Era îngrozitor: n-aveam nimic să-i spunem. „Ei, hai, puțină bunăvoință!” insista mama.

Juliette stătea la un capăt al canapelei, eu, la celălalt. Ne storceam creierii în căutarea unei idei, fără a ne inspira una de la alta. Până la urmă, găseam niște cuvinte, acolo, pe care le scriam cât mai mare, pentru a ocupa cât mai mult spațiu. Când ajungeam la capătul paginii, eram epuizate. Tata venea să ne ia foile de hârtie și dispărea cu ele în camera sa.

Îi auzeam apoi râzând în hohote. Le zicea scrisorilor noastre *Bangladesh Times* și *Bangladesh Observer*; săptămână de săptămână, se producea acel miracol care, chiar dacă va fi fost mai puțin extraordinar decât traducerea septuagintală a Bibliei, nu era totuși mai puțin edificator: cuvânt cu cuvânt, virgulă cu virgulă, eu și soră-mea reușeam

întotdeauna să scriem niște scrisori riguros identice. Ce umilință!

Fără să ne dăm seama, poate că ofeream astfel o explicație a misterului jurnalistic din Bangladesh: dacă două ființe distincte încercau să comenteze actualitatea acelei țări, o fatalitate verbală le făcea să scrie niște texte perfect gemene.

Cu condiția, firește, ca acele două ființe să nu fie și ele gemene. În privința lui *Bangladesh Times* și *Bangladesh Observer*, nu știam nimic; în privința mea și a lui Juliette, începeam să avem unele dubii.

Ne despărteau doi ani și jumătate. Soră-mea fusese întotdeauna foarte diferită de mine la o serie întreagă de capitole: mult mai blândă, mai visătoare, mai drăguță și mai artistă decât mine, Juliette era întruparea poeziei. De altfel, chiar era scriitoare: compunea poezii, romane și tragedii de o grație fără pereche. Eu, una, eram o mistică: de fiecare dată când necredincioasa de soră-mea mă prindea rugându-mă, se tăvălea pe jos de râs. Părea cu neputință ca aceste două persoane să semene până la a fi confundate.

Si totuși, se putea. În Bangladesh a început procesul nostru de asemănare. Nu- hotărâserăm noi, și nici nu- remarcaserăm. Trăitul în doi pe o aceeași canapea a favorizat, se pare, acest fenomen. Creșteam amândouă după modelul dublului.

Aceasta a fost vârsta la care am început să aștept corespondența cu sufletul la gură. Într-o primă etapă, primeam uneori câte o scrisorică drăgălașă de la New York: era fie de la Mărie, fie de la Roselyne. Înflăcărarea mea adăuga cuvintelor lor atâta patimă, încât eram convinsă că citesc adevărate declarații de dragoste. Le răspundeam imediat cu o cascadă de jurăminte solemne, nebăgând de seamă disproporția dintre ceea ce scriam eu și ceea ce mi se scria. Drept urmare, după o scurtă vreme, n-am mai primit nicio scrisoare de la favoritele mele. Mi-a trebuit ceva timp până să accept această realitate: luni întregi am pus totul pe seama poștei. Părinții mei, însă, primeau scrisori din toate colțurile lumii. Mama încerca să mă liniștească: — Oamenii care scriu sunt destul de rari. Asta nu înseamnă că ceilalți te-au uitat sau că te iubesc mai puțin. Inge, care te iubește atât de mult, te-a avertizat că n-o să-ți scrie... Si nu din alt motiv, ci doar pentru că intră în categoria oamenilor care nu scriu.

Am încercat să înghit povestea asta. Era greu, pentru că la început favoritele mele îmi scriau. De ce deveniseră brusc niște persoane care nu mai scriau? De ce se schimbaseră?

— Eu n-o să mă schimb! i-am zis maică-mii, indignată.

— Ba da, o să te schimbi.

Avea dreptate: deși sentimentele mele rămăseseră aceleași, statutul meu evolua. Nu mai eram deloc regina care mă credeam pe vremea când stăteam la New York. Îmi pierdusem regatul. Ca să nu mai vorbesc de altele...

Din fericire, îmi rămânea încă destul de multă copilărie. Când părinții noștri ne luau, pe Juliette și pe mine, în câte o călătorie prin țară, simțeam cum energiile copilărești încă mă mai îmbătau. Astfel, de cum vedeam un braț de fluviu, un lac sau un râu — iar Bangladeshul e realmente un ținut al apelor —, mă aruncam pe dată în unda lor, incapabilă să rezist chemării elementului meu. Așa se face că, plonjând o dată în Gange aproape de gura lui de vărsare, m-am potcovit cu otita secolului, lăsându-mi în valurile fluviului jumătate din auz.

Tara aceasta nu avea altă bogăție și altă frumusețe decât populația ei, o populație care, mult prea numeroasă fiind, era și principala cauză a sărăciei sale halucinante. Călătoream prin toate provinciile și niciodată nu era nimic de văzut în afară de oamenii de acolo, întotdeauna minunați; din păcate, jumătate dintre ei erau într-o perpetuă agonie. Asta era principala ocupație în Bangladesh.

În Bangladesh, principala ocupație a tatălui meu era tocmai aceea de a nu-i lăsa pe oameni să moară, favorizând acordarea de ajutoare pentru dezvoltare. În inima junglei, într-o așezare complet izolată numită Jalchatra, se afla o leprozerie creată de o belgiancă. Părinții mei s-au alăturat trup și suflet cauzei sale, astfel că Jalchatra a devenit unul dintre sălașurile noastre.

Belgiancă respectivă era un fel de gene-răleasă deghizată în călugăriță, iar lumea îi spunea maica Marie-Paule. Acea femeie admirabilă mutase și munții din loc pentru a-și întemeia leprozeria. Abia dacă apuca să doarmă; zilele și nopțile și le petrecea îngrijind niște făpturi neverosimil de bolnave, administrând așezământul, căutând hrană și alungind șerpii și tigrii.

Așa se scurgea existența mamei Marie-Paule de când, în urmă cu douăzeci de ani, pusese prima piatră la temelie leprozeriei. Era slabă băț, aprigă și ursuză, lucru perfect de înțeles.

Maică-mea și taică-meu s-au oferit imediat să-i dea o mână de ajutor. Soră-mea și cu mine am început prin a urmări maimuțele prin junglă. S-au dovedit a fi cam agresive, așa că ne-am întors la dispensar. În jurul nostru nu era nimic. Ne-am așezat pe o piatră.

— Vrei să-i vezi pe leproși? am întrebat-o eu pe Juliette.

— Glumești!

— Si ce facem atunci?

— Bună întrebare.

— Tu unde crezi că pun morții?

— Îi îngroapă, presupun.

— Mă duc să văd.

— Ești nebună.

Am bătut Jalchatra încolo și încoace, fără să gădesc locul unde erau îngropate cadavrele. Leproșii mai puțin afectați de boală ieșiseră să se plimbe. Starea lor te puneă pe gânduri în privința celor foarte bolnavi. Un bărbat care stătea în fund pe pământ nu mai avea nas deloc. În locul acestuia din urmă se căsca o gaură prin care-i puteai vedea creierul.

M-am dus să vorbesc cu el. Prin câteva cuvinte în bengali, mi-a zis că nu înțelegea nicio iotă de engleză. Creierul îi tremura tot când vorbea. Imaginea aceea m-a înmărmurit: limbajul era o bucată de creier care trepida.

Seara, ni s-au arătat camerele în care urma să înnoptăm: soră-mea și cu mine aveam să împărțim o chilie minusculă, cu o fereastră cit o căpățână de om. Nu exista curent electric; luminările erau singura sursă de lumină. În penumbră, se ghiceau niște păianjeni mari de care, trebuie să recunosc, nu mi-a fost niciodată frică. O însoțeam pe Juliette la toaletă, ca să o apăr de ei. Acel loc așa-zicând de ușurare mi se părea cu mult mai periculos. Jalchatra era anticamera infernului. Ne-am culcat fiecare pe rogojina sa, hotărâte să ieșim cit mai puțin cu puțință din chilia aceea. Noaptea, încercam să ne explicăm zgomotele care răzbăteau dinspre junglă. Ziua, citeam, scufun-dându-ne pur și simplu în cărțile noastre: soră-mea, în *Pe aripile vintului*, eu, în *Quo vadis?*

Cititul a fost pentru noi un fel de *Plută a Meduzei*. Era reflexul cruzimii suverane, al luptei pentru supraviețuire. N-aveam nimic

cu oamenii care mureau în jurul nostru. Ne simțeam doar foarte permeabile în fața atâtor agonii și, pentru a nu ne lăsa luate de acel fluviu al morții, ne agățăm fiecare de cartea sa.

Maica Marie-Paule curăța o plagă purulentă. Scarlett

O'Hara dansa la bal cu Rhett Butler. Unei femei i se întrerupseseră terminațiile nervoase de la propriile-i mâini. Petronius îi explica lui Nero că asemenea versuri nu erau pe măsura geniului său.

Când ne chemau la masă, știam că urma să împărțim eterna zeamă de linte în vreme ce maica Marie-Paule povestea niște chestii inimaginabile. Cam prin perioada aceea m-am hotărât să nu înființez niciodată o leprozerie. E de admirat fermitatea cu care mi-am respectat această hotărâre.

La aniversarea mea de doisprezece ani am primit cadou un elefant: unul adevărat. Din păcate, numai pentru douăzeci și patru de ore.

În acele douăzeci și patru de ore însă, elefantul a fost al meu. M-am urcat pe spinarea lui împreună cu cornacul și acolo am stat până la sfârșitul aniversării. Prin oraș, toată lumea se uita la mine ca la o regină.

Viața părea mai frumoasă când o trăiai pe un elefant. Poziția aceea îți dădea ceva maiestuos, o anumită măreție, un capital de admirație. Aș fi rămas acolo până la sfârșitul veacurilor.

Când m-am întors în buncăr pentru gustarea de după-amiază, Juliette s-a cocoțat lângă mine pe spinarea lată a pahidermului, ținând în mâini tortul cu cele douăsprezece luminări. Cornacul și elefantul și-au primit partea lor, însă animalul nu s-a arătat deloc interesat de prăjitura aceea. Pentru *five o'clock-ul* său, a smuls un ciorchine de

banane pe care -a mâncat cit ai clipi, apoi a înșfăcat capătul furtunului folosit la udatul grădinii, pe care -a ținut în gură până și-a făcut plinul cu lichid (patruzeci de minute). Un atât de minunat cadou de aniversare mi s-a părut a fi un semn rău. Am încercat să analizez rațional acea superstiție.

Nu mă simțeam deloc fericită că împlinisem doisprezece ani, asta-i adevărul. Era ultima aniversare a copilăriei.

Intr-o seară, am avut o revelație. Stăteam lată pe canapea și citeam o nuvelă de Colette care se numea *Ceara verde*. Povestea aceea nu povestea, ca să zic așa, nimic; o fată puneă sigilii pe niște scrisori. Si totuși, în mod cu totul inexplicabil, istorioara respectivă mă captiva. Apoi, la cotitura unei fraze care nu părea să aducă nicio informație în plus, s-a produs un fenomen incredibil: un frison mi-a coborât pe șira spinării, părul mi s-a zbârlit tot, iar pielea, în ciuda unei temperaturi ambiante de treizeci și opt de grade, mi s-a făcut ca de găină.

Siderată, am recitat pasajul care-mi provocase acea reacție, încercând să găsesc o explicație. Nu se vorbea însă decât despre ceară topită, despre textura sa, despre mirosul ei. Cu alte cuvinte, nimic. De unde, atunci, acea emoție spectaculoasă?

Până la urmă, am găsit. Fraza aceea era frumoasă: ceea ce se întâmplase era frumusețea.

Imi aminteam, bineînțeles, discursurile profesorilor: „Analizați stilul acestui scriitor”, „Poemul acesta este foarte bine scris, vocala cutare apare, de exemplu, de patru ori în versul x” etc. Asemenea disecții sunt la fel de plictisitoare ca un îndrăgostit care le-ar povesti unor terți despre farmecele iubitei sale. Nu că n-ar exista o frumusețe literară; doar că e vorba de o experiență la fel de incomunicabilă ca și grațiile unei Dulcinee pentru cineva care nu e sensibil la așa ceva. Trebuie să fii tu însuți îndrăgostit sau să accepți că nu vei înțelege niciodată.

Pentru mine, descoperirea respectivă echivala cu o revoluție coperniciană. Lectura reprezenta, laolaltă cu alcoolul, esența zilelor mele. De acum încolo, ea avea să fie căutarea acelei frumuseți misterioase.

Mama ne-a dus la mare. Un hârb de avion al companiei Bangladesh Biman ne-a transportat până la Cox's Bazar, o veche stațiune balneară de pe vremea coloniștilor englezi. Ne-am cazat în ceea ce fusese când-va un somptuos hotel victorian și care nu mai era acum decât o ruină plină de libărci enorme. Locul își avea farmecul lui.

Niciun alt turist nu se mai afla la Cox's Bazar. În general, Bangladeshul nu era o destinație de vacanță. Hotelul era pustiu, singurii colocatari fiind un cuplu de englezi de șaptezeci și cinci de ani care stăteau toată ziua în cameră și citeau niște exemplare antediluviene din *Times*; seara coborau la „restaurant” — ea, în rochie de seară, el, în smoking — și se uitau în jurul lor cu dispreț.

Noi ne duceam fără răgaz la plajă. Golful Bengal era de o frumusețe apocaliptică: niciodată n-am mai văzut o mare așa de agitată. Nu puteam să rezist chemării acelor valuri imense: stăteam în apă de dimineață până seara.

Nimeni altcineva nu mai înota. Mama și cu Juliette preferau să rămână întinse pe nisip. Micuța populație a plajei, constituită în principal din copii, căuta cochilii de scoici care să poată fi vândute. Am invitat vreo câțiva să intre cu mine în mare. Zâmbeau și refuzau.

Erau niște zile îmbătătoare. Îmi găseam sensul vieții în a lua cerul la per tu când ieșeam la suprafața valurilor. Cu cât erau mai mari, cu atât mă duceau mai departe, cu atât mă săltau mai sus.

Noaptea, întinsă în patul cu baldachin de la vetustul nostru hotel, priveam libărcile urcând pe pânza care ne apăra de țânțari, în vreme ce oasele mele încă mai savurau dansul fluxului și refluxului. N-aveam decât o dorință: să mă întorc cât mai repede în mare.

Intr-o zi, pe când mă zbenguiam în apă de ore în șir, undeva foarte departe de țărm, am simțit cum picioarele îmi sunt prinse de o sumedenie de brațe. În jurul meu, nimeni. Mi-am zis că erau, pesemne, mâinile mării.

Spaima mea a fost atât de mare, încât am rămas fără grai.

Mâinile mării îmi urcară de-a lungul corpului și-mi

smulseră costumul de baie.

Mă zbăteam cu acea energie pe care ți-o dă disperarea, însă mâinile mării erau puternice și covârșitoare ca număr.

În jurul meu, tot nimeni.

Mâinile mării îmi depărtară picioarele și intrară în mine.

Durerea a fost atât de intensă, încât mi-am recăpătat brusc glasul. Am urlat cât am putut de tare.

Mama m-a auzit și a pornit-o în grabă spre mine, țipând așa cum numai o mamă înnebunită poate să țipe. Mâinile mării mi-au dat atunci drumul.

Mama mă prinse în brațe și mă scoase pe țărm.

În depărtare, se zăreau ieșind din apă patru băștinași de douăzeci de ani, cu trupuri subțiri și nervoase. Au fugit mâncând pământul. N-aveau să mai fie găsiți niciodată. Iar eu n-aveam să mai fiu văzută niciodată în nicio apă.

Viața n-a mai fost așa frumoasă.

Când ne-am întors la Dhaka, am descoperit că nu mă mai puteam folosi de o parte a creierului. Îndemânarea mea într-ale numerelor dispăruse. Nu mai eram în stare să efectuez nici măcar operațiile simple.

Capul mi se umpluse, în schimb, cu bucăți mari de neant. Acolo au rămas până în ziua de azi.

Eram în continuare un tub, dar, în mintea mea, începea deja marea dislocare a adolescenței.

În mine vorbea o voce nouă — una care, fără a le reduce la tăcere pe cele anterioare, a devenit interlocutoarea mea definitivă și m-a obișnuit să gândesc pe două voci. Niciodată n-a pregetat să-mi semnaleze râzând grozăviile din jur.

Maica Marie-Paule implora de nu știu câtă vreme un ajutor belgian pentru leprozeria sa. Tata s-a pus pe hărțuit ministerul și fundațiile: în cele din urmă, i-a fost anunțată sosirea a două călugărițe flamande hotărâte să-și dedice viața Jalchatrei.

Tata s-a dus să le aștepte la aeroportul din Dhaka; aveau să ia prânzul cu noi, în buncăr, iar după aceea să fie conduse în junglă. Le așteptam cu acea curiozitate pe care ți-o stârnesc sacrificiile: cine naiba ar fi plecat de bunăvoie

dintr-o mânăstire confortabilă din Flandra pentru a-și nenoroci mai mult decât tot restul zilelor în infernul unei leprozerii bengaleze? Ce taină omenească se ascundea în spatele unei jertfe atât de nebunești?

Ușa le-a deschis-o grădinarul. Musulmanul acela magnific, care trebuie să fi cântărit cincizeci de kilograme cu tot cu hainele de pe el, a rămas mai întâi încremenit, după care a început să tremure. Abia a reușit să se dea la o parte pentru a le face loc — o, cât de necesar! — unor creaturi atât de enorme, încât trebuia să-ți căști ochii la maximum ca să le vezi în întregime. Cele două maici nu erau cu siguranță surori, dar erau gemene în obezitate.

Maica Lies și maica Leen aveau douăzeci și cinci de ani. Ai fi putut să le dai însă orice vârstă. Gemenoșenia lor dobândită natural era întărită de uniformele pe care le purtau și de valizele lor călugărești. Chipurile lor erau niște buhăituri pline de cumsecădenie.

Mama se prefăcu a nu observa nimic ieșit din comun și se apucă să discute cu ele cât se poate de politicoasă. Am observat atunci că maica Lies și maica Leen, care nu-și părăsiseră niciodată satul lor din Flandra Occidentală, vorbeau un dialect de neînțeles. Graiul lor aducea cu zângănitul capacului unei oale în care tocmai începeau să fiarbă niște cartofi.

Părinții mei se uitară unul la celălalt, părând a se întreba ce ochi va face maica Marie-Paule când le va vedea pe recrute. După masă, le-am îndesat în mașină pe cele două personaje, apoi ne-am găsit și noi un locșor. Era pentru prima dată când îmi doream să merg la Jalchatra: nu voiam să ratez scena debarcării. Vocea cea nouă din capul meu se regala: „Uită-te la ele, cea mai mică zdruncinătură a tărăboanței declanșează un seism de grăsime; ți-e clar acum că nimeni nu ține să-și consacre viața binelui dacă n-are într-adevăr o problemă”.

Ajunși la destinație, maica Lies și maica Leen au fost tractate afară din mașină. S-au uitat cu îneântare la jungla care le schimba radical biotopul lor flamand. Maica Marie--

Paule apăru ca un general. Nici nu băgă de seamă dimensiunile călugărițelor. Se grăbi doar să le ia cu ea, spunându-le răspicat că le aștepta o muncă monstru.

A fost un miracol. Maica Lies și maica Leen s-au dovedit a fi niște supereroi. S-au înhămat la corvezi supraomenești și au salvat sute de leproși. N-au mai plecat niciodată din Jalchatra și niciodată n-au pierdut vreun gram.

India vecină era o țară a abundenței, în comparație cu Bangladeshul. Pentru cineva venit de la Dhaka, Bombayul părea un fel de New York, iar Calcutta, un soi de New Orleans. Si totuși, viața de acolo era chiar mai nenorocită, din cauza unui hinduism tot mai exclusivist. În Bangladesh domnea pe atunci un islam moderat, admirabil pentru egalitarismul său.

Noi eram singurii oameni de pe planetă care se duceau la Calcutta, orașul cel mai apropiat de graniță, pentru a căuta alimente. Puținul pe care- găseai în acel oraș infernal, nouă ni se părea belșug.

Ne-am oprit mai întâi la Darjeeling, un loc a cărui frumusețe nostalgică m-a dat pe spate. Tot bând ceaiuri și contemplând Everestul, tentația himalayană a devenit irezistibilă, așa că ne-am dus o săptămână în Nepal.

O țară în care-ți petreceai timpul ridicând privirea până la cer pentru a vedea niște piscuri de o înălțime neverosimilă era ceva normal pentru mine. De la altitudinea unui adult, însă, era cu totul altceva.

Acolo am vizitat un loc care mi se pare și astăzi mai cutremurător decât tot ce am văzut eu pe această planetă: templul Zeiței Vii. Aceasta era o copilă pe care brahmanii o alegeau la naștere după mii de criterii astrologice, karmice, sociale etc. Bebelușa acceda imediat la rangul de divinitate și, ca divinitate, era, ca să zic așa, încastrată în însăși materia templului. Fixată pe tronul ei, fetița creștea — somptuos hrănită, împodobită și venerată de către preotese —, fără a învăța să meargă. Singurele mișcări permise constau în fluturarea unor obiecte de cult. In afară de vestale, nimeni nu avea voie să ridice privirea spre ea.

Mai puțin o dată pe an — în ziua procesiunii —, când Zeița Vie era purtată într-o lectică uriașă prin oraș și când oamenii veneau cu mic, cu mare să privească, să aclame și să înalțe rugi fetei pentru care acela era singurul prilej de a vedea lumea reală. Atunci i se făceau fotografii din greu. Seara, era reintegrată în templu, porțile acestuia fiind închise până anul următor.

Manejul acesta dura până când copila împlinea doisprezece ani. În chiar ziua aniversării, ea își pierdea statutul de divinitate și era invitată să se ducă unde o vedea cu ochii. I se dădea drumul în natură unei fete obeze, incapabile să-și folosească picioarele și pe care familia o uitase demult. Nimeni nu părea să-și bată capul cu ce avea să facă mai departe făptura aceea proaspăt redevenită om.

În afara templului erau prinse în piu-neze, pe post de *ex voto*, nenumărate fotografii ale actualei Zeițe Vii, la diferite vârste. Era cutremurător să vezi cum, an după an, micuța aceea se transforma într-un soi de vierme de mătase puhav. Acolo găseai și poze vechi cu Zeițele Vii anterioare, fapt ce confirma îngrozitoarea legendă a acelor fete unele mai grase decât altele care, după ce împlineau doisprezece ani, încetau pur și simplu să mai existe. Nu puteai decât să te întrebi care parte a vieții lor fusese mai groaznică: înainte sau după fatidica vârstă? Aveam doisprezece ani când am ajuns să văd templul Zeiței Vii. E puțin spus că am fost bulversată. Din fericire, destinul meu n-avea nimic în comun cu cel al bieteii fetei nepaleze, dar ceva în inima mea o înțelegea cum nu se poate mai bine.

În mod ciudat, de la prima mea conștientizare, am știut precis că orice creștere avea să fie o descreștere și că acea pierdere perpetuă putea atinge niște paliere îngrozitoare. Templul Zeiței Vii m-a pus nas în nas cu un adevăr pe care-intuisem încă din zorii vieții: la doisprezece ani, fetele erau alungate.

În mintea mea, marea dislocare era în plină desfășurare. Vocea cea nouă era puternică și nu-mi mai dădea voie să umblu cu baliverne. Poveștile mele interioare, amestec de real și de fantasmagorie, nu conțineră nicio clipă: ele îmi însoțeau cele mai mărunte gesturi, cele mai mărunte gânduri. Acum, ori de câte ori încercam să reînnod firul acela narativ, se interpunea vocea cea nouă, care nu tolera decât anaco-lutul.

Totul a devenit fragment, un puzzle din care lipseau tot mai multe piese. Creierul — până atunci o mașină de fabricat continuitate pornind de la haos — s-a transformat într-un concasor.

Am împlinit treisprezece ani în Birmania. Era cea mai frumoasă țară din lume și era insuportabil să-ți dai seama de lucrul acesta la o vârstă când te simți total nepregătit. Dacă aș fi avut cu cinci ani mai puțin sau cu cinci ani mai mult, aș fi putut face față unei asemenea splendori. La treisprezece ani, îmi era pur și simplu imposibil s-o diger.

Am citit *Pavilionul de aur* al lui Mishima. Eu eram călugărul acela căzut în dizgrație căruia frumusețea îi stârnea ura. Frumosul nu mă putea emoționa decât imaginându-mi cum l-aș distruge. Spre deosebire de călugărul piroman, n-aș fi îndrăznit niciodată să trec la fapte: mă mulțumeam cu incendiile mentale. Grație lor, mi se dezvăluia și mie splendoarea din jur.

Părinții ne-au dus la Pagan, care era și mai încântător decât Kyoto; vechiul oraș al templelor era pur și simplu cel mai sublim loc de pe planetă. Am înmărmurit. Din fericire, am aflat că unul dintre ingredientele aceluia peisaj selenar fusese un incendiu devastator: asta mi -a făcut mai ușor de suportat. Când mă simțeam mult prea covârșită de somptuoasele pagode, mintea mea le restituia flăcărilor antice și, brusc, mă simțeam ceva mai bine.

O bănuiam pe Juliette la fel de tulburată ca și mine.

— E mult prea frumos! zicea ea întruna.

Vorba asta s-a impus în limbă ca o expresie, însă în gura soră-mii, ca și într-a mea, ea trebuia înțeleasă în sensul său

propriu: eram strivite de acel exces. Atâta frumusețe obliga la sacrificii, iar eu și Juliette nu ne aveam decât pe noi de sacrificat — ori, dacă nu, frumusețea incriminată. Era un fel de „ori ea, ori noi” — chestie de legitimă apărare. De altfel, Juliette citea și ea *Pavilionul de aur*, cu aviditate, fără niciun comentariu.

Trupul meu a început să se deformeze. Am crescut doisprezece centimetri într-un singur an. Mi-au apărut sânii, grotesc de mici, dar deja mult prea împovărători pentru mine: am încercat să le dau foc cu o brichetă, gândindu-mă la amazoanele care își ardeau un sân ca să tragă mai bine cu arcul; n-am reușit decât să mă aleg cu niște usturimi teribile. Am hotărât să las pe altă dată rezolvarea acelei probleme, convinsă că mai devreme sau mai târziu voi găsi eu o soluție.

Creșterea aceea violentă m-a readus la starea vegetală din primii mei ani. Eram sfârșită de oboseală. Târâtul până la bar devenise un act eroic: numai perspectiva câtorva pahare de whisky îmi dădea puterea de a- duce la bun sfârșit. Beam ca să uit că aveam treisprezece ani.

Eram imensă și urâtă, și purtam un aparat dentar. Președintele Bangladeshului, admirabilul Zia ur-Rahman, a fost asasinat. Era de ajuns să plec dintr-o țară, că se și întâmpla ceva acolo. Lumea mă dezgusta.

Bangladeshul s-a cufundat în dictatură militară. Eu m-am cufundat în dictatura propriului meu corp. Birmania, acea Albanie a Asiei, trăia în plină autarhie. Mi-am închis, la rândul meu, toate frontierele.

Tata a fost profund afectat de moartea lui Zia ur-Rahman. Mama era profund afectată de starea larvară a fiicelor sale, și în special de a celei mai mici, care nu se mai dezlipea de pe canapea.

— O să caut o macara, zicea ea văzân-du-mi trupul imens prăvălit printre perne. Ne-a târât la clubul englez, sub pretext că aveau și piscină, lucru de care mie puțin îmi păsa. Acolo mi s-a întâmplat o mare nenorocire: un englez de cincisprezece ani, zvelt și delicat, s-a aruncat în apă sub ochii mei, moment în care am simțit cum se rupe ceva în

mine. Groaznic: doream un băiat! Asta-mi mai lipsea! Trupul meu era un trădător!

Desigur, englezul avea părul lung și negru, tenul palid, buzele zmeurii și încheieturile fine, dar toate acestea nu făceau mai puțin băiat. Dezonoare absolută. Am început să-i dau târcoale, doar-doar o să mă vadă. Nu m-a văzut. Îl înțelegeam: nimeni nu s-ar fi uitat la mino. Remediul acelei situații infecte era, bineînțeles, lectura. Am citit *Fedra* cu o exaltare neînchipuită: eu eram Fedra, el era Hipolit. Versul lui Racine se potrivea numai bine cu transa în care intrasem. Pe de altă parte, îmi dădeam seama ce lipsită de glorie era acea dispoziție. Am hotărât că n-aveam cu ce să mă laud.

În străfundul neantului meu hormonal, domnea numai haosul. Noaptea, mă sculam și mă duceam în bucătărie ca să mă lupt cu ananașii: am observat că-mi sângerău gingiile de fiecare dată când consumam în exces acest fruct, așa încât se impunea o luptă corp la corp cu el. Luam un cuțit mare, însfăcam de ciuf ananasul, îl curățăm de coajă din câteva mișcări și- devoram până la cotor. Dacă simțeam că nu-mi dăduse încă sângele, hăcuam încă unul: așa ajungeam la acel moment excitant când vedeam pulpa galbenă inundată de propria-mi hemoglobina.

Imaginea aceea mă făcea să-mi pierd mințile de plăcere. Mâncam roșul din miezul auriu. Gustul sângelui meu amestecat cu ananasul îmi dădea fiori de voluptate. Înfulecam dumicați de două ori mai mari, sân-gerând tot mai mult. Era ca un duel între mine și fructe.

Stiam că n-aș fi putut câștiga decât dacă aș fi acceptat să-mi vărs și ultima picătură de sânge. Mă opream din acea luptă neobișnuită numai când simțeam că dinții stăteau să-mi cadă. Masa din bucătărie era un ring în care rămâneau urme cu totul enigmatice.

Iliada aceea fructiferă îmi mai domolea puțin furia.

Mă săturasem tot așteptând un dezastru. Am început să înțeleg că n-avea să se producă. Nu te puteai baza nici pe actualitate — loviturile de stat aveau loc doar după ce plecam din țara respectivă —, nici pe metafizică — degeaba scrutam eu cerul și pământul, că nu se vedea niciun semn prevestitor de Apocalipsă.

Mi-era foame de un cataclism, la fel ca și lui Juliette. Nu vorbeam între noi despre asta. Ajunseserăm deja în acel stadiu în care am rămas până astăzi: nu mai aveam nevoie de cuvinte ca să comunicăm. Stiam fiecare ce simțea cealaltă: același lucru.

Îi doream în continuare pe tânărul englez, corpul meu creștea în continuare, vocea mea interioară mă ura în continuare, Dumnezeu mă pedepsea în continuare. Iar eu opuneam acelor agresiuni cea mai eroică rezistență din toate timpurile.

În Bangladesh, descoperisem că foamea era o durere care dispărea foarte repede: îi înduram efectele fără a mai îndura vreo suferință. Pe baza acestei constatări am instituit Marea Lege: în ianuarie, de Sfânta Amelia, am încetat să mai mănânc. Această pierdere de sine avea să fie însoțită de o retenție: Marea Lege stipula și că, înce-pând cu acea dată, nu voi mai uita nicio emoție a vieții mele.

Puteam să ți se ștergă din memorie detaliile tehnice ale universului, Marignan, pătratul ipotenuzei, imnul național american și tabloul lui Mendeleev. Dar a nu mai ține minte ceea ce te-a emoționat, fie și numai puțin, era o crimă pe care mult prea mulți oameni din jurul meu o comiteau. Asta îmi stârnea o indignare deopotrivă mentală și fizică.

În noaptea de spre ianuarie am asistat la prima proiecție interioară a emoțiilor mele de peste zi: ele se datorau mai ales foamei. De atunci încolo, noapte de noapte, în mintea mea se derula cu viteza luminii filmul emoțiilor trăite începând cu ianuarie.

Să fi fost oare pentru că aveam treisprezece ani și jumătate, vârsta când nevoile alimentare ating pragul demenței? Foamea a dispărut din stomacul meu cu o

încetineală de melc. Agonia ei a durat două luni, lungi ca un supliciu. Memoriei i-a fost foarte ușor să se pună pe roate.

După două luni de suferință, s-a produs în sfârșit miracolul: foamea a dispărut, ce-dând locul unei bucurii torențiale. Îmi uci-sesem corpul. Mie, uneia, mi s-a părut o victorie colosală.

Juliette a ajuns o slăbănoagă, iar eu, o scheletică. Anorexia a fost pentru mine o binecuvântare: vocea interioară, subalimen-tată fiind, amuțise; pieptul mi se făcuse din nou încântător de plat; nu mai simțeam urmă de dorință pentru tânărul englez; la drept vorbind, nu mai simțeam nimic.

Viața aceea jansenistă — zero barat la toate mesele trupului și ale sufletului — mă menținea într-o eră glaciară în care sentimentele nu-mi mai dădeau ghes nicicum. A fost ca o relaxare: reușisem să nu mă mai urăsc.

Intrucât o încheiasem cu mâncarea, m-am hotărât să mănânc toate cuvintele: am citit dicționarul din scoarță în scoarță. Ideea era să nu sar niciun cuvânt: cum să hotărăști dinainte cu care dintre ele nu merita să-ți bați capul?

Tentația de a mă plimba de la o literă la alta, așa cum ar fi făcut orice utilizator al dicționarului, era foarte mare. Mi-am impus totuși să- citesc în ordine alfabetică, pentru a nu scăpa nici cea mai mică firimitură. Efectul era năucitor.

Așa mi-am dat seama de o nedreptate enciclopedică: anumite litere erau mai interesante decât vecinele lor. Cea mai pasionantă era litera A: să se fi datorat asta negrelii pe care i-o remarcase Rimbaud? Sau era vorba pur și simplu de acea putere bul-versantă, de acea energie a incipitului?

Lecturii mele de atunci îi bănuiesc și un al doilea scop, pe care nu mi- mărturisisem la vremea respectivă: dorința de a nu-mi lăsa creierul să se irosească în continuare. Cu cit slăbeam mai mult, cu atât simțeam mai tare cum se înmuia ceea ce-mi ținea loc de minte.

Cei care vorbesc despre bogăția spirituală a asceților ar merita să sufere un timp de anorexie. Nu există o școală mai bună a materialismului pur și dur ca flă-mânzeala

prelungită. De la un anumit prag încolo, ceea ce considerăm a fi sufletul se sfrijește până la dispariția completă.

Această mizerie mentală a ființei nehrănite este atât de dureroasă, încât poate stârni reacții de-a dreptul eroice. Orgoliul ajunge să concureze instinctul de supraviețuire. În cazul meu, asta s-a tradus prin proiecte intelectuale faraonice, precum citirea dicționarului de la A la Z.

Greșeala consta în a vedea aici un fel de inteligență proprie anorexiei. Ar fi bine să se înțeleagă odată pentru totdeauna acest adevăr evident: asceza nu îmbogățește spiritul. Nu există nicio virtute în privațiuni.

Părinții ne-au dus să vedem Piscul Poppa: e vorba de o mănăstire buddhistă amplasată în vârful unui munte atât de abrupt, încât pare o halucinație.

Aveam paisprezece ani și, cu condiția să fiu îmbrăcată, merita să fiu privită. Călugării mă măsurară din cap până în picioare și-i spuseră tatălui meu că ar vrea să mă cumpere. Mama i-a întrebat de ce.

— Pentru că are tenul unei păpuși de porțelan, răspunseră ei.

Incântați, părinții mei se arătară interesați de propunere și discutară despre preț.

Nu mi s-a părut deloc nostim. Există o pudibonderie maladivă a acelei vârste.

Aveam patruzeci de kilograme și știam că o să slăbesc în continuare. Aveam să ajung la un stadiu în care niciun călugăr buddhist nu va mai propune, chiar și în glumă, să mă cumpere. Gândul ăsta m-a liniștit.

Am citit pentru întâia oară *Mănăstirea din Parma*. Povestea aceea, ca toate istoriile în care închisoarea juca un rol important, m-a siderat: numai temnița făcea cu putință iubirea. Nu știam de ce mă impresiona atât de tare lucrul ăsta.

Pe de altă parte, cartea aceea era cum nu se poate mai civilizată. Anorexia mă ținea departe de civilizație, iar chestia asta mă cam durea. Citeam cu mare pasiune și literatură concentraționară: *Moartea este meseria mea, Mai este oare*

acesta un om? La Primo Levi, am descoperit o frază a lui Dante: „Oamenii nu sunt făcuți pentru a trăi ca niște brute”. Eu trăiam ca o brută.

Exceptând rarele momente de luciditate când întrezăream sordidul acelei maladii, îmi făceam din maladia respectivă un titlu de glorie. Mă mândream cu neomenescul condițiilor în care alesesem să-mi duc existența.

Îmi spuneam că era bine să acționez împotriva mea, că ostilitatea față de propria-mi persoană avea să mă salveze. Îmi aminteam vara de la treisprezece ani: eram o larvă din care nu ieșea nimic. Acum, că nu mai mâncam, activitatea mea fizică și mentală era deosebit de intensă. Învinsesem foamea și savuram de-acum beția vidului.

De fapt, atinsesem paroxismul foamei: mi-era foame de senzația de foame.

Laosul era țara neantului. Nu pentru că acolo nu s-ar fi întâmplat nimic; dominația vietnameză vătuia însă în așa măsură evenimentele, încât înăbușea orice senzație de viață.

Niciodată o dictatură n-a fost atât de vicleană. Regimul îi sălta pe oameni numai noaptea. Dimineața te trezeai că nu mai ai vecin, din motive cu totul stranii: vorbise cu un străin sau ascultase muzică.

Colonizarea aceasta ticăloasă nu-i împiedica totuși pe laotieni să fie oamenii cei mai minunați de pe fața pământului: condamnați la neant, ei se plictiseau cu eleganță și delicatețe.

Mutările nu mă mai chinuiau: anorexia era transportabilă.

La cincisprezece ani, aveam un metru șaptezeci înălțime și treizeci și două de kilograme. Părul îmi cădea masiv. Mă închideam în baie ca să-mi privesc nuditatea: eram ca un cadavru. Asta mă fascina.

În capul meu, o voce comenta imaginea din oglindă: „O să moară cât de curând”. Vorba asta mă făcea să exult.

Părinții mei erau furioși. Nu înțelegeam de ce nu-mi împărtășeau bucuria. Boala aceea mă vindecase de alcoolism. Mama mă cântărea regulat. O păcăleam cu opt kilograme, strecurându-mi sub tricou niște lingouri de metal

și dedându-mă, cu douăzeci de minute înainte de cântărire, plăcutului supliciu al apei: într-un sfert de oră înghi-țeam trei litri. Durerea era extraordinară.

Să te tot uiți atunci în oglindă: eram un schelet cu burta hipertrofiată. Imaginea aceea era atât de monstruoasă, încât mă fascina. Nu regretam decât că-mi pierdusem po-tomania: divinul meu dar de odinioară mi-ar fi ușurat mult situația.

Creierul este alcătuit în principal din grăsime. Cele mai nobile gânduri omenești se nasc din osânză. Ca să nu-mi pierd de tot acel organ, am retradus, cu înfrigurare, *Iliada* și *Odiseea*. Lui Homer îi datorez cei câțiva neuroni pe care-i mai am.

La cincisprezece ani și jumătate, am simțit, într-o noapte, că viața mă părăsea. Eram de un rece absolut.

Mintea mea a acceptat.

Atunci s-a petrecut un lucru incredibil: trupul s-a revoltat împotriva minții. El n-a acceptat moartea.

În ciuda urletelor din cap, trupul meu s-a ridicat, s-a dus în bucătărie și a mâncat.

A mâncat cu lacrimi în ochi, căci mintea mea suferea teribil pentru ceea ce făcea el.

A mâncat zi de zi. Cum nu mai digera nimic, durerilor mentale li s-au adăugat durerile fizice: hrana era străinul, răul. Cuvântul „diavol” înseamnă „ceea ce separă”. Mâncatul era diavolul care-mi separa trupul de cap.

N-am murit. Aș fi preferat să mor: suferințele însănătoșirii au fost inumane. Vocea urii, pe care anorexia o cloroformizase doi ani la rând, s-a trezit și m-a făcut mai de ocară ca niciodată. Așa aveam să pățimesc zile în șir.

Corpul meu și-a recăpătat înfățișarea normală. Îi uram atât cât poate urî un om.

Am citit *Metamorfoza* lui Kafka cu ochii cât cepele: era povestea mea. Ființa trans-formându-se în animal, obiect îngrozitor pentru ai săi și, în primul rând, pentru sine însuși, propriul trup devenind necunoscutul, inamicul...

Urmând exemplul lui Gregor Samsa, nu mai ieșeam deloc din camera mea. Mi-era prea frică de dezgustul oamenilor,

mă temeam că or să mă strivească. Trăiam în fantasma cea mai abjectă: aveam de-acum fizicul obișnuit al unei fete de șaisprezece ani, ceea ce nu cred să fi oferit imaginea cea mai îngrozitoare din univers; din interiorul meu, însă, mă percepeam ca o libarcă imensă și nu reușeam să ies din asta, așa cum nu mai reușeam să ies nici în lume.

Nu mai știam în ce țară eram. Mă închi-sesem în camera aceea, pe care o împărțeam cu Juliette. Soră-mea venea acolo doar ca să doarmă. Eu stăteam acolo tot timpul.

Când eram bolnavă, mă dădeam încă și mai puțin jos din pat. După ani întregi de șomaj tehnic, organele mele digestive nu mai tolerau nimic. Dacă mâncam altceva decât orez sau legume fierte, mă tăvăleam pe jos de durere.

În anul acela, singurele momente bune au fost cele în care aveam febră. Nu mai sufeream atât cât aș fi vrut: doar două zile pe lună, dar ce desfătare! Mintea mea cădea atunci în niște deliruri salvatoare. Prin fața ochilor mi se perindau întotdeauna aceleași imagini: eram un con mare care se preumbla prin vidul sideral și aveam sarcina de a mă transforma în cilindru.

Mă concentram, cu toată puterea celor patruzeci de grade ale fierbințelii, pentru a deveni tubul dorit. Uneori, senzația de a-mi fi dus la îndeplinire misiunea aceea geometrică mă făcea să mă simt nespus de mândră. Mă trezeam lac de transpirație și savuram câteva minute de relaxare.

Statul în cameră mi-a oferit prilejul de a citi mai mult ca oricând.

Atunci am citit întâia oară romanul pe care aveam să-recitesc de cele mai multe ori — mai bine de o sută —, *Fetele* lui Montherlant. Lectura aceea jubilară mi-a confirmat ideea că merita să devii orice, numai femeie nu. Eu, una, mă aflam pe drumul cel bun, întrucât eram o libarcă.

Rar de tot, găseam forța necesară pentru a ieși din cameră. Îmi pierdusem simțul realității. Tineam discursuri despre inexistența sufletului. Unuia dintre demnitarii care ne vizitau îi spuneam „viteazul meu”.

Jocurile de noroc, asemenea muzicii, erau interzise în

Laos. Trebuia să te închizi bine în casă pentru a te răsfăța ori cu una, ori cu celelalte. Cum jocurile de cărți erau socotite tot jocuri de noroc, whist-ul a devenit o îndeletnicire sublimă care se bucura, în plus, de prestigiul prohibiției.

Nu mă mai săturam privindu-i pe jucători, într-o zi, l-am văzut pe unul trișând. L-am demascat, strigând cât mă ținea gura. Omul a negat, iar eu i-am tras un pumn în ochi. Tata m-a trimis imediat în camera mea.

Cum soarta mea era să stau închisă în cameră, am devenit un fel de prezicătoare: stăteam în pat și priveam pe fereastră zborul păsărilor în înaltul cerului. În zborul păsărilor nu deslușeam nimic altceva decât zborul păsărilor: orice altă interpretare ar fi fost rudimentară și incompletă. Nu mai văzusem niciodată ceva atât de spectaculos.

Adeseori, păsările erau mult prea departe pentru a le putea identifica specia.

Siluețele lor se reduceau la o caligrafie arabă ce se învârtejea în eter.

Tare aș fi vrut să fiu ca ele: ceva nelegat de nimic, ceva liber să zboare oriunde. Eu, însă, eram ținută într-un trup ostil și bolnav, și într-o minte obsedată de distrugere.

S-ar părea că grosul terorismului internațional se recrutează din rândul copiilor de diplomați. Nici nu mă mir.

I a șaptesprezece ani, am debarcat la J—/Universitatea Liberă din Bruxelles.

Era un oraș plin de tramvaie care ieșeau din depou la cinci și jumătate dimineața, cu un scrâșnet melancolic, de parcă ar fi plecat pentru totdeauna.

Dintre toate țările în care mi-a fost dat să trăiesc, Belgia este cea pe care am înțeles-o cel mai puțin. Poate că asta înseamnă să provii de undeva: să nu pricepi ce e cu locul acela.

Pesemne că asta a fost și motivul pentru care m-am apucat să scriu. A nu înțelege e un ferment al naibii de bun pentru scris. Romanele mele dădeau glas unei neînțelegeri tot mai mari.

Anorexia îmi servise drept lecție de anatomie, îmi știam pe

dinafară trupul acela pe care- descompusesem. Acum trebuia să- reconstruiesc.

În mod ciudat, scrisul a avut și el o contribuție în această privință. Era, în primul rând, un act fizic: ca să obțin ceva din mine, trebuia să înving niște obstacole.

Efortul respectiv s-a adunat într-un fel de țesătură care a devenit propriu-mi trup.

Din fericire, în viața mea exista soră-mea. După ce-și luase permisul de conducere, m-a dus de mai multe ori să văd marea. Zilele acelea erau de vis.

Ne opream la Coq, undeva între Wenduynne și Oostende. Acolo ne întindeam pe dunele de nisip și vorbeam despre lucruri care nu existau. Apoi ne plimbam pe plajă ore în șir.

Juliette era existența mea, iar eu eram existența ei. Câțiva din familia noastră s-au găsit să spună că eram mult prea apropiate una de cealaltă și că trebuia să fim despărțite: nu i-am mai văzut niciodată de-atunci.

Într-o zi, i-am mărturisit că scriam. Scrisese și ea până la șaisprezece ani, după care se oprise. Simțeam că, într-un fel, preluasem eu făclia. I-am spus că manuscrisul meu nu va fi văzut niciodată de altcineva.

— Eu nu sunt altcineva, zise ea.

Așa că a citit povestea mea cu oul. Nu mă așteptam să-mi spună cum i s-a părut.

Mi-a dat textul înapoi cu acest unic comentariu:

— E autobiografic.

Într-adevăr, în oul acela gigantic, gălbenușul nu rezistase loviturii de stat puse la cale de tinerii revoluționari. Se răspândise în albuș, iar acea apocalipsă de lecitină dusese la explozia cojii. Oul se transformase atunci într-o imensă omletă spațială care avea să crească în vidul cosmic până la sfârșitul timpurilor.

Da, asta trebuie să fi fost, o autobiografie.

La douăzeci și unu de ani, cu diploma de filologie în buzunar, mi-am cumpărat un bilet de avion — numai dus — până la Tokio.

Asta presupunea un lucru groaznic: despărțirea de

Juliette, care avea să rămână la Bruxelles. Soră-mea și cu mine nu stătuserăm niciodată atât de departe una de alta. Juliette mă tot pisa: „Cum poți să pleci?” Era o crimă, știam. Si totuși, simțeam că trebuia s-o comit.

Am strâns-o în brațe gata-gata s-o sufoc, apoi am șters-o. Ea a scos un geamăt prelung, care-mi răsună încă și astăzi în urechi. E incredibil cât poate suferi un om.

Tokio: nu era Japonia pe care o știam eu, și totuși ea era. Ascunse printre bulevardele monstruoase, descopeream acele străduțe care-mi adăposteau vechea țară, cu strigătele cântate ale vânzătorului de cartofi dulci, cu bătrânele în chimonou, mulțimea de du-ghene, zgomotele trenurilor, mirosul supelor din bucătării, strigătele copiilor. Acolo regăseam totul.

Eram în ianuarie. Era frig, iar cerul se încăpățâna să rămână de un albastru absolut. Numai vorbisem japoneza de la vârsta de cinci ani, eram sigură c-o uitasem. Totuși, cuvintele nipone îmi veneau în minte cu carul.

Trăiam o formidabilă aventură a memoriei. Aveam douăzeci și unu de ani, dar, de fapt, aveam cinci ani. Stiam că nu mai căl-casem pe-acolo vreme de cincisprezece ani, dar parcă n-aș fi lipsit decât o lună, două.

Îmi petreceam timpul ținând-o tot într-o emoție. Când dinspre vreo barieră răsuna acel ding-ding-ding care anunța apropierea trenului, existența mea era abolită, mă aflam brusc la Shukugawa, mi se făcea pielea de găină, iar lacrimile îmi curgeau șiroaie.

După șase zile de la întoarcerea în acea țară care nu putea fi decât a mea, am întâlnit un tokioian de douăzeci de ani care m-a invitat la muzeu, la restaurant, la concert, în camera sa, și care m-a prezentat apoi părinților lui.

Nu mi se mai întâmplase niciodată așa ceva: un băiat mă trata ca pe o ființă omenească.

În plus, era fermecător, drăgălaș, delicat, distins și de o politețe desăvârșită: perfectul opus al legăturilor pe care le avusesem la Bruxelles.

Îi chema Rinri, ceea ce înseamnă Moral, și așa și era.

Numele acesta e la fel de rar acolo cum ar fi la noi Pretextațiu sau Eleuterie, dar onomastica niponă e obișnuită cu unicatele.

Băiatul venea dintr-o familie bogată. Tatăl său era cel mai mare producător japonez de bijuterii.

Până avea să preia afacerea paternă, Rinri era student așa cum eram și eu și așa cum poți fi în Japonia când frecventezi o altă universitate decât cele unsprezece celebre: în dorul lelii.

El studia limba și literatura franceză din plăcere, așa că l-am învățat vreo câteva șmecherii.

Eu studiam japoneza afacerilor, așa că el mi-a îmbogățit serios vocabularul.

Sub pojghița uceniciei lingvistice se ascundea însă aventura.

Rinri conducea o adevărată mașină de yakusa, albă și strălucitoare ca dinții săi. Îl întrebam:

— Unde mergem? îmi răspundea:

— Ai să vezi.

Seara, eram la Hiroshima sau pe vaporul care avea ca destinație Insula Sado.

La un moment dat, își deschidea dicționarul japonezo-francez, căuta îndelung, după care declara:

— Așa ești: chintesențială.

În familia sa era mai puțin vesel: unicul moștenitor iubea o albă. Toți se uitau la mine chiorâș. Se purtau cu o curtoazie afectată, dar găseau întotdeauna o modalitate de a-mi spune că eram un motiv de consternare.

Rinri nu-și dădea seama de nimic. Amintirile mele cu el sunt numai amintiri frumoase: o raritate, băiatul ăsta.

Aveam cu un an mai mult ca el, ceea ce era de ajuns pentru a face din mine o *ane-okusan*: o „soție-soră-mai-mare”. Se presupunea că, de la înălțimea îndelungatei mele experiențe, îl puteam învăța tainele vieții pe acest „logodnic-frate-mai-mic”.

Era caraghios. L-am învățat să bea ceaiul la fel de tare cum îl beam eu. A vomitat instantaneu.

în am început să scriu vârtos. Regăsirea pământului japonez mi-a dat energia necesară. Acolo am trecut la ceea ce avea să fie ritmul meu personal: un minimum de patru ore pe zi consacrate scrisului.

Scrisul acesta nu mai avea nicio legătură cu încercările accidentale de la început; devenise ceea ce este și astăzi — marele puseu, teama extaziantă, dorința realimentată neîncetat, necesitatea voluptuoasă.

În vara aceea, Juliette a venit și ea la Tokio. Când ne-am întâlnit, am urlat de bucurie ca niște fiare. Viața mea fără ea avea să fie întotdeauna ceva contra naturii.

Juliette era acolo: pelerinajul putea să înceapă. Shinkansen-ul ne-a dus până la Kobe, apoi ne-am urcat într-un tren care făcea legătura cu periferiile și am ajuns la Shukugawa. De cum am coborât pe peronul gării, ne-am dat seama că toată acea călătorie era o greșeală.

Satul nu se schimbase practic deloc; eu și soră-mea nu mai eram însă cele de odinioară. *Yochien-ul* mi s-a părut minuscul, o grădiniță pentru jocuri anodine. Străduța care ducea către casa unde locuiserăm nu mai avea niciun farmec. Până și munții din jur mi se păreau pitici.

Când am ajuns în fața casei în care copilăriserăm, mi-am strecurat capul prin-tr-o deschizătura a zidului împrejmuitor și am cercetat cu privirea grădina: era cam la fel, numai că eu părăsisem un imperiu și regăseam în locul lui doar o grădină.

Juliette și cu mine aveam senzația că pășeam pe un câmp de bătălie înțesat de cadavre.

— Hai să plecăm de-aici!

La gară, am intrat într-o cabină telefonică și am format numărul lui Nishio-san. N-a răspuns nimeni. M-am simțit deopotrivă mâhnită și ușurată; ardeam de dorința de a o revedea, iar acum mă temeam ca întâlnirea noastră să nu fie un eșec. Ratarea reîntâlnirii cu acele locuri fusese dureroasă, dar suportabilă; ratarea reîntâlnirii cu iubita mea guvernantă ar fi fost de neîndurat pentru mine.

După o lună, soră-mea a plecat. Mi-a promis că ne vom

revedea foarte curând. Asta nu m-a împiedicat să gem ca un animal ore în șir.

Seara, Rinri mă ducea adesea în portul din Tokio. Priveam, emoționați, vasele încărcate cu chimicale și munții absurzi de cauciucuri. Cel mai mult îmi plăcea însă să contempļu șirul nesfârșit al giganticeleor macarale Komatsu: berzele acelea de metal sfidau marea cu o grandoare marțială al cărei estetism mă exalta.

Din postul nostru de observație, dacă întorceam puțin capul, puteam vedea și trenurile care treceau pe vechea pasarelă aeriană. Noaptea, huruitul acela feroviar mă răvășea complet. Era frumos.

În mașina sa de yakusa, Rinri punea CD-uri cu Ryuichi Sakamoto și îmi dădea să beau sake rece: așa era la modă. În Japonia, postmodernismul își avea farmecul lui.

Pe decembrie, am intrat într-o cabină telefonică și am format numărul lui Nishio-san. Am auzit-o ridicând receptorul. Când a aflat cu cine stătea de vorbă a scos un strigăt de uimire. Am întrebat-o dacă voia să vină la Kyoto ca să petrecem împreună Anul Nou.

Kobe nu era departe. Aveam s-o aștept la gară.

Mi-am petrecut ziua tremurând în fața Pavilionului de Aur. Nu l-am incendiat. Nu mă gândeam decât la întâlnirea care urma să aibă loc în curând. Vremea era geroasă și umedă, ca în mai toate iernile de la Kyoto.

La ora stabilită, am văzut coborând din tren o femeie mărunțică, de vreun metru și jumătate. M-a recunoscut imediat:

— Te-ai făcut ditamai omul, dar ai aceeași figură ca la cinci ani.

Nishio-san trebuie să fi avut înjur de cincizeci de ani. Părea mai în vârstă: muncise din greu.

Am îmbrățișat-o: era jenant.

— De când nu ne-am mai văzut?

— Din. Sunt mai bine de șaptesprezece ani de-atunci.

Zâmbetul guvernantei mele rămăsese neschimbat.

A zis că voia să meargă la un restaurant chinezesc. Acolo

am dus-o. Mi-a povestit că fiicele ei, gemenele, se căsătoriseră și mi-a arătat niște fotografii cu nepoții. A băut mult vin mandarin și a fost foarte veselă.

I-am zis că peste câteva zile aveam să intru ca translator la una dintre cele mai mari companii japoneze. Nishio-san m-a felicitat.

La miezul nopții, conform tradiției, ne-am dus să sunăm din clopot la unul dintre temple. Din toate colțurile orașului vechi se auzeau numai dangăte. Puțin cherche-lită, Nishio-san râdca. Eu aveam ochii plini de lacrimi.

Pe ianuarie a avut loc îngrozitorul cutremur de la Kobe.

Pe ianuarie formam fără încetare, de la Bruxelles, numărul de telefon al lui Nishio-san. Zadarnic. Poate căzuseră liniile de telecomunicații. Ce era de făcut?

Pe ianuarie, nu știu prin ce minune, am dat de Nishio-san la celălalt capăt al firului. Mi-a zis că se prăbușise casa peste ea și că asta îi amintise de.

Scăpase cu bine, la fel ca toți ai săi. Numai că ea păstrase acel obicei ancestral de a-și ține banii la saltea, iar acum pierduse totul. Am muștrat-o:

— Promite-mi că te duci chiar acum să-ți deschizi un cont în bancă.

— Pentru ce, pentru mărunțișul pe care- mai am prin buzunare?

— Hai, Nishio-san, nu vorbi așa!

— Ce mai contează? Bine că trăiesc!